

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Облік, контроль та аналіз використання основних засобів

Студентки 2 курсу, 3м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»
спеціалізації «Облік і
оподаткування»

Жадан
Анастасії Олександрівни

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент

Шаповалова
Алла Павлівна

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
професор

Бенько
Микола Миколайович

Київ 2018
ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	8
1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка основних засобів.....	8
1.2. Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження.....	20
1.3. Передумови організації та методології обліку, контролю та аналізу використання основних засобів у ТОВ «Національний колорит».....	31
Висновки до розділу 1.....	39
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	41
2.1. Фінансовий та податковий облік операцій з використання основних засобів.....	41
2.2. Узагальнення інформації про використання основних засобів у звітності підприємства.....	54
2.3. Облікове забезпечення управління витратами, пов'язаними із використанням основних засобів.....	63
2.4. Організація обліку основних засобів в умовах застосування сучасних інформаційних систем.....	73
Висновки до розділу 2.....	79
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	81
3.1. Методика контролю використання основних засобів.....	81
3.2. Система показників, інформаційна база і основні методи аналізу основних засобів.....	90
3.3. Методика аналізу використання основних засобів.....	100
Висновки до розділу 3.....	104
ВИСНОВКИ.....	106
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	110

ВСТУП

Актуальність теми. Сільське господарство — одна з найважливіших галузей господарського комплексу України, яка відіграє важливу роль у зміцненні економіки нашої країни, підвищенні життєвого рівня населення і розв'язанні соціально-економічних проблем. Сільське господарство створює робочі місця, а також зменшує рівень бідності населення. Це галузь матеріального виробництва, що має важливе значення в забезпеченні населення продуктами харчування, а промисловість — сировиною. Тому розвиток сільського господарства постає як життєво важливий чинник становлення усіх секторів економіки.

У період переходу до ринкових відносин в аграрному секторі України великого значення набуває ефективне використання вже створеного виробничого потенціалу, зміцнення та вдосконалення матеріально-технічної бази. Матеріально-технічна база становить сукупність речових елементів та енергії, за допомогою яких люди створюють продукцію. Але недостатня увага до аналізу ефективності використання основних засобів призводить до недоотримання значних прибутків як окремого сільськогосподарського угіддя, так і загалом сільськогосподарської галузі України.

Ефективність використання основних засобів є однією із найбільш важливих дослідницьких ланок на підприємствах. Відтворення основних виробничих засобів розглядається, як процес безперервного їх поновлення.

На сьогодні в Україні склалася несприятлива ситуація щодо забезпеченості та ефективності використання основних засобів. Насамперед, це пов'язано з високим ступенем зношеності виробничих засобів, що обумовлює нагальну потребу у заміні та модернізації наявного парку засобів виробництва (додаток А).

Здійснюючи аналіз основних засобів за 2010 – 2016 роки, потрібно зазначити, що розмір первісної вартості зростав з 2010 року до 2014 року та збільшився на 7 103 256 млн. грн., проте дана позитивна тенденція дещо змінилася до 2016 року: у 2015 році первісна вартість зменшилась на 6 110 760 млн. грн. (або на 44,4%) та

у 2016 році збільшилась на 536 051 млн. грн. Показник ступеня зносу збільшувався до 2014 року, що є негативним чинником у діяльності підприємств, проте вже протягом 2015–2016 років зменшувався на 23,4% та 2% відповідно. [1]

Однак реальна ситуація така, що через інфляцію та падіння курсу національної валюти вартість нового обладнання набагато вище первісної вартості аналогічного експлуатованого устаткування.

За даними Державної служби статистики (за 2016 рік), стан основних засобів за видами економічної діяльності, що визначені Класифікацією видів економічної діяльності, є критичним, оскільки за більшістю видів економічної діяльності основні засоби є зношеними більш ніж на половину. Зменшення зносу основних засобів спостерігається лише в постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря на 939 500 млн. грн. або на 54,1%. Іншим видам промисловості притаманна тенденція до збільшення зносу основних засобів, що свідчить про необхідність заміни їх складових у найближчому майбутньому для продовження їх строку експлуатації. [1]

Облік основних засобів на підприємстві посідає одне з важливих місць, які визначають масштаби та напрями розвитку підприємства. Вони визначають стратегічні можливості діяльності підприємства, а їх ефективне використання впливає на результати виробництва, тобто в кінцевому результаті – фінансовий результат, його здатність конкурувати з іншими підприємствами.

Наявний порядок організації обліку операцій із основними засобами не дає змоги в повній мірі проводити аналіз ефективності утримання та використання цих активів, оскільки не забезпечує необхідною інформацією систему управління підприємством. Нечіткість нормативно-правового регулювання, численні зміни правової бази сприяли перекручуванню сутності основних засобів, відсутності взаємозв'язку між фінансовим та податковим обліком, що призвели до неоднозначного сприйняття фахівцями інформації про основні засоби.

Також важливе значення посідає контроль та аналіз використання основних засобів.

Внутрішньогосподарський контроль як функція управління в сучасних умовах господарювання забезпечує якісну розробку й ефективне досягнення цілей підприємства через реалізацію прийнятих управлінських рішень. В той же час сьогодні в Україні спостерігається недооцінка ролі внутрішньогосподарського контролю в господарській діяльності підприємства, внаслідок чого власники та керівники втрачають здатність впливати на процеси, які відбуваються на їх підприємствах.

Вагоме значення відіграє економічний аналіз, що забезпечує інформацію про стан та ефективність використання основних засобів. На сьогодні не існує єдиної методики аналізу стану та ефективності використання нерухомого майна, оскільки формування такої методики залежить від поставлених цілей, від фази діяльності підприємства, від економічних процесів, що відбуваються у зовнішньому середовищі, від стратегічних і тактичних цілей підприємства тощо.

Отже, питання обліку, контролю і аналізу використання основних засобів, є актуальним і потребує подальшого вивчення.

Сутність категорії «основні засоби» неодноразово стають предметом дослідження науковців України та зарубіжних країн. Приділяли увагу теоретичним основам і методологічним підходам розв'язання проблеми обліку й контролю основних засобів та їх використання такі вчені: Т.А. Бутинець [2], Ф.Ф. Бутинець [3], Л.В. Нападовська [4], Н.І. Самбурська [5], І.М. Іващенко [6], С.О. Гарна [7], М.О. Виноградова [8] та ін.

Незважаючи на значний поступ наукової думки, щодо обґрунтування процесів накопичення, відшкодування та ефективного використання основних засобів, окремі методичні питання носять дискусійний характер та різноаспектне читання. А тому пошук у напрямку вдосконалення методичних засад обліку, аналізу та контролю процесу використання та забезпечення збереженості основних засобів є актуальним питанням узгодження облікових точок зору та розвитку економіки підприємства.

Мета і завдання випускної кваліфікаційної роботи. Метою роботи є дослідження системи обліку, контролю та аналізу використання основних засобів

і розробка шляхів щодо їх удосконалення. Відповідно до мети в роботі сформульовано такі завдання:

- розглянути економічну сутність, класифікацію та оцінку основних засобів;
- здійснити аналіз нормативної бази та спеціальної літератури з теми дослідження;
- надати організаційно-економічну характеристику ТОВ «Національний колорит»;
- висвітлити фінансовий та податковий облік операцій з використання основних засобів;
- узагальнити інформацію про використання основних засобів у звітності підприємства;
- визначити облікове забезпечення управління витратами, пов'язаних з використанням основних засобів;
- висвітлити організацію обліку основних засобів в умовах застосування сучасних інформаційних систем;
- провести дослідження методики контролю використання основних засобів;
- охарактеризувати систему показників, інформаційну базу та основні методи аналізу основних засобів;
- дослідити методику аналізу використання основних засобів.

Об'єктом дослідження є система бухгалтерського обліку, контролю і аналізу основних засобів у ТОВ «Національний колорит».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційних та методичних питань з обліку, контролю та аналізу використання основних засобів.

Методи дослідження. При дослідженні основних засобів було використано ряд методів та прийомів дослідження: метод класифікації (під час розгляду сутності основних засобів), порівняння і аналізу (під час проведення економіко-правового аналізу нормативної бази і спеціальної літератури); табличний і графічний методи (для наочного представлення даних). Для обробки масиву статистичної інформації застосовані статистичні методи обробки даних: зведення і групування, порівняння та співставлення основних показників. Проведення

розрахунків здійснювалося з використанням можливостей сучасної комп'ютерної техніки, технології та програмних продуктів.

Інформаційною базою наукового дослідження послуговали: чинні нормативно-правові акти України; статистичні матеріали Державної служби статистики України; аналітичні та оглядові матеріали публікацій; наукові статті вітчизняних авторів; первинна документація, реєстри обліку та звітність ТОВ «Національний колорит».

Практичне значення. Теоретичне і практичне значення обраної теми полягає в тому, що здійснення дослідження окремих проблемних питань дозволить забезпечити структурність та послідовність відображення в обліку використання основних засобів, підвищить достовірність, оперативність та впровадження управлінської звітності на підприємстві.

Наукова гіпотеза. Удосконалення обліку, контролю і аналізу використання основних засобів підвищить якість управління підприємства в цілому.

Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна проведеного дослідження полягає у визначенні і впровадженні шляхів удосконалення обліку, контролю та аналізу використання основних засобів на підприємстві, а також розробки методики контролю з теми дослідження в умовах автоматизації та впровадження управлінської звітності на підприємстві.

Апробація результатів дослідження. Окремі результати дослідження були викладені:

- у тезах «Проблемні питання обліку основних засобів» (матеріали II міжвузівської науково-практичної конференції «Конкурентоспроможність підприємств в умовах трансформаційних процесів в економіці України», листопад 2017 р. (м. Харків); [9]

- у науковій роботі, першого туру «Облікові та податкові аспекти амортизації основних засобів» (I тур Всеукраїнської олімпіади зі спеціальності; КНТЕУ, грудень 2017 р.);

- у статті на тему «Порівняльний аналіз амортизації основних засобів за ВП(С)БО та МСБО» надрукованої у Віснику наукових статей студентів КНТЕУ, 2018 рік. [10]

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка основних засобів

Основні засоби є важливою і невід'ємною складовою фінансово-господарської діяльності любого підприємства, вони відіграють важливу роль, зокрема, в економічних процесах, саме через це термінологія відіграє значну роль у відображенні основних засобів у синтетичному і аналітичному обліку та зрештою у звітності.

Розглянемо як саме розвивалась категорія «основні засоби» у науковій літературі. Варто звернути увагу, що поняття «основні засоби» стали розглядати як окрему економічну категорію на сучасному етапі економічного розвитку. В працях економістів-класиків розглядали лише категорію капіталу, до якої, як одну із складових, включали саме об'єкти необоротних активів.

Першим вченим, який виокремив поняття «основний капітал», а також розглядав його як частину капіталу, був А. Сміт, який у своїй праці «Дослідження про природу і причини багатства народів» (1776 р.) досліджував природу капіталу, його нагромадження і застосування. Він вперше застосував терміни основний та оборотний капітал. До основного капіталу А. Сміт відносив машини та різноманітні знаряддя праці, промислові і торгівельні будівлі, будівлі на фермах, склади, «поліпшення землі» (розчищення, осушення, удобрення), та інші предмети, які, залишаючись у незмінній натурально-речовій формі, приносили дохід. Окрім того, він зазначав, що основний капітал у обігу не знаходиться, так

як увесь час знаходиться у власності однієї людини, а прибуток він приносить тільки за допомогою оборотного капіталу. [11]

Д. Рікардо вважав, що у основі поділу капіталу на основний та оборотний лежить термін корисного використання цих частин капіталу. Він зазначав, що один і той же вид капіталу може виступати як основний або як оборотний в залежності від галузі, де він задіяний. [12]

Першим, хто дав досить глибоке для XVIII сторіччя визначення капіталу був фізіократ Ф. Кене. Розглядаючи капітал в уречевленій формі, економіст писав про те, що останній – це не гроші, а ті засоби виробництва, за допомогою яких створюється «чистий продукт». [13] Він започаткував поділ капіталу на основний і оборотний.

У бухгалтерському обліку засоби праці виділено в окремий об'єкт обліку, який має назву «основні засоби». Так в нормативному забезпеченні існує декілька точок зору щодо трактування поняття «основні засоби» (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Сутність поняття «основні засоби» згідно з нормативно-правовими актами України

Нормативний документ	Визначення основних засобів
П(С)БО 7 «Основні засоби»	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство/установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [14]
МСБО 16 «Основні засоби»	Основні засоби – матеріальні об'єкти, які утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг, для надання в оренду іншим або для адміністративних цілей та використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного звітного періоду [15]
Податковий кодекс України	Основні засоби – матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 6000 грн., невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 6000 грн. і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік [16]

Джерело: складено автором за даними [14-16]

Порівнюючи дефініції, представлені в П(С)БО 7 та МСБО 16, можна зробити висновок про їх подібність, яка зумовлена тим, що під час написання українських стандартів бухгалтерського обліку міжнародні стандарти використовувалися як основа. На жаль, така ідентичність існує тільки у площині бухгалтерського обліку основних засобів. В той час як органи фіскальної служби при ідентифікації об'єкта основних засобів дотримуються норм Податкового кодексу України.

Таким чином, можна зазначити, що визначення поняття «основні засоби» у нормативно-правових актах України, які регулюють їх бухгалтерський облік, призводять до деякої плутанини щодо розуміння їх сутності, оскільки при встановленні критеріїв віднесення об'єкту до основних засобів перевага надається їх призначенню. В той же час норми податкового законодавства акцентують увагу на особливостях визнання об'єкту основних засобів активом, тобто лише у тому випадку, коли його застосування відбувається виключно «для використання у господарській діяльності платника податку».

Розглянемо трактування терміну «основні засоби» серед праць вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів, систематизація поглядів яких наведена в додатку В.

На основі проведеного аналізу наукової літератури можна зробити висновок, що наведені тлумачення не мають змістовної різниці та залежать від того, на чому акцентує увагу автор. Аналіз визначень поняття «основні засоби», наданих різними авторами, у зв'язку з окремими характеристиками показують, що можна виділити два підходи до трактування економічної суті основних засобів, а саме: перший підхід, за яким основні засоби ототожнюють із матеріальними активами чи матеріальними цінностями, та другий, за яким основні засоби визначають як засоби праці. Низка вчених вважає критерій річного циклу основоположним у формуванні визначення поняття «основні засоби». Тим не менш, важливими є інші критерії, які характеризують основні засоби, такі як матеріальність (мають матеріальну форму) та призначення (утримуються для використання їх у процесі

виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій).

Після проведених досліджень сутності категорії «основні засоби» ми можемо запропонувати наступне визначення даної економічної категорії: основні засоби – це матеріальні активи, які зберігають свою натуральну форму протягом всього корисного терміну експлуатації, що становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік), використовуються як під час здійснення господарської діяльності, так і під час виконання підприємством адміністративних чи соціально-культурних функцій та по частинах переносять свою вартість на результат власної діяльності – виготовлений продукт, надані послуги або товар.

Об'єктом основних засобів у бухгалтерському обліку згідно П(С)БО 7 є закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього; конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій; відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс - певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно; інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством/установою. [14]

Якщо ж один об'єкт основних засобів складається із частин, які мають різні строки корисного використання (експлуатації), то кожна із цих частин може визнаватися в бухгалтерському обліку як окремий об'єкт основних засобів.

Критерії визнання основних засобів аналогічні критеріям визнання, які застосовуються для всіх активів, а саме:

- 1) існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди внаслідок його використання;
- 2) вартість може бути достовірно визначена. [14]

Для правильної організації обліку основних засобів, а також з метою структурування системи обліку та її упорядкування важливу роль відіграє обґрунтована класифікація основних засобів за економічними та технічними параметрами.

В Україні класифікація основних засобів закріплена на законодавчому рівні у П(С)БО 7 «Основні засоби» та у Податковому кодексі України.

У П(С)БО 7 для цілей бухгалтерського обліку законодавчо виділено групи однакових за призначенням та технічними характеристиками основних засобів, які наведені на рис. 1.1.

Рис. 1.1. Класифікація основних засобів за П(С)БО 7 [14]

В той же час, за Податковим кодексом запропоновано 16 груп по основних засобах, з передбаченими мінімальними строками експлуатації відповідних об'єктів. Дана класифікація представлена у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Мінімально допустимі строки амортизації основних засобів та інших необоротних активів [16]

Групи	Мінімально допустимі строки корисного використання, років
група 1 - земельні ділянки	-
група 2 - капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15
група 3 – будівлі	20
Споруди	15
передавальні пристрої	10
група 4 - машини та обладнання	5
З них:	
електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 6000 гривень	2
група 5 - транспортні засоби	5
група 6 - інструменти, прилади, інвентар, меблі	4
група 7 – тварини	6
група 8 - багаторічні насадження	10
група 9 - інші основні засоби	12
група 10 - бібліотечні фонди, збереження Національного архівного фонду України	-
група 11 - малоцінні необоротні матеріальні активи	-
група 12 - тимчасові (нетитульні) споруди	5
група 13 - природні ресурси	-
група 14 - інвентарна тара	6

група 15 - предмети прокату	5
група 16 - довгострокові біологічні активи	7

Також, основні засоби можна згрупувати за їх функціональним призначенням, за галузевою ознакою, за використанням, характером володіння, за видами діяльності та за роллю у виробничому процесі. Цей спосіб групування основних засобів представлений на рис. 1.2.

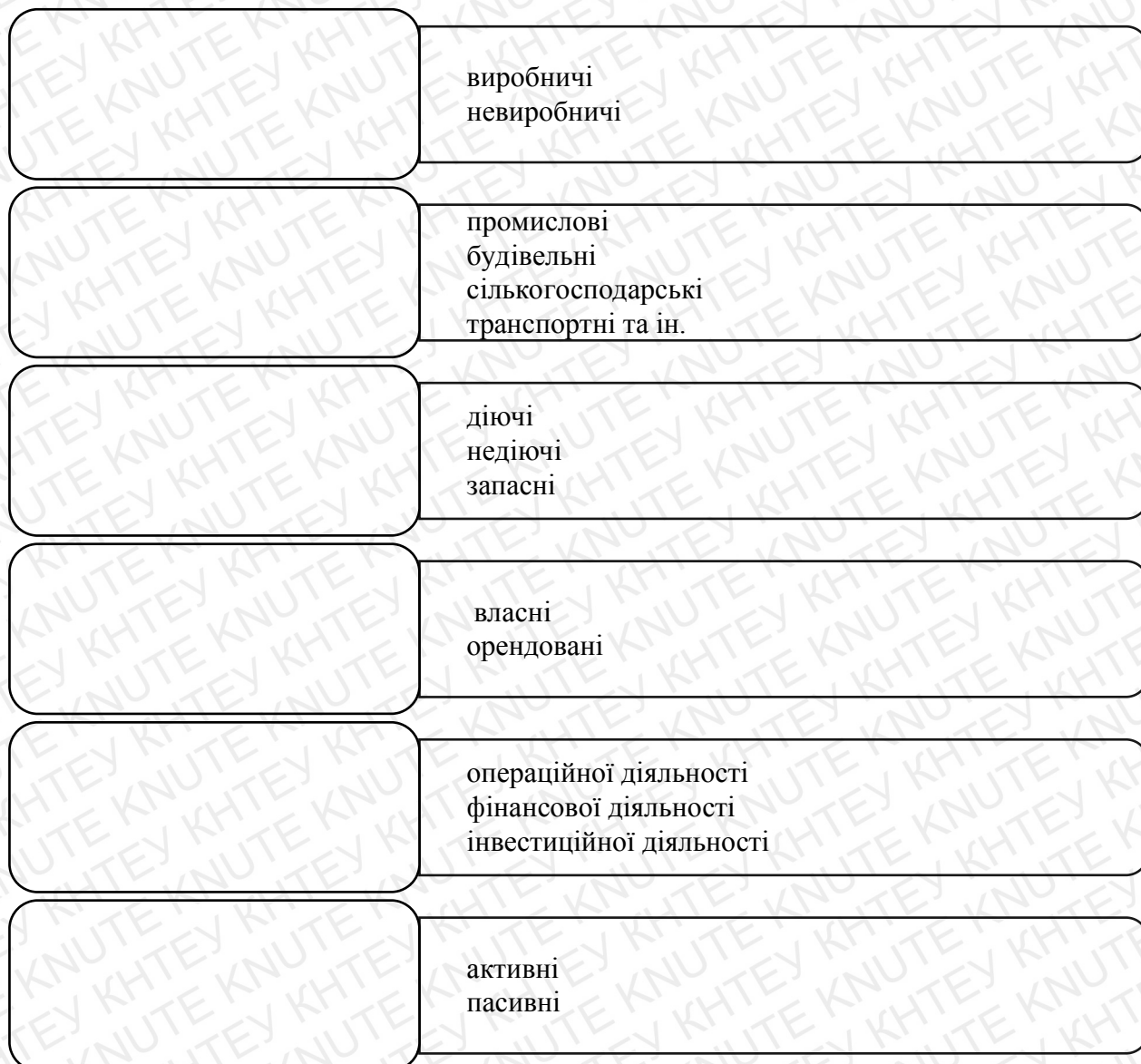

Рис. 1.2. Класифікація об'єктів основних засобів

Отже, за функціональним призначенням розрізняють виробничі та невиробничі основні засоби. Виробничі – це ті основні засоби, які приймають безпосередню участь у процесі виробництва певного продукту, наданні тих чи

інших робіт та послуг. Вони неодноразово беруть участь у виробничих циклах і не змінюючи натуральної форми та частинами переносять свою вартість на виготовлений товар. До них відносять машини і обладнання, будинки і транспортні засоби, тощо. Невиробничі основні засоби, в свою чергу, не приймають безпосередньої участі у виробничому процесі, проте являються необхідною умовою суспільного відтворення. Їхнім призначенням є задоволення соціальних потреб працівників. Вони представлені спорудами житлово-комунального призначення, їдальнями, транспортними засобами та інші.

За використанням основні засоби поділяються на діючі, недіючі та запасні. Діючі – це ті основні засоби, які знаходяться в експлуатації, тобто беруть участь у роботі підприємства на даний час. До них відносяться тимчасово не задіяні основні засоби та засоби, здані в оренду на договірних засадах. Недіючими вважаються основні засоби, які в даний період в господарській діяльності підприємства не використовуються (знаходяться на консервації). Запасні – це різне устаткування, що знаходиться в резерві і призначене для заміни об'єктів основних засобів.

За видами діяльності розрізняють основні засоби, які задіяні у операційній, фінансовій та інвестиційній діяльності. Основними засобами, які використовують в операційній, іншими словами, поточній діяльності, є виробничі основні засоби. До них належать машини і устаткування, обчислювальна техніка, лабораторне обладнання, вимірювальні прилади, транспортні засоби, меліорація земель та інші основні засоби. Основними засобами, що задіяні у фінансовій діяльності є довгострокові фінансові вкладення. До основних засобів, які задіяні у інвестиційній діяльності відносять активи, обслуговуючі інвестиційну діяльність реального сектора, зокрема, обладнання, призначене для монтажу, незавершене капітальне будівництво та інші реальні сектори інвестування.

Істотне значення в обліку основних засобів має розподіл їх за ознакою належності на власні й орендовані. Власні основні засоби являються безпосередньо власністю підприємства і мають джерело свого утворення (внесок засновника до Зареєстрованого капіталу, заборгованість перед постачальниками,

цільове фінансування і цільові надходження та ін.). Основні засоби, які використовуються на підприємстві, але не є його власністю, називаються орендованими. Треба зауважити, що з метою виключення можливості подвійного обліку одних і тих же засобів, у орендодавця орендовані основні засоби обліковуються на балансовому, а у орендаря на позабалансовому рахунку.

Важливим аспектом обліку основних засобів є їх оцінка. Розрізняють наступні вартісні оцінки основних засобів: первісну, балансову (залишкову), ліквідаційну, справедливу, переоцінену та вартість, яка підлягає амортизації (додаток Г).

Первісною вартістю основних засобів за П(С)БО 7 є вартість, за якою об'єкти зараховуються на баланс підприємств, тобто історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів. [14] Порядок та склад формування первісної вартості залежить від джерел надходження основних засобів (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Шляхи надходження основних засобів та їх первісна вартість [24]

Шляхи надходження основних засобів	Визначення первісної вартості основних засобів
Придбання	Загальна сума витрат, які включають: <ul style="list-style-type: none"> - суми, сплачені постачальникам, підрядникам (без непрямих податків); - реєстраційні збори, державне мито та ін. платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів; - суми ввізного мита; - суми непрямих податків (які не відшкодовуються підприємству); - витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів; - витрати на установку, монтаж, налагодження основних засобів; - інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, в якому вони придатні для використання
Безоплатне отримання	Справедлива вартість основних засобів на дату отримання
Внесення до статутного капіталу	Погоджена засновниками (учасниками) підприємства справедлива вартість основних засобів
Самостійне виготовлення (створення)	Собівартість виготовлення (створення) основних засобів, визначена за ПСБО 9 «Запаси» та ПСБО 16 «Витрати»

Продовження таблиці 1.3

Обмін на подібний об'єкт	Залишкова вартість переданого основного засобу. Якщо вона вища за справедливу вартість отриманого об'єкта, то первісною вартістю нового основного засобу визнають справедливу вартість переданого об'єкта і одночасно різницю включають у витрати звітного періоду
Обмін на неподібний об'єкт	Справедлива вартість переданого об'єкта основних засобів, збільшена (зменшена) на суму доплати, що була зроблена (отримана) під час обміну

Первісна вартість об'єкта основних засобів складається з таких витрат:

- суми, що сплачують постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків);
- реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються в зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються підприємству/установі);
- витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів;
- витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів;
- інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою.

Не включаються до первісної вартості об'єкта основних засобів витрати на сплату відсотків за користування кредитом (якщо основні засоби повністю або частково були придбані (створені) за рахунок позикового капіталу). Такі витрати на сплату відсотків відносяться на фінансові витрати того періоду, протягом якого вони сплачувались.

При цьому первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первинно очікуваних від використання об'єкта. Первинна вартість основних засобів зменшується у зв'язку з частковою ліквідацією об'єкта основних засобів.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» до первісної вартості основних засобів відносить такі ж витрати як П(С)БО 7. Проте певні відмінності все ж таки існують.

Зокрема, у МСБО 16 зазначено, що до первісної вартості об'єкта слід включати не всю суму очікуваних майбутніх витрат на демонтаж, а теперішню вартість цієї суми. Щорічно суму забезпечення слід переглядати, і її збільшення слід відносити до витрат на позики (фінансові витрати), а не до первісної вартості об'єкта. [15]

Переоцінена вартість – вартість необоротних активів після їх переоцінки. Переоцінці підлягають об'єкти, балансова вартість яких суттєво відрізняється від їх справедливої вартості. Якщо змінюється ціна якогось об'єкта, то має бути проведена переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів в якій він знаходиться.

Залишкова вартість – різниця між первісною (переоціненою) вартістю необоротного активу і сумою його накопиченої амортизації (зносу). Цю вартість називають балансовою, оскільки саме вона, а не первісна, враховується при підрахунку валюти балансу.

Справедлива вартість – сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату.

Окремі автори зазначають, що справедлива вартість має переваги перед історичною собівартістю, зокрема:

- використання справедливої вартості приводить до підвищення надійності, змістовності та повноти звітної інформації, оскільки враховується економічна ситуація та стан оцінюваного активу не тільки в момент постановки на обіг, а й в подальшому, аж до моменту останньої переоцінки;

- призводить до більшої порівнянності показників звітності різних підприємств, вартість визначається незалежно від конкретних обставин, властивих окремому підприємству;
- є ефективнішою основою для оцінки майбутніх грошових потоків порівняно з витратами, що є важливо для зовнішніх користувачів;
- це краща основа для порівняння інформації в процесі аналізу ефективності використання основних засобів;
- надає можливість підприємству розширити сферу заставного кредитування, вирішити питання про внесення інвестицій, обґрунтовано визначити орендні платежі.

Недоліки оцінки за справедливою вартістю:

- вона має умовний характер, тому що визначається не за реальною господарською операцією і не підтверджується первинними документами, а визначається за допомогою різних підходів.
- відображає не реальні угоди, які здійснює підприємство, а певну умовну суму, що могла б бути отримана у випадку, якщо основний засіб був би проданий станом на певну дату. [25]

Ліквідаційна вартість – сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство/установа очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією).

Вартість, яка амортизується, - первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості.

Отже, основні засоби – складна економічна категорія, сутність якої, з позиції бухгалтерського обліку, може бути визначена, як активи, що використовуються в операційній діяльності або її забезпеченні, очікуваний термін корисного використання (експлуатації) яких більше одного року або одного операційного циклу (якщо він триває більше одного року), а вартість потребує систематичного розподілу в складі витрат у формі амортизації. Також, чинні нині класифікації дозволяють групувати основні засоби за різноманітними ознаками, що сприяє

проведенню їх обліку, нарахуванню і розподілу амортизації, аналізу і контролю. У ході дослідження сутності та впливу оцінки основних засобів на фінансово – майновий стан підприємства прийшли до висновку, що саме від правильної оцінки залежить достовірність відображення інформації у звітності, якою користуються зовнішні користувачі. Одним із критеріїв такої оцінки є вартість основних засобів, наявних на підприємстві.

1.2. Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури з теми дослідження

На сьогодні в Україні питанням бухгалтерського обліку та фінансової звітності приділяється особливо велика увага, так видано численний ряд нормативних документів, які регулюють порядок організації та ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

Правове регулювання бухгалтерського обліку – це система законодавчих і нормативних актів, відповідно до яких підприємство здійснює господарсько-фінансову діяльність і забезпечує ведення її бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Ці нормативні акти мають певну ієрархічну підпорядкованість.

Нормативне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні забезпечує створення єдиних правил фінансової звітності, які є обов'язковими для всіх підприємств, гарантують і захищають інтереси користувачів, а також з метою вдосконалення обліку та фінансової звітності.

Система нормативного регулювання бухгалтерського обліку в Україні представлена п'ятьма рівнями, кожен з яких охоплює документи, які показані на рис. 1.3.

Перші чотири рівні регулюються на рівні держави і є обов'язковими для виконання усіма підприємствами та організаціями. При чому документи певного рівня не повинні протирічити документам більш вищого рівня. Документи п'ятого рівня формуються безпосередньо на підприємстві.

Нормативні документи, що регулюють основні засоби наведено в Додатку Д. Розглянемо основні з цих документів.

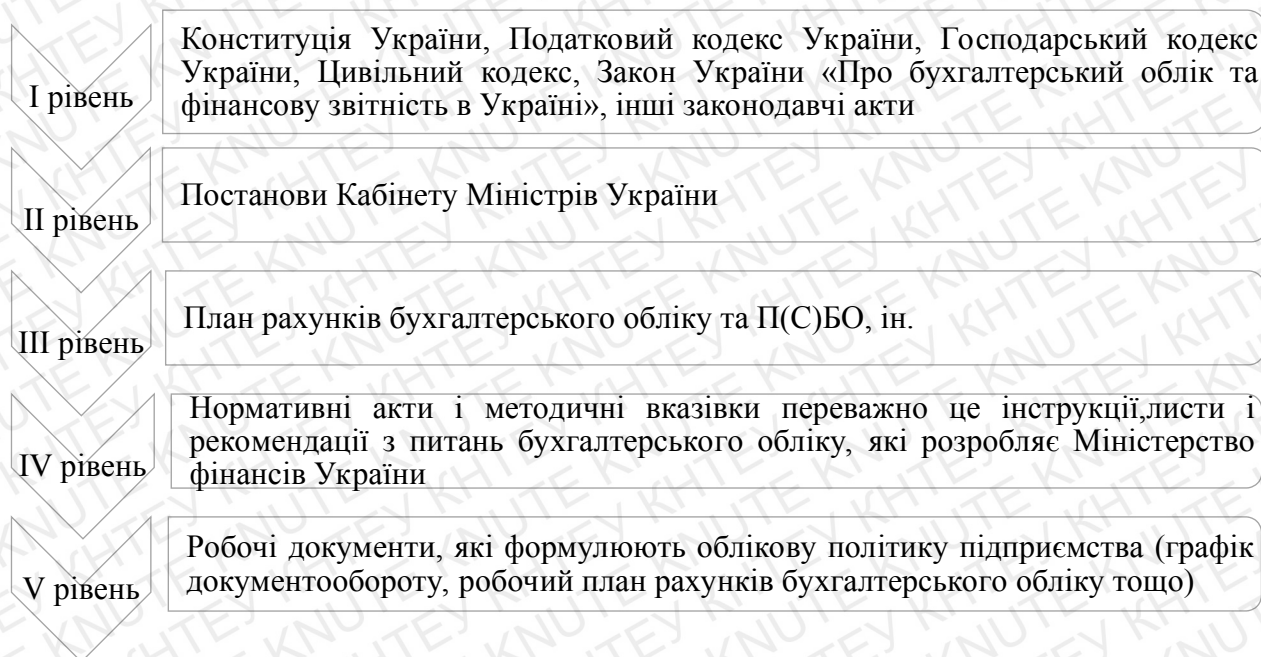

Рис. 1.3. Рівні системи нормативного регулювання бухгалтерського обліку в Україні [3]

На перше місце слід віднести Конституцію України, в якій визначена основа правової бази України, на якій будується діяльність всіх підприємств незалежно від форм власності, проголошуються права та обов'язки органів управління, суб'єктів підприємницької діяльності і громадян в Україні.

Основним законодавчим актом, який регулює питання бухгалтерського обліку та фінансової звітності, є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [29], прийнятий 16 липня 1999 р. В цьому Законі дається визначення бухгалтерського обліку, його об'єкта, встановлюються єдині правила бухгалтерського обліку для всіх підприємств незалежно від форм власності та виду діяльності, визначаються правові засади регулювання, організації, ведення та систематичного обліку, його регістрів, порядок оцінки майна та зобов'язань, правила складання та подання фінансової звітності в Україні. Згідно цього документу бухгалтерський облік є обов'язковим, ведеться всіма підприємствами, оскільки фінансова, статистична, податкова та інші види

звітності, ґрунтуються на даних цієї системи. Питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві, відповідальність за правильність його ведення несе власник або уповноважений орган, який здійснює керівництво підприємством відповідно до законодавства та установчих документів.

Податковий кодекс України регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства. Дає визначення основних засобів та визначає об'єкти амортизації. [16]

Вагома роль в обліку використання основних засобів відводиться П(С)БО 7 «Основні засоби». Це положення визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби та інші необоротні матеріальні активи, а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності. Зокрема, у даному документі наводяться критерії визнання об'єкта основних засобів активом, прописані методи оцінки, переоцінки та амортизації основних засобів, а також порядок розкриття інформації про них у примітках до фінансової звітності.

Окрім П(С)БО 7 ведення обліку основних засобів регулює ще ряд стандартів.

Так, П(С)БО 14 «Оренда» визначає методологічні засади формування інформації в бухгалтерському обліку про оренду необоротних активів та розкриття її у фінансовій звітності. Зокрема, в ньому виділено фінансову та операційну оренду, і відповідним чином розкрито інформацію про ведення обліку оренди як в орендаря, так і в орендодавця, а також розкриття інформації у примітках до фінансової звітності. [36]

В П(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» наведено критерії визнання та оцінки необоротних активів, утримуваних для продажу, визнання та оцінку припиненої діяльності, та визначено інформацію, що наводиться в примітках до фінансової звітності про

активи та групи вибуття, утримувані для продажу, а також припинену діяльність. [39]

У П(С)БО 28 «Зменшення корисності активів» наводяться критерії визнання та оцінки зменшення корисності активів, зокрема необоротних активів, розкриває порядок формування інформації про облік відновлення корисності активу, зменшення та відновлення корисності групи активів, яка генерує грошові потоки та її розкриття у примітках до фінансової звітності. [40]

П(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість» визначає критерії визнання та оцінки інвестиційної нерухомості, умови переведення основних засобів до складу інвестиційної нерухомості та виведення зі складу інвестиційної нерухомості, вибуття інвестиційної нерухомості, та відображення цих операцій у примітках до фінансової звітності. [41]

З 2018 року поширено застосування Міжнародних стандартів для ведення бухгалтерського обліку на підприємствах. Отже, доцільно розглянути МСБО 16 «Основні засоби». Даний стандарт визначає порядок обліку основних засобів для того, щоб користувачі фінансової звітності могли отримувати інформацію про інвестиції підприємства в його основні засоби та про зміни у складі таких інвестицій. Основні питання обліку основних засобів – визнання активів, визначення їхньої балансової вартості та амортизаційних відрахувань, а також збитків від знецінення, які підлягають визнанню.

Щоб зрозуміти, до обліку яких довгострокових матеріальних активів слід застосовувати МСБО 16, необхідно визначити, на облік яких активів цей стандарт не поширюється. МСБО 16, на відміну від П(С)БО 7, не застосовується до таких видів основних засобів, як багаторічні насадження, а також робоча і продуктивна худоба. Облік цих активів, як і тих, що належать до сільськогосподарської діяльності, регулюється спеціальним галузевим стандартом – МСБО 41 «Сільське господарство».

Аналізуючи національні та міжнародні стандарти щодо обліку основних засобів, спостерігаються відмінності в класифікації (рис.1.5 та рис. 1.6).

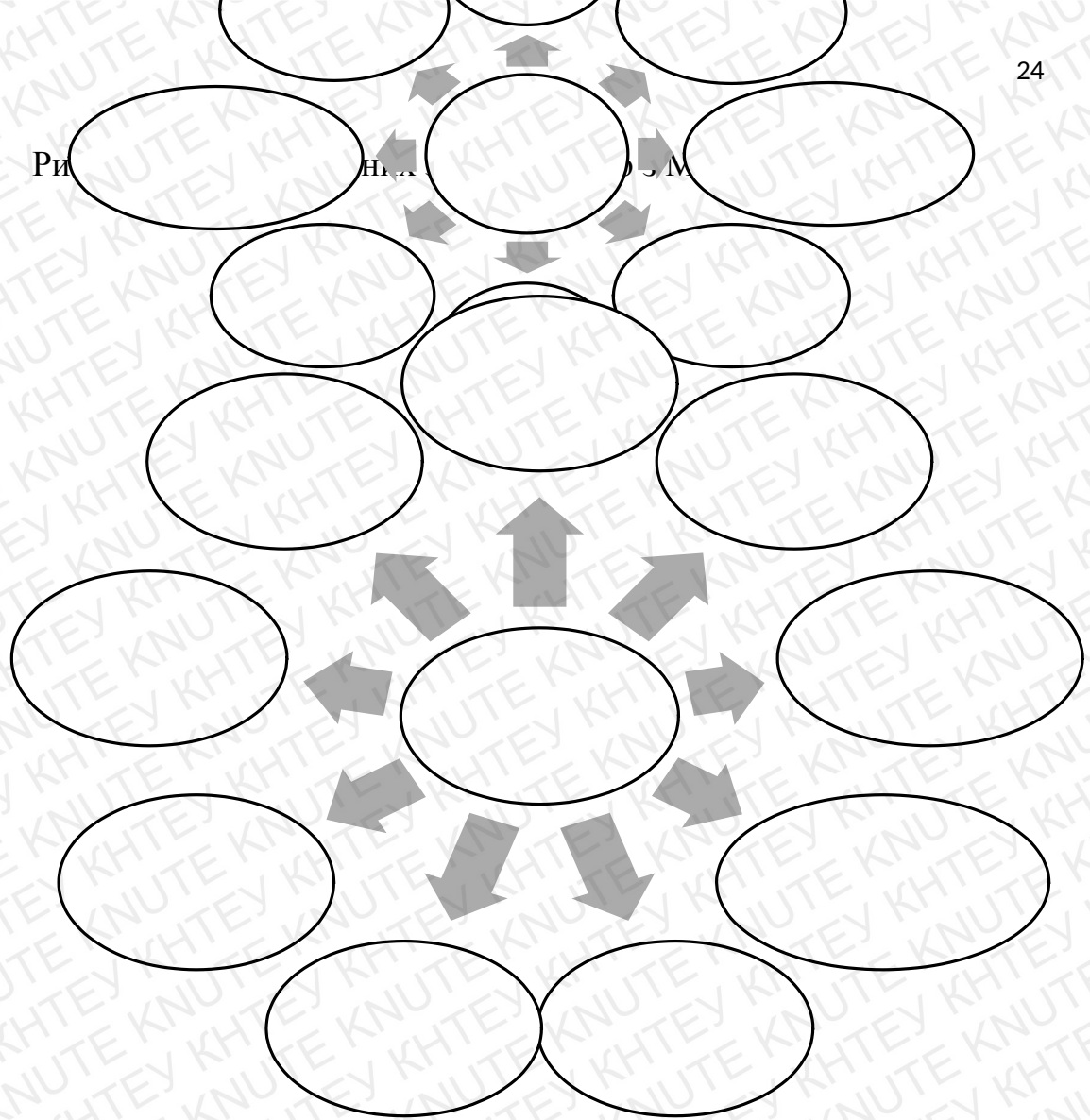

Рис. 1.6. Групи основних засобів згідно з П(С)БО 7 [14]

Вагому роль у механізмі відтворення основних засобів відіграє процес нарахування амортизації, тому доцільно розглянути спільне та відмінне у поняттях цих двох стандартів (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Порівняння термінології за П(С)БО 7 та М(С)БО 16

П(С)БО 7	МСБО 16
Амортизація – систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації).	Амортизація – це систематичний розподіл суми активу, що амортизується, протягом строку його корисної експлуатації.
Вартість, яка амортизується, – первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості.	Сума, що амортизується, – це собівартість активу або інша сума, що замінює собівартість, за вирахуванням його ліквідаційної вартості.

Ліквідаційна вартість – сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією).	Ліквідаційна вартість активу – це попередньо оцінена сума, що її суб'єкт господарювання отримав би на поточний час від вибуття активу після вирахування всіх попередньо оцінених витрат на вибуття, якщо актив є застарілим та перебуває в стані, очікуваному по закінченні строку його корисної експлуатації.
Строк корисного використання (експлуатації) – очікуваний період часу, протягом якого необоротні активи будуть використовуватися підприємством або з їх використанням буде виготовлено (виконано) очікуваний підприємством обсяг продукції (робіт, послуг).	Строк корисної експлуатації: а) період, протягом якого очікується, що актив буде придатний для використання суб'єктом господарювання, або б) кількість одиниць виробленої продукції чи подібних одиниць, що їх суб'єкт господарювання очікує отримати від активу.

Поняття наведені в П(С)БО та М(С)БО досить схожі, навіть можна сказати ідентичні за назвою та тлумаченням. Належність окремих видів майна до основних засобів визначається на підставі професійної думки бухгалтера з урахуванням конкретних обставин і умов експлуатації об'єкта, в окремих випадках методів нарахування амортизації.

Також, одним з важливих нормативних документів з обліку основних засобів є Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, що визначають методологічні особливості обліку надходження, ремонту, поліпшення, переоцінки, вибуття, амортизації основних засобів та облік основних засобів в оренді. У додатку до методичних рекомендацій наводяться типові кореспонденції рахунків бухгалтерського обліку операцій з такими активами. [50]

Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань №879 визначає порядок проведення інвентаризації активів, зокрема і основних засобів, та оформлення її результатів. [43]

Надходження, внутрішнє переміщення, списання, ліквідація, реалізація та інші операції з основними засобами оформлюють відповідними первинними документами, перелік яких був затверджений наказом Міністерства статистики України від 29.12.1995 р. № 352 «Про затвердження типових форм первинного обліку». [44]

В наказі Міністерства фінансів України № 818 «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» говориться те, що типові форми з обліку та списання основних засобів можуть застосовуватися юридичними особами, створеними відповідно до законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, а також представництвами іноземних суб'єктів господарської діяльності. [45] Наказом № 818 затверджено 15 типових форм з обліку та списання основних засобів. Для порівняння Наказом № 352 затверджено 12 типових форм.

Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, для ведення обліку основних засобів призначено рахунок 10 «Основні засоби». [46]

В Інструкцію про застосування плану рахунків наведено коротку характеристику та призначення синтетичних рахунків і субрахунків, типову схему реєстрації та групування інформації про господарські операції. [47]

Також в процесі дослідження крім нормативно-правових актів розглянуто ряд періодичних видань, що стосуються обліку, аналізу та контролю використання основних засобів (Додаток Е).

Проблематику існування різних підходів до існуючої термінології та визначення економічної сутності основних засобів в умовах гармонізації їх обліку основних засобів із міжнародними стандартами розглянули в своїй статті Кудлаєва Н. В. та Кравчук В. С. Вони окреслили основні проблеми визначення термінів корисного використання основних засобів, порядок оцінки основних засобів при їх придбанні, переоцінці, списанні, реалізації та подальшому використанні, проблеми визначення ліквідаційної вартості окремих об'єктів основних засобів. Обґрунтували необхідність подальшої розробки детальних інструктивних матеріалів з метою удосконалення обліку операцій з основними засобами. [71]

В статті Танчин А. І. проаналізовано особливості використання основних засобів на підприємстві. Здійснено аналіз показників ефективності використання

основних засобів на прикладі одного із вітчизняних підприємств. На основі проаналізованої тенденції зміни показників стану та ефективності використання основних засобів запропоновано основні напрями їх підвищення, що дає можливість поліпшити якість управлінських рішень не тільки щодо підвищення ефективності використання основних засобів, але господарської діяльності підприємства загалом. [51]

Ковальчук Н. О. та Побіжан Т. А. в своїй статті проаналізувавши наукові праці багатьох учених та нормативно-правові акти дали визначення сутності основних засобів. Також, дана оцінка забезпеченості промислових організацій України основними засобами. Встановлено, що оцінювання технічного стану основних засобів є необхідною умовою для розробки заходів щодо оновлення основних засобів. Також в статті виявлено негативні тенденції зростання зносу основних засобів та низку проблем пов'язаних із їх оновленням. Автори запропонували перелік заходів щодо покращення ефективності використання основних засобів, а саме: щодо їх оновлення, модернізації та виявлення резервів. [60]

У своїй статті, Гнатенко Є. П. наводить схему алгоритму аналізу основних засобів на підприємстві. Здійснює апробацію запропонованого алгоритму аналізу основних виробничих засобів на прикладі конкретного підприємства. Аналіз проведено у декілька етапів, які в комплексі допомагають упорядковано здійснити оцінку структури, динаміки та ефективності використання основних засобів на підприємстві; зробити висновки щодо формування і використання основних засобів та потужності підприємства; прийняти управлінські рішення стосовно підвищення їх ефективності. Автор стверджує, що запропонований алгоритм поглиблює сучасні методичні положення, що сприяють можливості забезпечувати більш ефективне використання основних засобів на підприємстві. [70]

Методи оцінки основних засобів в умовах законодавчих змін розглянули в своїй статті Єлісеєва О. К. та Яресько А. М. У статті досліджено законодавство та підходи науковців щодо оцінки об'єктів основних засобів на промислових підприємствах. Також, висвітлено критерії визнання об'єктів основних засобів в

різних країнах світу. Узагальнено основні види оцінки основних засобів у вітчизняній та зарубіжній обліковій практиці. Проведено порівняльний аналіз формування первісної вартості згідно до МСБО 16 та П(С)БО 7. [61]

Обліково-аналітичне забезпечення управління основними засобами підприємства розкрили Чорненька О. та Василина М. У статті вказано, що формування та надання обґрунтованої, якісної, достовірної й комплексної обліково-аналітичної інформації дасть змогу прийняти ефективні рішення менеджментом підприємства у процесі управління основними засобами. Крім того, така інформація є підґрунтям для прийняття рішень щодо вибору альтернативних варіантів: придбати чи орендувати основні засоби, споруджувати їх підрядним чи господарським способом, брати в кредит чи в лізинг, модернізувати чи ремонтувати, продавати чи консервувати тощо. [72]

В статті Шарманської В. М. досліджено теоретичні основи аналізу основних засобів на підприємстві. Зазначено основні показники руху основних засобів, зокрема, коефіцієнти надходження, вибуття, придатності та зносу. Також здійснено факторний аналіз віддачі основних засобів сільськогосподарського підприємства на основі питомої ваги вартості машин та обладнання у загальній вартості основних засобів та віддачі машин та обладнання. В результаті проведеного аналізу зроблено висновки щодо шляхів підвищення ефективності використання основних засобів на підприємстві. [79]

Розкрито природу та економічну сутність амортизації в статті Любар О. О. Встановлено, що амортизація – це процес поступового знецінення активу, перенесення його вартості на собівартість продукції, що виробляється, та використання цієї вартості для наступного відтворення. Це визначення дає уявлення про фази кругообігу основних засобів та інших необоротних активів, якими є знос, амортизація та відшкодування. Знос та амортизація відбуваються у процесі виробничого використання активів, а відшкодування – у результаті їх створення та відновлення. В питанні вибору методу нарахування амортизації пропонується виходити з двох позицій: принципу обачності та очікуваного способу отримання економічних вигод від використання об'єктів. Необхідним

також є розробка на законодавчому рівні Положення щодо вибору методу амортизації, в якому були б наведені чіткі критерії, на яких має ґрунтуватися вибір, та чітко б визначалися можливі варіанти методу амортизації для відповідної групи основних засобів. [81]

Бенько М. М. в своїй монографії «Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку» висвітлив актуальні теоретико-прикладні питання автоматизації бухгалтерського обліку на основі інформаційних технологій і систем як елементів організаційно-управлінських інновацій. Визначив теоретико-методологічні основи й практичний інструментарій застосування сучасних інформаційних технологій та систем у бухгалтерському обліку та зміни в ньому зумовлені застосуванням цих технологій. В даній монографії описано мету, завдання, принципи та методологію створення автоматизованих систем бухгалтерського обліку, організації облікового процесу, автоматизації технологічних операцій, структуризації та постановки облікових задач. [78]

Аспекти організації бухгалтерського обліку основних засобів із застосуванням комп'ютерних технологій для прискорення обробки даних первинних і зведених документів у своїй статті висвітлив Костюнік О. В. Розглянуто основні завдання автоматизації та етапи ведення обліку основних засобів на підприємстві. Досліджено систему методів і способів пошуку, збору, накопичення, зберігання та обробки інформації з обліку основних засобів. Приділено увагу проблемним питанням автоматизації обліку основних засобів із використанням інформаційних систем. [82]

В статті Зінченко О. В. та Поліш С. В. розглядається те, що одним із засобів досягнення ефективності і раціональності експлуатації об'єктів основних засобів є впровадження внутрішнього аудиту на підприємствах, завданням якого є сприяння мінімізації ризику підприємств стосовно неефективного використання об'єктів основних засобів, розробки дієвого механізму щодо їх збереження, доцільності використання обраного методу нарахування амортизації, уникнення можливості нарахування штрафних санкцій за порушення податкового законодавства щодо обліку основних засобів. [75]

Організацію внутрішньогосподарського контролю використання основних засобів на вітчизняних підприємствах та шляхи його вдосконалення розглянули в своїй статті Бондаренко Н. М. та Шачаніна Ю. К. У статті викладено актуальні питання внутрішньогосподарського контролю використання основних засобів на підприємствах. Наведені цілі, методи, джерела інформації, методика та етапи контролю основних засобів, визначено перелік типових помилок, що виявляються контролером під час перевірки. Обґрунтовано рекомендації щодо підвищення оперативності й ефективності контролю основних засобів на вітчизняних підприємствах. [75]

Таким чином, питання обліку, контролю та аналізу основних засобів досить суттєво висвітлені у нормативній та спеціальній літературі, але воно розглядається у більшості випадків лише з точки зору бухгалтерського та податкового обліку придбання, використання та ліквідації необоротних активів підприємства. А щодо питання аудиту (контролю) використання основних засобів підприємства, то кожне підприємство вирішує самостійно. В цілому облік і звітність на підприємствах в Україні ґрунтується на основних вимогах які встановлені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Важливим аспектом нормативного забезпечення є збереження стабільності розвитку системи бухгалтерського обліку і створення належних умов для послідовного та раціонального здійснення нею притаманних бухгалтерському обліку функцій у конкретному економіко-правовому середовищі.

1.3. Передумови організації та методології обліку, контролю та аналізу використання основних засобів у ТОВ «Національний колорит»

Дослідження обліку, контролю та аналізу використання основних засобів виконано з використанням матеріалів практичної діяльності товариства з обмеженою відповідальністю «Національний колорит» (далі – ТОВ «Національний колорит»). Діяльність товариства регулюється Господарським

Кодексом України, Кодексом законів про працю України, та іншим чинним законодавством.

ТОВ «Національній колорит» створено відповідно рішення установчих зборів учасників, згідно протоколу №1 від 10 жовтня 2008 р. та розташоване у селі Духове, Лубенського району, Полтавської області.

Головною метою створення та діяльності Товариства є збереження та розвиток економічної бази України, розвиток виробничого підприємництва, створення нових робочих місць, ведення товарного сільськогосподарського виробництва, впровадження досягнень науково-технічного прогресу, ресурсозберігаючих та екологічно чистих технологій, а також задоволення потреб населення, інших юридичних та/або фізичних осіб в товарах та/або послугах, і отримання прибутку від підприємницької діяльності (Додаток Ж).

ТОВ «Національній колорит» займається вирощуванням та розведенням свиней (тваринництвом), а також вирощуванням сільськогосподарських культур (для власних потреб).

Підприємство має не складну організаційну структуру, яка представлена на рис. 1.6.

Рис.1.6 Організаційна структура ТОВ «Національний колорит»

Вищим органом управління ТОВ є Збори Учасників. Учасники несуть остаточну відповідальність за прийняті рішення щодо діяльності ТОВ. Кожний Учасник ТОВ має право на участь у Зборах Учасників або особисто, або через свого представника.

Для керівництва повсякденною господарською діяльністю ТОВ «Національній колорит», а також виконання рішень Зборів Учасників призначається – директор.

Збори Учасників утворюють Ревізійну Комісію на яку покладено контроль за діяльністю підприємства. Ревізійна Комісія обирається з числа Учасників ТОВ у кількості не менше 3 (трьох) осіб терміном на 3 (три) роки.

Ревізійна Комісія має повноваження на перевірку фінансової та господарської діяльності підприємства на підставі вимог статуту, за дорученням Зборів Учасників, з власної ініціативи або на вимогу будь-кого з Учасників ТОВ. Посадові особи ТОВ зобов'язані надавати Ревізійній Комісії всі необхідні їй матеріали, бухгалтерські та інші документи й особисті пояснення.

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку несе керівник підприємства. Він повинен створити належні умови для ведення бухгалтерського обліку та забезпечити неухильне виконання бухгалтером дотримання порядку оформлення та подання до обліку первинних документів.

Спеціалісти бухгалтерії тісно співпрацюють із працівниками інших підрозділів та мають право вимагати від них надання матеріалів (планів, звітів, довідок), необхідних для здійснення роботи, що входить до компетенції бухгалтерії, та передавати підрозділам необхідну управлінську інформацію. Працівники бухгалтерії мають право не приймати до виконання та оформлення документи, за операціями, які порушують чинне законодавство.

Взаємодія бухгалтерії з іншими підрозділами проявляється в наступному:

- від адміністрації бухгалтерська служба отримує копії наказів і розпоряджень директора по основній діяльності та передає проекти наказів і розпоряджень з питань фінансової діяльності, довідки, дані на запит керівника, звіти про результати діяльності;
- з відділу кадрів бухгалтерія отримує копії наказів по особовому складу, таблиці обліку робочого часу, звіти про використання бланків трудових книжок та передає відомості щодо використання чергових відпусток, бланки трудових книжок і додатки до них;
- зі складів надходять документи щодо руху товарно – матеріальних цінностей;
- від служби головного інженера надходять документи про рух обладнання та його ремонт;
- із виробничого відділу до бухгалтерії передаються відомості, щодо обсягу наданих послуг, витрати, тощо.

Взаємодія зі сторонніми організаціями полягає в отриманні із банку виписок за рахунками, копій доданих до них документів, чеків на отримання грошових коштів, заяв на переказ готівки. Також бухгалтерія передає податкові декларації, фінансові звіти до Державної фіскальної служби.

Усі працівники бухгалтерії призначаються на посади і звільняються з посад наказом директора підприємства в порядку, передбаченому чинним трудовим законодавством.

В своїй роботі бухгалтерія керується чинними законодавчими і іншими нормативно-правовими актами України (в т.ч. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV), внутрішніми нормативними документами підприємства, внутрішніми наказами та розпорядженнями, які не суперечать законодавству.

Для забезпечення належної роботи бухгалтера на ТОВ «Національний колорит» повинна бути складена та затверджена посадова інструкція. На підприємстві даний документ відсутній, тому ми пропонуємо посадову інструкцію головно бухгалтера (Додаток И).

У сфері відповідальності головного бухгалтера - формування облікової політики, ведення бухгалтерського обліку, своєчасне надання повної і достовірної бухгалтерської звітності.

На підприємстві ТОВ «Національний колорит» затверджено наказ про облікову політику. Цей документ – для внутрішнього користування, який підписаний керівником та головним бухгалтером. В наказі відображено особливості організації та ведення бухгалтерського обліку і складання звітності на підприємстві, що вимагається Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (Додаток 3).

Аналіз Наказу про облікову політику ТОВ «Національний колорит» дозволив виявити ряд недоліків:

- не наведена вартісна межа віднесення необхідних матеріальних активів до основних засобів;
- відсутній порядок визначення ліквідаційної вартості основних засобів;
- не вказано відомостей щодо строку корисного використання основних засобів;
- не наведено класифікації основних засобів для цілей бухгалтерського обліку;
- відсутній управлінський облік.

Бухгалтерський і податковий облік на підприємстві ведеться в бухгалтерських програмах: 1С - Підприємство версія 7.7, системі електронного документообігу «М.Е.Дос», багатофункціональній програмі для формування і підписання електронної звітності «Соната», система «Клієнт-банк». Ці програми дозволяють накопичувати та обробляти інформацію про господарські операції підприємства у зручній для подальшого аналізу формі.

Документуванням господарських операцій займаються не лише працівники бухгалтерії, але й, у першу чергу, ті, хто здійснює господарські операції. Тому кожному виконавцю необхідно надати витяг із графіка документообігу, в якому наводять перелік первинних документів, які відносять до функціональних

обов'язків даного співробітника, строки їх подання і підрозділи підприємства, в які їх передають, строки і порядок подання первинних документів.

У ході дослідження організації обліку на ТОВ «Національний колорит» було з'ясовано, що на підприємстві не затверджено графіка документообігу первинних документів. Отже, ми пропонуємо підприємству графік документообороту з обліку основних засобів (Додаток К).

На підприємстві ТОВ «Національний колорит» затверджений робочий план рахунків (Додаток Л).

На підставі фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва (Форми № 1-м «Баланс» і № 2-м «Звіт про фінансові результати») (Додатки М.1, М.2., М.3, М.4, М.5) доцільно проаналізувати основні показники економічної діяльності досліджуваного підприємства.

Динаміка основних показників діяльності Товариства за 2013-2017 рр. наведена в Додатку Н.1.

Проаналізувавши дані додатку, можна зробити наступні висновки. Розглядаючи показник чистого доходу (виручки) від реалізації продукції, ми можемо спостерігати різке зростання у 2015 році, в порівнянні з 2014 роком, а саме на 15635,5 тис. грн., що складає 98,89 %. А вже у 2016 році порівняно з 2015 роком чистий дохід зменшився на 6567,1 тис. грн. або на 20,88%. Так, в наступному році чистий дохід підприємства знову різко зростає на 52080,4 тис. грн. або на 209,33 %.

Також можна побачити за 2014-2015 рр. тенденцію до зростання такого показника як собівартість реалізованої продукції на 13266,4 тис. грн. (144,04%). У 2017 році відбулося значне зростання собівартості реалізованої продукції на 29930,8 тис. грн. або на 134,8 %. Це є негативним чинником для підприємства, так, як собівартість впливає на чистий прибуток, тому, ми радимо знижувати собівартість, наприклад, шляхом пошуку нових постачальників з більш лояльними цінами.

Щодо чистого прибутку підприємства, то ми можемо спостерігати, що він з кожним роком зростає, але у 2016 році він зменшився на 4781,7 тис. грн. або на

64,14%, на це вплинула велика собівартість реалізованої продукції. А вже в 2017 році чистий прибуток зріс на 20476,3 тис. грн в порівнянні з 2016 роком.

Також можна проаналізувати структуру активів підприємства. За допомогою цього можна визначити чи присутня ефективність розміщення капіталу, який є у розпорядженні підприємства: його вклади в конкретне майно і матеріальні цінності, витрати підприємства на виробництво і реалізацію продукції, наявність вільної грошової готівки. В процесі аналізу активів підприємства в першу чергу простежимо зміни в їх складі структурі і дамо їм оцінку. Структура активів підприємства за 2013-2017 рр. наведена у Додатку Н.2.

З додатку ми можемо побачити, що на кінець 2013 року на балансі підприємства найбільшу часту займають необоротні активи – 52,63 %. На кінець 2014 року частка необоротних активів в активах підприємства складала 50,19 %, оборотних – 49,81 %. Частка необоротних активів у балансі підприємства з кожним роком знижувалась, і вже на кінець 2017 року становила всього 30,14 %.

Аналіз пасиву балансу, дозволяє проаналізувати зміни в структурі власного і запозиченого капіталу, скільки за позичено в обороті підприємства довгострокових і короткострокових позикових коштів. Пасив показує, джерела надходження коштів та зобов'язання підприємства (Додаток Н.3).

Аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу у Додатку Н.3 за 2013-2017 рр. показав, що у 2017 році відбулося збільшення суми власного капіталу – на 26592,7 тис. грн.

Аналізуючи власний капітал, ми бачимо, що ріст його у абсолютному вираженні обумовлено зростанням розміру резервного капіталу та нерозподіленого прибутку. Так якщо резервний капітал у 2016 році складав 12473,3 тис. грн., то у 2017 році він зріс до 23992,7 тис. грн., що 92,4 % більше. Нерозподілений прибуток зріс майже у 10 рази у 2017 році, порівнюючи з 2013 роком (з 3837,5 тис. грн. у 2013 році до 35928,2 тис. грн. у 2017 р.).

Ми рекомендуємо підприємству і на далі збільшувати величину нерозподіленого прибутку. Це можливо за рахунок збільшення обсягів реалізації продукції та за рахунок зменшення постійних витрат.

Аналізуючи склад, структуру та динаміку залученого капіталу, можна сказати, що позиковий капітал підприємства складається з короткострокових зобов'язань та кредиторської заборгованості. В свою чергу, короткострокові зобов'язання за період з 2013 р. по 2014 р. мають тенденцію зменшення, а вже в 2017 році підприємство розраховалось за всіма короткостроковими зобов'язаннями. Кредиторська заборгованість зростає, а саме в 2016 році вона складала 4915,8 тис. грн., а в 2017 році 11243,3 тис. грн., різниця в 6327,5 тис. грн. або збільшення на 128,7%.

Умовою й гарантією виживання й розвитку будь-якого підприємства, як бізнес-процесу, є його фінансова стабільність. Якщо підприємство фінансово стійке, то воно в стані «витримати» несподівані зміни ринкової кон'юнктури, і не опинитися на краю банкрутства. Тож проаналізуємо фінансову стійкість ТОВ «Національний колорит» (табл. 1.5).

Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів характеризує структуру фінансових ресурсів підприємства. Максимально припустиме значення цього показника становить 1 (що припускає рівність позикових і власних коштів). При аналізі ми бачимо, що в 2013 році даний показник становить більше 1 і це означає, що підприємство має більше залучених коштів чим власних.

Таблиця 1.5

**Показники фінансової стійкості ТОВ «Національний колорит»
за 2013-2017 рр.**

Показники	Норматив	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
1. Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	<1	1,061	0,683	0,093	0,600	0,316
2. Коефіцієнт автономії	>0,5	0,485	0,594	0,915	0,625	0,760
3. Коефіцієнт маневреності	збільшення	0,023	0,161	0,300	-0,108	0,081
4. Коефіцієнт ефективності використання власних коштів	>0,4	0,096	0,399	0,231	0,078	0,385
5. Коефіцієнт використання фінансових ресурсів усього майна	збільшення	0,046	0,237	0,211	0,049	0,293

Коефіцієнт автономії характеризує частку коштів, вкладених власниками підприємства в загальну вартість майна. Нормальне мінімальне значення коефіцієнта автономії орієнтовано оцінюється на рівні 0,5. Даний показник в 2013 році є нормою, а ось у 2014-2017 рр. він є вищим, це означає, що підприємство не є залежним від зовнішніх джерел фінансування.

Коефіцієнт маневреності показує частку власних коштів, вкладених в оборотні активи. Чітких рекомендацій у значенні цього коефіцієнта немає, але вважається, що його значення повинно бути не менше 0,2, що дозволить забезпечити достатню гнучкість у використанні власного капіталу. Ми можемо спостерігати зростання цього показника протягом 2013-2015 рр., а в 2016 році цей показник став від'ємним.

Коефіцієнт ефективності використання власних коштів показує скільки прибутку дає 1 грн. власних коштів. Теоретично, нормальним значенням цього коефіцієнта є значення не менше 0,4. З даної таблиці ми бачимо що за аналізуючий період цей показник є меншим ніж 0,4. Але в 2014 році і 2017 році, даний показник є майже 0,4.

Коефіцієнт використання фінансових ресурсів (усього майна) дає змогу визначити, за який період одержаний прибуток може компенсувати вартість майна. За період 2013-2015 рр. даний показник зростає. Але в 2016 році стрімко знижується і становить 0,049. Ситуація стабілізувалась в 2017 році і цей показник склав 0,293.

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що Товариство з обмеженою відповідальністю «Національний колорит» веде бухгалтерський облік за нормативно-правовими актами України. На підприємстві бухгалтерський облік є комп'ютеризованим і здійснюється за допомогою програми «1С: Бухгалтерія». Було виявлено такі недоліки: створений Наказ про облікову політику є не досконалим, відсутня посадова інструкція головного бухгалтера, не затверджено графіка документообігу первинних документів. В загальному підприємство можна охарактеризувати як беззбиткове. Показники чистого прибутку мали тенденцію

до зростання. З аналізу фінансового стану підприємства ми можемо спостерігати те, що 2016 рік був несприятливим для ТОВ «Національний колорит».

Висновки до розділу 1

Дослідження теоретичних основ обліку, контролю та аналізу основних засобів дозволило зробити такі висновки:

1. Основні засоби – це матеріальні активи, які зберігають свою натуральну форму протягом всього корисного терміну експлуатації, що становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік), використовуються як під час здійснення господарської діяльності, так і під час виконання підприємством адміністративних чи соціально-культурних функцій та по частинах переносять свою вартість на результат власної діяльності – виготовлений продукт, надані послуги або товар
2. Чинні нині класифікації дозволяють групувати основні засоби за різноманітними ознаками, що сприяє проведенню їх обліку, нарахуванню і розподілу амортизації.
3. Оцінка основних засобів підприємства являє собою грошове вираження їх вартості. Вона необхідна для правильного визначення загального обсягу основних засобів, їх динаміки і структури, розрахунку економічних показників господарської діяльності підприємства за певний період. Основні засоби обліковуються у натуральній та вартісній формах, що дає змогу здійснювати контроль за збереженням і використанням кожного їх виду. Облік у вартісній оцінці дозволяє визначити потребу коштів на придбання основних засобів, визначити їх структуру, динаміку, суму амортизаційних відрахувань, розмір зносу тощо.
4. У ході дослідження нормативно – правової бази з питань обліку основних засобів виявили, що найбільш повно специфіку їх обліку розкриває П(С)БО 7 «Основні засоби». У сфері податкових аспектів ці питання висвітлює Податковий кодекс України. А щодо питання аудиту (контролю)

використання основних засобів, то кожне підприємство вирішує самостійно.

5. Належно організований апарат бухгалтерії, обрана ним облікова політика, система бухгалтерського обліку та контролю відіграють важливе місце у забезпеченні ефективності діяльності будь – якого підприємства, у тому числі і ТОВ «Національний колорит». Було виявлено ряд недоліків в організації бухгалтерського обліку, тому було запропоновано:

- змінити Наказ про облікову політику (в контексті обліку основних засобів та додати ведення управлінського обліку);
- посадову інструкція головного бухгалтера;
- графік документообігу основних засобів.

6. Проаналізувавши показники динаміки, ми спостерігаємо, те що 2016 рік був не сприятливим для ТОВ «Національний колорит». Аналізуючи власний капітал, ми бачимо, що ріст його у абсолютному вираженні обумовлено зростанням розміру резервного капіталу та нерозподіленого прибутку. Ми рекомендуємо підприємству і на далі збільшувати величину нерозподіленого прибутку. Це можливо за рахунок збільшення обсягів реалізації продукції та за рахунок зменшення постійних витрат.

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

2.1. Фінансовий та податковий облік операцій з використання основних засобів

Фінансовий облік має актуальне значення для зовнішніх користувачів облікової інформації, які приймають рішення щодо партнерських зв'язків з

підприємством, інвестування капіталу в його розвиток, банківського кредитування, придбання акцій, отримання дивідендів тощо.

Фінансовий облік трансформує дані первинних бухгалтерських документів за допомогою грошового вимірника та спеціальних методів обробки даних у корисну інформацію для зацікавлених юридичних і фізичних осіб. Така інформація узагальнюється в системі рахунків бухгалтерського обліку за певними принципами, які зафіксовані у національних стандартах обліку, та загальноприйнятими процедурами обробки даних.

Завданнями обліку операцій з використання основних засобів у фінансовому обліку є:

- правильне документальне оформлення;
- достовірність;
- своєчасне відображення в облікових регістрах;
- раціональне використання;
- контроль за ефективним використанням;
- своєчасне і правильне обчислення та відображення в регістрах амортизації.

Своєчасне і чітке виконання названих завдань та одночасне вдосконалення обліку основних засобів сприятимуть позитивному впливу системи бухгалтерського обліку і внутрішньогосподарського контролю на ефективність використання всієї сукупності засобів виробництва сільськогосподарських підприємств.

Завдання обліку операцій з використання основних засобів наведені і в податковому обліку. Отже доцільно розглянути саме визначення податковий облік.

Податковий облік - це система групування інформації для визначення податкової бази по податках на підставі первинних документів, згрупованих в відповідності з порядком, передбаченим діючим податковим законодавством.

Податковий облік ведеться з метою формування повної та достовірної інформації про порядок врахування господарських операцій, що були проведені

платником протягом звітного періоду з метою оподаткування, а також забезпечення інформацією внутрішніх та зовнішніх користувачів для контролю за вірністю нарахування, повнотою та своєчасністю перерахування податків до відповідних бюджетів.

Головне завдання податкового обліку – сформувати повну та достовірну інформацію про те, як врахована для цілей оподаткування господарська операція

Завданнями обліку операцій з використання основних засобів у податковому обліку є:

- врахування вимог податкового законодавства щодо операцій з основними засобами в процесі розрахунку податку на прибуток;
- врахування податкових наслідків операцій з основними засобами при складанні податкової декларації.

До операцій з використання основних засобів відноситься:

- нарахування амортизації;
- витрати на ремонт;
- витрати на поліпшення.

Отримання своєчасної, повної та достовірної інформації про господарські процеси, що відбуваються на підприємстві, має вагомe значення для здійснення управлінської діяльності на підприємстві. Саме у системі первинного обліку формується інформація, що забезпечує керівництво необхідними даними.

Організація первинного обліку використання об'єктів основних засобів полягає у своєчасному та повному оформленні первинних документів у системі бухгалтерського обліку.

Документальне оформлення використання основних засобів у ТОВ «Національний колорит» проводиться на основі типових форм первинної документації, затверджених наказом Міністерства статистики України від 29.12.95 р. № 352. [44]

Розглянемо особливості документування обліку ремонтів та поліпшення основних засобів на рис. 2.1.

Для відображення використання основних засобів у первинному обліку на досліджуваному підприємстві використовуються первинні документи, призначення яких пропонуємо розглянути за допомогою табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Документальне оформлення використання основних засобів

Типова форма документа	Призначення облікової форми	Особливості оформлення
ОЗ – 2 Акт приймання – здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів	для оформлення приймання – здачі основних засобів із ремонту, реконструкції та модернізації	якщо ремонт виконує інше підприємство, то акт складається у двох примірниках (другий примірник передається підприємству, що здійснило ремонт основних засобів).
ОЗ - 6 Інвентарна картка обліку основних засобів	для обліку усіх видів основних засобів, групового обліку однотипних об'єктів, що надійшли в експлуатацію в одному календарному місяці, мають однакове призначення і характеристики	виписується в одному екземплярі на кожний об'єкт або їх групу. У розділі «Коротка індивідуальна характеристика об'єкта» записуються основні якісні та кількісні показники об'єкта або їх групи.
ОЗ – 7 Опис інвентарних карток по обліку основних засобів	для реєстрації інвентарних карток обліку основних засобів	складається в одному екземплярі. Записи здійснюються у розрізі класифікаційних груп основних засобів.
ОЗ – 9 Інвентарний список основних засобів	для обліку основних засобів за місцем їх знаходження по матеріально – відповідальних особах	дані, що містяться в ньому повинні бути тотожними записам у інвентарних картках, що ведуться в бухгалтерії
ОЗ – 14 Розрахунок амортизації основних засобів	для визначення суми амортизації основних засобів, що належить до нарахування у звітному місяці	розрахунок проводить бухгалтерія за обраним методом амортизації, який зазначений в Наказі про облікову політику підприємства

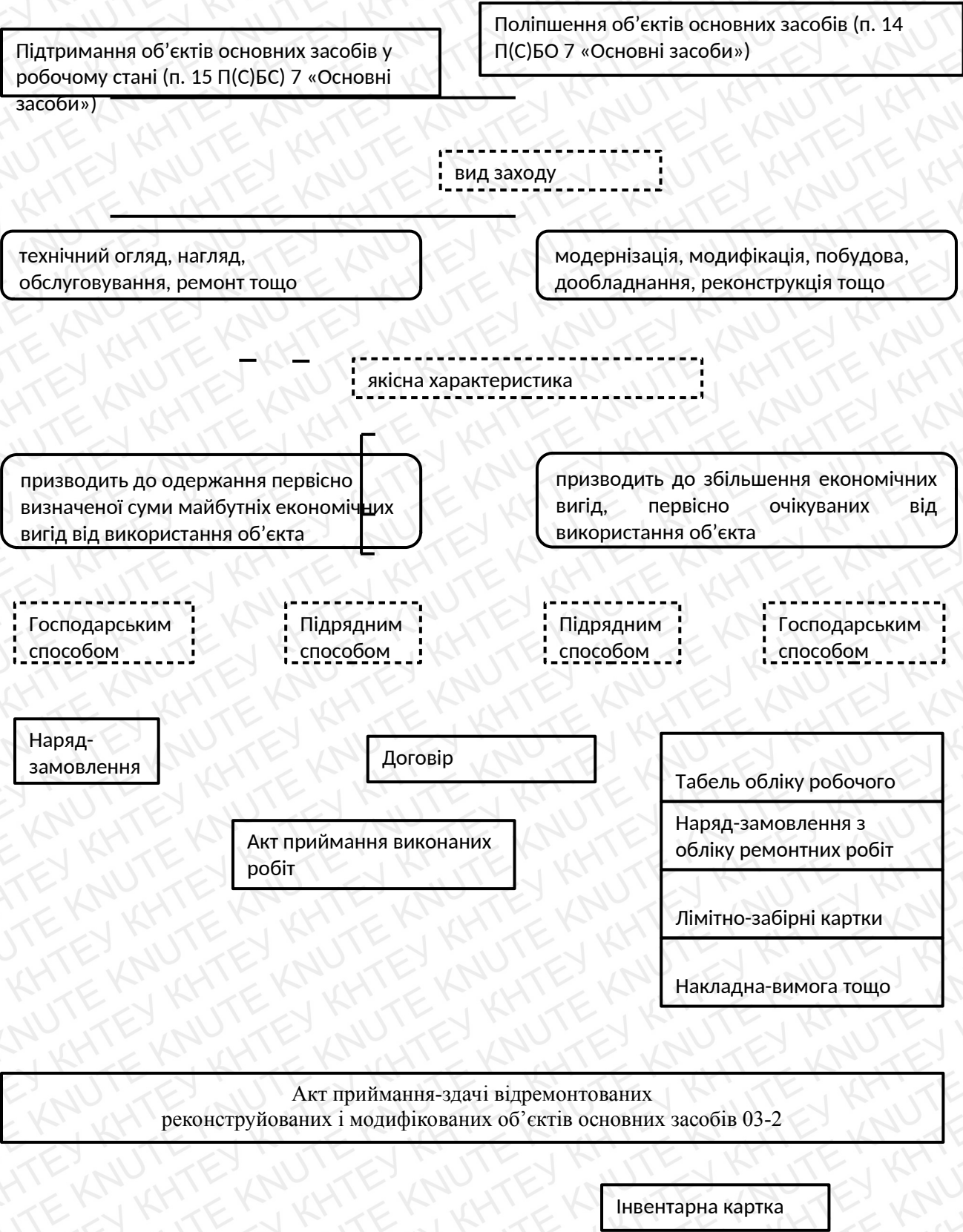

Рис. 2.1. Документування обліку витрат на ремонт та поліпшення основних засобів

Для розрахунку амортизації основних засобів, включаючи інші необоротні активи, що підлягають нарахуванню у звітному місяці, передбачено розрахунок амортизації основних засобів (для промислових підприємств) (форма № ОЗ-14). Зазвичай її беруть за базу інші підприємства (торгівлі, послуг тощо) під час розроблення власної форми. Наказом Міністерства Фінансів України № 818 «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» (далі – Наказ №818) передбачено розрахунок амортизації основних засобів (крім інших необоротних матеріальних активів): застосовують для визначення суми амортизації об'єктів основних засобів із зазначенням періоду, за який нараховується амортизація. [45]

ТОВ «Національний колорит» використовує власно розроблену форму розрахунку амортизації основних засобів (Додаток П).

Тому доцільно, на нашу думку, підприємству обрати за основу нову форму розрахунку амортизації основних засобів, яка наведена в Наказі №818.

Розглянемо рахунки бухгалтерського обліку, які використовуються для відображення використання основних засобів на досліджуваному підприємстві в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Рахунки бухгалтерського обліку, які використовуються для відображення використання основних засобів у ТОВ «Національний колорит»

Шифр та назва рахунків (субрахунків)		Характеристика рахунку (субрахунку) за призначенням та структурою
Шифр	Назва	
10	Основні засоби	призначено для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух власних або отриманих на умовах фінансової оренди об'єктів і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів, а також об'єктів інвестиційної нерухомості. За дебетом відображається сума витрат, яка пов'язана з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта; за кредитом - вибуття основних засобів внаслідок продажу, безоплатної передачі або невідповідності критеріям визнання активом, а також у разі часткової ліквідації
103	Будівлі та	
104	споруди та	
	Машини та	
105	обладнання	
106	Транспортні засоби	
109	Інструменти, пристрої та інвентар	

Продовження таблиці 2.2

	Інші основні засоби	об'єкта основних засобів, сума уцінки основних засобів
13 131	Знос необоротних активів Знос основних засобів	призначено для узагальнення інформації про нараховану амортизацію та індексацію зносу (накопиченої амортизації) необоротних матеріальних і нематеріальних активів, що підлягають амортизації. За кредитом відображається нарахування амортизації та індексації зносу (накопиченої амортизації) необоротних активів, за дебетом - зменшення суми зносу (накопиченої амортизації)
63	Розрахунки з постачальниками	ведеться облік розрахунків з постачальниками та підрядниками за одержані товарно-матеріальні цінності, виконанні роботи і надані послуги. За кредитом відображається заборгованість за одержані від постачальників та підрядників товарно-матеріальні цінності, прийняті роботи, послуги, за дебетом - її погашення, списання
64 6412	Розрахунки по податках ПДВ	призначено для узагальнення інформації про розрахунки підприємства за усіма видами платежів до бюджету, включаючи податки з працівників підприємства, та за фінансовими санкціями, що справляються в дохід бюджету. За кредитом відображаються нараховані платежі до бюджету, за дебетом - належні до відшкодування з бюджету податки, їх сплата, списання
83 831	Амортизація основних засобів	призначено для узагальнення інформації про суму нарахованої амортизації основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів. За дебетом відображається сума нарахованих амортизаційних відрахувань, за кредитом - списання на рахунок 23 «Виробництво» суми амортизаційних відрахувань, які прямо включаються до виробничої собівартості продукції
91	Загальновиробничі витрати	ведеться облік виробничих накладних витрат на організацію виробництва та управління цехами, дільницями, відділеннями, бригадами та іншими підрозділами основного й допоміжного виробництва. За дебетом відображається сума визнаних витрат, за кредитом - щомісячне, за відповідним розподілом, списання на рахунки 23 «Виробництво» та 90 «Собівартість реалізації»
92	Адміністративні витрати	відображаються загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства. За дебетом відображається сума визнаних адміністративних витрат, за кредитом - списання на рахунок 79 «Фінансові результати»
95 951	Фінансові витрати за кредит	ведеться облік витрат на проценти та інших витрат підприємства, пов'язаних із запозиченнями. За дебетом рахунку відображається сума визнаних витрат, за кредитом - списання на рахунок 79 «Фінансові результати»

Вибір оптимального методу амортизації для конкретного об'єкта — процес досить трудомісткий, оскільки тривалість експлуатації необоротних матеріальних активів, значно ускладнює встановлення ступеня впливу на їх знос різних факторів, протягом усього періоду експлуатації. Незважаючи на цю обставину, підприємство має прагнути обрати такий метод амортизації, який найбільшою мірою дозволить забезпечити управління економікою підприємства.

На ТОВ «Національний колорит» обрано метод прямолінійного списання вартості основних засобів.

За методом рівномірного (прямолінійного) списання вартість об'єкта, що амортизується, рівномірно списується протягом строку його служби. При цьому річна норма амортизації та річна сума амортизації залишаються постійними на весь строк корисної служби об'єкта, накопичена амортизація збільшується, а балансова вартість об'єкта зменшується. Метод прямолінійного списання має свої переваги й недоліки.

Перевагами методу є простота розрахунку та рівномірність розподілу суми амортизації між обліковими періодами, що забезпечують зіставність собівартості продукції з доходом від її реалізації. Недоліком є те, що цей метод не враховує морального зносу, різниці у використанні виробничої потужності основних засобів у різні роки їх експлуатації та необхідності збільшення витрат на ремонт в останні роки служби.

Але, виходячи із виду діяльності підприємства для нього цей метод є найбільш прийнятним. Облік нарахування амортизації підприємство ведеться у Відомостях нарахування амортизації, які складаються у грудні кожного року. Нарахування амортизації основних засобів представлено у Додатку Р.

Відповідно до п. 24 додатка до Методичних рекомендацій № 561 нарахування амортизації об'єктів основних засобів відображається бухгалтерськими записами залежно від функціонального призначення об'єктів.

Як зазначалось, ТОВ «Національний колорит» використовує в своєму обліку витрат рахунки 8 і 9 класу Плану рахунків. Розглянемо кореспонденцію рахунків з обліку амортизації основних засобів (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку з нарахування амортизації основних засобів

№ пор.	Первинний документ	Зміст операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує підприємство		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
1.	Нарахована амортизація основних засобів:						
а)	розрахунок бухгалтерії	об'єктів виробничого призначення, включаючи об'єкти, узяті у фінансову оренду	831	131	831	131	6400,00
			23	831	23	831	6400,00
			831	131	831	131	7851,00
			91	831	91	831	7851,00
б)	розрахунок бухгалтерії	об'єктів, переданих в операційну оренду	831 949	131 831	-	-	-
в)	розрахунок бухгалтерії	об'єктів, що забезпечують збут продукції	831	131	831	131	5736,00
			93	831	93	831	5736,00
г)	розрахунок бухгалтерії	об'єктів загальногосподарського призначення	831 92	131 831	831 92	131 831	8424,00 8424,00
д)	розрахунок бухгалтерії	об'єктів житлово-комунального призначення та соціально-культурного призначення	949	131	-	-	-
е)	розрахунок бухгалтерії	в сумі, пропорційній нарахованій амортизації, по об'єктах основних засобів, отриманих безоплатно, придбаних (створених) за рахунок коштів цільового фонду, визнається дохід	424 69	745	-	-	-

При безоплатному одержанні об'єктів основних засобів, а також об'єктів, придбаних (створених) за рахунок коштів цільового фонду, у сумі, пропорційній нарахованій амортизації, визнається дохід.

Такі операції відображаються бухгалтерськими записами: Дт 424 «Безоплатно отримані необоротні активи», 69 «Доходи майбутніх періодів» та Кт 745 «Дохід від безоплатно одержаних активів».

Відповідно до п. 28 додатка до Методичних рекомендацій № 561 при здійсненні дооцінки основних засобів дооцінка зносу відображається кореспонденцією рахунків: Дт 423 «Дооцінка активів» — Кт 131 [50].

Уцінка зносу відображається бухгалтерським записом: Дт 131 — Кт 10. Згідно з п. 39 додатка до вищезазначених Методичних рекомендацій при вибутті об'єкта основних засобів списання накопиченого зносу відображається бухгалтерським записом: Дт 131 — Кт 10. [50]

У разі визнання витрат від зменшення корисності об'єкта основних засобів дані витрати відображаються такою кореспонденцією рахунків: Дт 972 — Кт 131 (п. 37 додатка до Методичних рекомендацій № 561). [50]

Економічні умови діяльності господарюючих суб'єктів, державні нормативно-правові та законодавчі акти формують засади амортизаційної політики на кожному підприємстві. Дослідження та аналіз змін у законодавстві щодо елементів амортизаційної політики підприємств є надзвичайно актуальним питанням, оскільки варто зазначити, що чимало змін відбулося в законодавчому регулюванні амортизаційної політики підприємства із змінами Податкового кодексу України.

Згідно з пп. 134.1.1 п. 134.1 ст. 134 Податкового Кодексу України об'єктом оподаткування є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень цього Кодексу. [16]

Слід зазначити, що для платників податку, у яких річний дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний (податковий) період не

перевищує 20 мільйонів гривень, об'єкт оподаткування може визначатися без коригування фінансового результату до оподаткування на усі різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років), визначені відповідно до положень цього розділу.

Якщо у платника, який прийняв рішення про незастосування коригувань фінансового результату до оподаткування на усі різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років), в будь-якому наступному році річний дохід (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний (податковий) період перевищує двадцять мільйонів гривень, такий платник визначає об'єкт оподаткування починаючи з такого року шляхом коригування фінансового результату до оподаткування на усі різниці, визначені відповідно до положень цього розділу. [16]

Якщо передбачено коригування шляхом збільшення фінансового результату до оподаткування, то в цьому випадку відбувається зменшення негативного значення фінансового результату до оподаткування (збитку); збільшення позитивного значення фінансового результату до оподаткування (прибутку). Якщо ж передбачено коригування шляхом зменшення фінансового результату до оподаткування, то в цьому випадку відбувається збільшення негативного значення фінансового результату до оподаткування (збитку); зменшення позитивного значення фінансового результату до оподаткування (прибутку).

Вплив бухгалтерської та податкової амортизації на фінансовий результат зі звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) наведено у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Вплив бухгалтерської та податкової амортизації на фінансовий результат

Фінансовий результат до оподаткування (рядок 2290 або 2295 звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід))	
+ (збільшує фінансовий результат)	— (зменшує фінансовий результат)
Амортизація основних засобів або нематеріальних активів відповідно до П(С)БО або МСБО (п. 138.1 ПКУ)	Амортизація основних засобів або нематеріальних активів відповідно до п. 138.3 ПКУ

Податкова амортизація завжди менше бухгалтерської. Отже, можна говорити про те, що в цілях розрахунку податку на прибуток фінансовий результат зі звіту про фінансові результати збільшується на різницю між бухгалтерською та податковою амортизацією [83].

Цю різницю формують обмеження, які встановлені у Податковому кодексі по відношенню до розрахунку податкової амортизації.

Таким чином, з викладеного випливає, що при зменшенні бази оподаткування в остаточному підсумку враховується амортизація, розрахована за правилами бухгалтерського обліку, за умови, що таку амортизацію розраховано виходячи зі строків корисного використання, рівних або більших за зазначені у Податковому кодексі. У разі якщо для розрахунків амортизації застосовано строки корисного використання, менші за встановлені цим Кодексом, то при зменшенні бази оподаткування враховується амортизація, розрахована згідно з п. 138.3 ст. 138 Податкового кодексу. При цьому враховується строк корисного використання за кожним взятим окремо об'єктом основних засобів.

Фінансовий облік витрат на ремонти та поліпшення основних засобів регулює П(С)БО 7. І він залежить від того, на що спрямовано ремонтні заходи: на підтримку об'єкта в робочому стані чи поліпшення (тобто збільшення майбутніх економічних вигод від використання об'єкта). Згідно із цим принципом ремонтні заходи поділяються на:

- ✦ ремонти — приводять до отримання первісно визначеної суми майбутніх економічних вигод від використання основних засобів. У такому випадку витрати відображаються у складі поточних витрат — залежно від напряму використання. У випадку, якщо ремонт пов'язано з ліквідацією наслідків стихійного лиха, витрати на такий ремонт відображаємо у складі інших витрат діяльності;
- ✦ поліпшення — приводять до збільшення суми майбутніх економічних вигод, очікуваних від використання основних засобів. У цьому випадку витрати включаються до первісної вартості ремонтovanого об'єкта.

Операції з ремонтів чи поліпшень основних засобів відображаються в податковому обліку за правилами бухгалтерського обліку. Тобто якщо йдеться про поліпшення, витрати буде капіталізовано, і вони вплинуть на фінансовий результат тільки через амортизацію поліпшених основних засобів. І вже тоді будуть визначати «амортизаційні» різниці щодо поліпшених основних засобів згідно з пп. 138.1, 138.2 ПКУ. Якщо ж ідеться не про поліпшення, а про ремонт, витрати вплинуть на фінансовий результат так само, як і в фінансовому обліку — будуть відображені у складі поточних витрат.

Оподаткування операцій з ремонтів і поліпшення податком на додану вартість (далі - ПДВ) не містить якихось суттєвих особливостей. Якщо ідеться про підрядні ремонтні роботи, податкова накладна (належним чином складена та зареєстрована в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН) дає право на податковий кредит з ПДВ. При цьому якщо основні засоби використовується в оподатковуваних операціях в межах господарської діяльності, компенсаційні ПДВ-зобов'язання нараховувати не потрібно.

Розглянемо кореспонденцію рахунків з обліку ремонтів та поліпшень основних засобів в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Кореспонденція рахунків обліку ремонтів та поліпшень основних засобів

№ пор.	Первинний документ	Зміст операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує підприємство		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
Ремонт власних ОЗ:							
ремонт підрядним способом							
1.	Акт виконаних робіт	Відображено витрати на ремонт адміністративної будівлі	92	631	92	631	50000,00
2.	Податкова накладна	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631	641	631	10000,00

Продовження таблиці 2.5

7.	Банківська виписка	Сплачено за послуги з ремонту підрядній організації	631	311	631	311	36000,00
8.	Акт прийому-передачі	Укључено витрати на поліпшення до первісної вартості автомобіля	105	152	105	152	30000,00
9.	Розрахунок бухгалтерії (бухгалтерська довідка)	Нараховано амортизацію автомобіля	92	131	92	131	300,00
Поліпшення господарським способом							
10.	Накладна, розрахункова відомість, розрахунок бухгалтерії	Відображено витрати на поліпшення виробничого обладнання	152	20 66 65	152	20 66 65	2700,00
11.	Акт прийому-передачі	Укључено витрати на поліпшення до первісної вартості обладнання	104	152	104	152	2700,00
12.	Розрахунок бухгалтерії (бухгалтерська довідка)	Нараховано амортизацію обладнання (умовно)	23	131	23	131	250,00

Підсумовуючи вище викладене, ми можемо бачити, що організація первинного обліку використання об'єктів основних засобів полягає у своєчасному та повному оформленні первинних документів у системі бухгалтерського обліку. У ТОВ «Національний колорит» обрано метод прямолінійного списання вартості основних засобів. За цим методом вартість об'єкта, що амортизується, рівномірно списується протягом строку його служби. Фінансовий облік витрат на ремонти та поліпшення основних засобів регулює П(С)БО 7. І він залежить від того, на що спрямовано ремонтні заходи: на підтримку об'єкта в робочому стані чи поліпшення (тобто збільшення майбутніх економічних вигод від використання об'єкта).

2.2. Узагальнення інформації про використання основних засобів у звітності підприємства

Ефективне управління економікою підприємств значною мірою залежить від повноти, обґрунтованості, доцільності і достовірності інформації про здійснювані господарські процеси, їх характер і обсяги, наявність матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, їх використання, фінансові результати діяльності. Основним джерелом такого інформаційного забезпечення є дані бухгалтерського і статистичного обліку, які систематизуються у звітність.

Звітність - це система підсумкових і взаємопов'язаних даних (показників) у вигляді звітів, складених за спеціально затвердженою формою, які характеризують результати і умови діяльності підприємств за певний проміжок часу.

Звітність складається на основі даних різних облікових систем, внаслідок чого забезпечується відображення в ній різносторонньої господарської діяльності господарюючих суб'єктів. Єдина бухгалтерська служба кожного суб'єкта господарювання формує інформацію одночасно у системах бухгалтерського,

фінансового, податкового, управлінського (внутрішньогосподарського), статистичного обліку тощо.

Необхідно зазначити, що бухгалтерська звітність — це звітність, яка складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів. Така звітність є важливим інструментом управління. Базуючись на даних бухгалтерського обліку як системи суцільного, безперервного і суворо документального оформлення господарських процесів, вона відображає і дає можливість оцінити результати діяльності, причини відхилень від виробничих і фінансових планів, виявити внутрішні резерви для підвищення ефективності роботи підприємств тощо. Складанням бухгалтерської звітності завершується обліковий цикл бухгалтерської обробки даних.

Звітність відіграє велику роль, оскільки її використовують не лише для економічного аналізу діяльності окремого підприємства з метою отримання інформації, необхідної для управління, але і для узагальнення результатів у масштабах галузей і видів діяльності, а також усього народного господарства. У цьому контексті ринкова економіка висуває серйозні вимоги до ефективності використання показників звітності підприємств і глибини їх статистичного аналізу.

За місцем використання звітність умовно поділяється на внутрішню і зовнішню. На відміну від внутрішньої звітності, яку розробляють самі суб'єкти господарювання і яка використовується лише всередині підприємства менеджерами різних рівнів, зовнішня звітність затверджується певними урядовими структурами і використовується також за межами підприємства органами державного управління (міністерствами, відомствами, органами державної статистики, фінансовими органами тощо) та іншими користувачами (акціонерами, інвесторами, контрагентами, банками) (табл. 2.6).

Сьогодні на ринку товарів і послуг, як вітчизняному, так і міжнародному конкурує велика кількість підприємств різних розмірів та форм власності. Проте усі ці підприємства об'єднує один суспільний факт – наявність основних засобів, які потребують грамотного ведення обліку та коректного розкриття інформації.

Таблиця 2.6

Класифікація бухгалтерської звітності за джерелами і показниками

Фінансова	Податкова	Статистична	Спеціальна	Управлінська звітність
Бухгалтерська звітність, яка містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності і рух грошових коштів підприємства за звітний період	Бухгалтерська звітність, яка складається на підставі даних податкового обліку для розрахунку податків	Звітність, яка складається на підставі даних бухгалтерського і оперативнотехнічного обліку для визначення макроекономічних показників	Звітність для органів соціального страхування, відомча та, інша, яка складається на підставі даних бухгалтерського обліку	Звітність складається для передачі керівництву з метою прийняття на її основі управлінських рішень і для планування виробництва

Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», Баланс (Звіт про фінансовий стан) представляє собою звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

Складовими елементами Балансу (Звіту про фінансовий стан), безпосередньо пов'язаними з визначенням фінансового стану підприємства та змін в ньому є:

- активи (господарські засоби);
- власний капітал;
- зобов'язання і забезпечення.

Форма і зміст звіту про фінансові результати також визначені НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Згідно з цим Положенням Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) – це звіт у якому розкривається інформація про доходи, витрати та фінансові результати (прибутки/збитки), інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період.

Відповідно до п. 30 П(С)БО 7 всі підприємства відображають суму нарахованої амортизації шляхом збільшення витрат. У фінансовій звітності підприємств показники, що стосуються амортизації, відображаються в такий спосіб:

- ✓ у Балансі (Звіті про фінансовий стан) (додаток 1 до НП(С)БО 1) за рядком 1012 «знос» відображається сума накопиченої амортизації основних засобів, тобто кредитове сальдо субрахунків 131 та 132 відповідно

на початок і кінець звітної періоду. Аналогічно відображаються показники й суб'єктами малого підприємництва в Балансах за формами № 1-м та № 1-мс (додаток 1 до П(С)БО 25); [38]

- ✓ у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) (додаток 1 до НП(С)БО 1) у розділі III «Елементи операційних витрат» за рядком 2515 «Амортизація» відображається сума нарахованої амортизації (Кт 13) відповідно за звітний період і аналогічний звітний період попереднього року;
- ✓ у Примітках до річної фінансової звітності в розділі II «Основні засоби» також відображається рух зносу об'єктів основних засобів (залишок на початок року, надходження, вибуття, залишок на кінець року) у розрізі груп основних засобів.

Вимоги до розкриття інформації про основні засоби у звітності регламентовано МСБО 16 «Основні засоби».

У примітках до фінансової звітності слід розкривати для кожного класу основних засобів наступне:

1. Бази оцінки, що їх застосовували для визначення валової балансової вартості;
2. Застосований метод амортизації;
3. Застосовані строки корисної експлуатації або норми амортизації.

Обрання методу амортизації та попередня оцінка строку корисної експлуатації активів є питаннями судження. Унаслідок цього розкриття інформації про прийняті методи та попередньо оцінені строки корисної експлуатації або норми амортизації надає користувачам фінансової звітності інформацію, яка дає їм змогу переглядати політику, обрану управлінським персоналом, та робити порівнювання з іншими підприємствами. [84]

Є невиключний перелік і щодо розкриття числової інформації про основні засоби. Він зокрема включає таблицю узгодження балансової вартості основних засобів, яка має включати:

- валову балансову вартість та суму накопиченої амортизації разом з накопиченими збитками від зменшення корисності на початок та кінець періоду;
- суми надходжень основних засобів;
- придбання в результаті об'єднань бізнесу;
- збільшення або зменшення протягом певного періоду, які виникають у результаті переоцінок, а також у результаті збитків від зменшення корисності, визнаних або сторнованих в іншому сукупному доході;
- збитки від зменшення корисності, визнані в прибутку чи збитку, та результати відновлення корисності;
- вибуття активів, включаючи їх переведення до груп вибуття;
- амортизацію (знос), нараховану за період;
- інші зміни. [15]

Якщо підприємство готує звітність у валюті подання, відмінній від функціональної, або у процесі консолідації закордонної господарської одиниці, додатково розраховуються чисті курсові різниці від переведення в іншу валюту подання.

Ті підприємства, які використовують модель обліку основних за переоціненою вартістю, повинні розкривати наступну інформацію:

- дату, на яку проводилась переоцінка;
- дані про незалежного оцінювача, що залучався;
- методи та суттєві припущення, застосовані під час попередньої оцінки справедливої вартості об'єктів;
- міру, якою справедлива вартість об'єктів була визначена безпосередньо шляхом посилання на співставні ціни на активному ринку або нещодавні ринкові операції між незалежними сторонами або попередньо визначена із застосуванням інших методів оцінки вартості;
- для кожного переоціненого класу основних засобів – балансову вартість, яка була б визнана, якби активи обліковували за моделлю собівартості;

- дооцінку із зазначенням зміни за період та будь-які обмеження щодо розподілу активів між акціонерами.

Навіть якщо підприємство обліковує основні засоби за моделлю собівартості, у випадку якщо балансова вартість суттєво відрізняється від справедливої вартості, у примітках до статті слід навести дані про справедливую вартість таких основних засобів.

Підприємство «Національний колорит» є суб'єктом малого підприємництва і складає звітність за П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва».

Цей стандарт встановлює два різновиди форм фінансової звітності:

- Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва (додаток 1 до П(С)БО 25), що включає Баланс (форма № 1-м) і Звіт про фінансові результати (форма № 2-м);
- Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва (додаток 2 до П(С)БО 25) у складі Балансу (форма № 1-мс) і Звіту про фінансові результати (форма № 2-мс). [38]

Ці форми заповнюються у тис. грн. з одним десятковим знаком.

Головною метою складання фінансового звіту суб'єктів малого підприємництва є забезпечення загальних інформаційних потреб широкого кола користувачів про фінансовий стан і результати діяльності підприємства для прийняття управлінських рішень.

Особливостями фінансової звітності суб'єкта малого підприємництва є те, що Баланс ф. № 1-м, який містить інформацію про активи, зобов'язання та власний капітал, відрізняється від Балансу ф. № 1 скороченням окремих рядків. Це обумовлено тим, що малі підприємства мають меншу кількість господарських операцій ніж великі, тому баланс пристосовано під Спрощений План рахунків, а тому він має менше реквізитів, дані в яких більш узагальнені.

ТОВ «Національний колорит» складає звітність за формами 1-м та 2-м. Отже доцільно розглянути заповнення форми 1-м Баланс в контексті розкриття інформації про використання основних засобів (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Порядок заповнення Балансу за формою № 1-м (витяг)

Найменування статті	Код рядка	Джерело інформації для заповнення	Зміст статті
		За Інструкцією про використання Плану рахунків	
АКТИВ			
I. Необоротні активи			
Основні засоби:	1010	Ряд. 1011 - ряд. 1012 плюс сальдо за Дт субрахунку 100 (у частині інвестиційної нерухомості, що обліковується за справедливою вартістю)	Наводять залишкову вартість зокрема: — власних та отриманих на умовах фінансового лізингу, довірчого управління об'єктів і орендованих цілісних державних майнових комплексів, віднесених до складу основних засобів; — інших необоротних матеріальних активів; — нематеріальних активів;
первісна вартість	1011	Сальдо за Дт рахунку 10 (крім субрахунку 100 в частині інвестиційної нерухомості, що обліковується за справедливою вартістю), 11, 12	Показують первісну (переоцінену) вартість основних засобів, нематеріальних активів, інших необоротних матеріальних активів, а також первісну вартість об'єктів інвестиційної нерухомості, якщо не можна достовірно визначити їх справедливу вартість. Не включають до підсумку Балансу
знос	1012	Сальдо за Кт субрах. 131, 132, 133, 135	Заносять нараховану в установленому порядку суму зносу основних засобів, нематеріальних активів, інших необоротних матеріальних активів, а також об'єктів інвестиційної нерухомості, оцінених за первісною вартістю. Показник наводять у дужках. Не включають до підсумку Балансу
III. Поточні зобов'язання			
Поточна кредиторська заборгованість за:			
товари, роботи, послуги	1615	Сальдо за Кт рах. 62, 63	Наводять суму заборгованості постачальникам і підрядникам за матеріальні цінності, виконані роботи та отримані послуги, зокрема заборгованість за ремонт та поліпшення основних засобів

Звіт про фінансові результати за простою формою ф. № 2-м, на відміну від Звіту про фінансові результати ф. № 2, представлена тільки одним розділом.

Особливості полягають в об'єднанні розділів звіту в один. У ньому міститься спочатку інформація про доходи від реалізації товарів (робіт, послуг), а після цього наводиться данні про інші доходи, відображаються понесені витрати та підводиться підсумок у вигляді чистого прибутку (збитку) за звітний період. Обидві форми заповнюються на підставі даних залишків на рахунках обліку за методикою, що представлена в другому розділі П(С)БО 25. Згортання статей активів та зобов'язань є неприпустимим, крім випадків, передбачених відповідними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Розглянемо правила складання Звіту про фінансові результати за формою № 2- м. При цьому потрібно врахувати, що:

- у Звіті про фінансові результати подають інформацію про доходи, витрати, прибутки та збитки від діяльності підприємства за звітний період (п. 3 розд. II П(С)БО 25);
- показники про витрати і збитки, а також про податок на прибуток відображають у формі № 2-м у дужках (п. 4 розд. II П(С)БО 25);
- у графі 4 Звіту про фінансові результати наводять дані за аналогічний період минулого року (п. 6 розд. I П(С)БО 25). [38]

Розглянемо порядок заповнення Звіту про фінансові результати за формою № 2-м в контексті використання основних засобів в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Порядок заповнення Звіту про фінансові результати за формою № 2-м (витяг)

Найменування статті	Код рядка	Джерело інформації для заповнення	Зміст статті
		За Інструкцією про використання Плану рахунків	
Інші операційні витрати	2180	Обороти за Кт рах. 92, 93, 94 з Дт субрах. 791	У цьому рядку зокрема наводять: — амортизація у складі адміністративних витрати; — амортизація у складі витрат на збут; — собівартість реалізованих необоротних активів, утримуваних для продажу, і груп вибуття. Показник наводять у дужках

Продовження таблиці 2.8

Інші витрати	2270	Обороти за Кт рах. 95, 96 з Дт субрах. 792; за Кт рах. 97 з Дт субрах. 793	Тут відображають зокрема: — операції зі списання необоротних активів. Показник наводять у дужках
--------------	------	--	--

Основними ознаками статистичної звітності є:

- відповідність поставленій меті — підготовка статистичної інформації;
- наявність статистичного спостереження;
- наявність методології для складання.

В умовах регульованого ринку призначенням статистичної звітності є моніторинг господарських процесів у часі і просторі для побудови інтегральної інформаційної статистичної бази з метою комплексної оцінки фінансового стану держави, регіонів, окремих економічних систем і прогнозування економічної ситуації.

Форми статистичної звітності повинні складатися на основі достовірних даних первинного, зведеного, аналітичного обліку. Джерела інформації для складання статистичної звітності визначаються особливостями форм, періодичністю подання звітності. Форми статистичної звітності, термін подання яких один раз на місяць (квартал), складаються на підставі даних аналітичного обліку. Форми звітності, термін подання яких менший від одного місяця (два тижні, декада, тиждень), складаються на основі даних первинних документів.

Наказом Державного комітету статистики України від 24.10.2013 № 321 затверджено форму № 11–ОЗ «Звіт про наявність та рух основних засобів, амортизацію».

Звіт про наявність і рух основних засобів Форма № 11 – ОЗ складається підприємствами, установами та організаціями всіх форм власності, які є юридичними особами, а також їх структурні підрозділи якщо вони розташовані на відокремленій території.

Заповнення форми проводиться на підставі типової форми первинного обліку та інших первинних документів щодо придбання або вибуття основних засобів.

У звіті наводиться первинна і залишкова вартість власних і орендованих об'єктів.

Статистичний звіт має два розділи:

- 1 – Наявність і рух основних засобів;
- 2 – Склад основних засобів підприємства.

Отже, ми можемо спостерігати, що розкриття інформації про використання основних засобів у звітності за Н(П)СБО 1 більш розгорнуто, ніж за П(С)БО 25. Баланс ф. № 1-м, містить інформацію про активи, зобов'язання та власний капітал, відрізняється від Балансу ф. № 1 скороченням окремих рядків. Це обумовлено тим, що малі підприємства мають меншу кількість господарських операцій ніж великі, тому баланс пристосовано під Спрощений План рахунків, а тому він має менше реквізитів, дані в яких більш узагальнені. Звіт про фінансові результати за простою формою ф. № 2-м, на відміну від Звіту про фінансові результати ф. № 2, представлена тільки одним розділом. Обидві форми заповнюються на підставі даних залишків на рахунках обліку за методикою, що представлена в другому розділі П(С)БО 25.

2.3. Облікове забезпечення управління витратами, пов'язаними із використанням основних засобів

Економіка кожного сільськогосподарського підприємства – це велика система, що має багато різних підсистем, які тим чи іншим чином пов'язані між собою: фінансова підсистема забезпечує матеріальну основу виробництва засобами виробництва, від використання яких залежать результати діяльності (обсяги виготовленої продукції, наданих послуг, виконаних робіт, досягнення інших результатів). Кожна ланка, компонент цієї системи може існувати тільки тому, що він знаходиться у тісному зв'язку з іншими компонентами системи підприємства.

Управління витратами підприємства – це динамічна підсистема підприємства, яка повинна постійно пристосовуватися до інших підсистем підприємства, до змін, що викликані мінливим зовнішнім середовищем, процесами реструктуризації на підприємстві, появою інновацій в технологіях, менеджменті та іншими факторами.

Завданням ефективного управління витратами на основні засоби підприємства є своєчасний і обґрунтований розподіл ресурсів або на підтримання існуючих активів або спрямування їх на створення нових активів задля забезпечення цілеспрямованого розвитку всього комплексу засобів праці підприємства, мінімізації витрат, оптимізації доходів, зменшення технологічних і нетехнологічних ризиків, виконання зобов'язань перед покупцями й постачальниками тощо.

Вирішення поставленого управлінського завдання можливо тільки завдяки системному розгляду витрат із застосуванням різнопланових інструментів: аналітичних, облікових та планових. Використання названого інструментарію в управлінні витратами, перш за все, надає можливість відповісти на питання щодо складу витрат на основні засоби, допоможе з'ясувати коли, яким чином, на якій стадії життєвого циклу вони формуються, за якими критеріями їх треба класифікувати, щоб ефективність була найвищою.

Основними завданнями системи управлінського обліку є підготовка інформації для:

- забезпечення стійкого фінансового стану підприємства;
- посилення керованості підприємства та створення надійних передумов для його стратегічного розвитку;
- розробка перспектив довгострокового розвитку та утримання підприємством вигідних і важливих ринкових позицій;
- зменшення небезпеки помилок та збільшення можливостей системної організації реалізації завдань, що стоять перед кожним підприємством [85].

Кінцевою метою управлінського обліку сільськогосподарських підприємств буде допомога керівництву в досягненні стратегічної мети підприємства та

відтворенні виробничого потенціалу. Тому управлінський облік є надзвичайно важливим і при здійсненні управлінського контролю, оскільки в сучасних умовах облікові дані є основним джерелом інформаційного забезпечення господарської діяльності сільськогосподарських підприємств з метою прийняття обґрунтованих, точних та виважених управлінських рішень.

Основна мета управління ефективністю відтворення виробничої потужності основних засобів сільськогосподарських підприємств полягає в забезпеченні постійної технічної готовності та справності, а також відповідної продуктивності засобів праці для забезпечення потреб аграрного виробництва, відповідно при мінімальних затратах живої праці. Все це, відповідно, досягається правильним визначенням обсягу і структури основних засобів, підвищенням ефективності їх використання в період експлуатації, своєчасним якісним проведенням технічного обслуговування, ремонту основних засобів, а також визначенням найбільш оптимального джерела відтворення основних засобів сільськогосподарського підприємства.

У ТОВ «Національний колорит» відсутній управлінський облік. На нашу думку, доцільно було б впровадити управлінський облік. Отже, наведемо плюси впровадження.

У частині відтворення основних засобів управлінський облік буде надавати інформацію щодо:

- середовища діяльності підприємства;
- документального оформлення та відображення в регістрах обліку надходження, внутрішнього переміщення й вибуття об'єктів основних засобів;
- збереження основних засобів;
- витрат на ремонт основних засобів, а також їх використання;
- обчислення та відображення в обліку сум амортизації;
- отримання документально обґрунтованих даних про наявність та рух основних засобів за місцями їх експлуатації, а також у розрізі осіб, відповідальних за її збереження;

- джерел відтворення основних засобів підприємства та їх планування;
- механізму забезпечення управління відтворенням основних засобів підприємства;
- оцінки рівня ефективності відтворення основних засобів підприємства;
- виявлення результатів від реалізації об'єктів основних засобів або іншого їх вибуття.

Будь-який вид економічної діяльності характеризується певними витратами, що впливають на собівартість продукції, розмір загального доходу підприємства, на рентабельність і самоокупність підприємства та на зміцнення його фінансового стану.

В умовах сучасного розвитку ринкових відносин особливого значення набувають проблеми управління витратами на відтворення основних засобів та відповідно й обліку як ключової інформаційної складової системи управління. Процес управління передбачає своєчасне отримання керівником повної, достовірної інформації, необхідної для прийняття оптимальних управлінських рішень. Тому виникає потреба у створенні такої обліково-інформаційної системи, яка б забезпечувала управлінців на всіх рівнях необхідною інформацією для прийняття рішень щодо відтворення виробничої потужності основних засобів та досягнення стратегічної мети підприємства. Як один з ефективних напрямків системи управління для сільськогосподарських підприємств на мікрорівні, є бюджетування витрат на відтворення основних засобів.

Бюджетування – це частина управлінського обліку і загальної технології управління. Бюджетування забезпечує підприємствам можливість отримати переваги перед конкурентами через створення ефективної системи управління ресурсами. Бюджети, що застосовуються підприємствами при здійсненні оперативного фінансового планування витрат, класифікуються за низкою ознак (рис. 2.2).

Рис. 2.2. Класифікація бюджетів витрат за основними класифікаційними ознаками

За видами витрат бюджети підприємства поділяються на бюджети поточних та капітальних витрат. Бюджет поточних витрат – це розпис поточних витрат, які здійснюються безперервно під час виробництва та відновлюються з джерел, за рахунок яких вони фінансуються; бюджет капітальних витрат – це бюджет нового будівництва, реконструкції і модернізації основних засобів, придбання обладнання та нематеріальних активів. Отже, мова йде про операційну та інвестиційну діяльність підприємства відповідно, тобто про операційні та інвестиційні бюджети підприємства.

За способом врахування витрат розрізняють поелементний та постатейний бюджети. Поелементний бюджет – розпис надходжень та видатків певного

об'єкта бюджетування, у якому структура видатків формується за економічними елементами (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші витрати).

Постатейний бюджет – розпис надходжень та видатків певного об'єкта бюджетування, у якому структура видатків формується за калькуляційними статтями (витрати на сировину, матеріали, комплектування, напівфабрикати, основна та додаткова заробітна плата робітників, відрахування на соціальні заходи, витрати на утримання та експлуатацію устаткування, загальновиробничі витрати, позавиробничі витрати тощо).

Бюджетування полягає у складанні основного бюджету суб'єкта господарювання, що являє собою виражені у грошовому та кількісному виразі маркетингові та виробничі плани, які потрібні для досягнення поставленої мети. Основний бюджет – це скоординований по усіх підрозділах та функціях план роботи підприємства в цілому, який об'єднує блоки окремих бюджетів та характеризує інформаційний потік для прийняття та контролю управлінських рішень.

Бюджетування як технологія управління розвитком підприємства дає можливість стратегічного, тактичного і оперативного управління діяльності сільськогосподарських підприємств в цілому та його структурних підрозділів зокрема для оптимізації джерел відтворення основних засобів аграрних підприємств.

Управлінський облік передбачає формування декількох бюджетів як в аналітичному (по окремих об'єктах основних засобів, які підлягають оновленню), так і в синтетичному порядку (що передбачає подання інформації в узагальненому вигляді та в грошовому вимірнику). Тому основним питанням, що має вирішуватися будь-яким підприємством при відновленні виробничої потужності елементів основного капіталу, є формування бюджету витрат на відтворення основних засобів.

Витрати на ремонт є ключовим елементом у структурі складових визначення фінансового результату суб'єкта господарювання, на який управлінський

персонал підприємства має звертати увагу в першу чергу під час планування своєї діяльності в перспективі.

Бюджетування витрат на ремонт основних засобів слід впроваджувати з метою оптимізації процесу прийняття управлінських рішень. Завдяки бюджетуванню витрат на ремонт досягається їх мінімізація, а також зменшення нерациональних витрат, оскільки аналізуються не лише досягнуті результати і понесені витрати, але й здійснюється попередній їх контроль. Основною формою планування витрат підрозділів як центрів відповідальності є складання їх бюджетів. Бюджет витрат цеху представлено в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Бюджет витрат цеху ТОВ «Національний колорит» на 2018 р., тис. грн.

Стаття витрат	План на рік	У тому числі по кварталах			
		I	II	III	IV
Матеріали (за вирахуванням доходів)	3185,00	790,00	798,00	798,00	799,00
Куповані вироби і напівфабрикати	2265,00	562,00	565,00	568,00	570,00
Паливо й енергія на технологічні потреби	563,00	140,00	140,00	141,00	142,00
Основна заробітна плата виробничих робітників	1800,00	450,00	450,00	450,00	450,00
Додаткова заробітна плата виробничих робітників	170,00	425,00	425,00	425,00	425,00
Відрахування на соціальні заходи	739,00	184,00	185,00	185,00	185,00
Загальновиробничі витрати	3743,00	931,00	934,00	935,00	943,00
<i>У тому числі: витрати на утримання і експлуатацію машин та устаткування</i>	2301,00	510,00	594,00	595,00	602,00
Витрати на організацію і управління виробництвом	1361,00	340,00	340,00	340,00	341,00
Разом	16127,00	4332,00	4431,00	4437,00	4457,00

Бюджет складають на основі виробничої програми підрозділу та відповідної нормативної бази, а також цін і тарифів на ресурси. Структурно він може будуватися за статтями витрат. Постатейний кошторис дає можливість узгодити

його з кошторисом непрямих витрат (загальновиробничими витратами), а також калькуляціями на окремі вироби підрозділу.

Бюджети ремонтних робіт створюються і затверджуються відповідно до існуючої схеми документообігу в межах управлінського обліку. Створення системи управлінського обліку, що дозволяє контролювати витрати на проведені ремонти, і чітке планування ремонтних робіт дають можливість значно знизити витрати в цілому по підприємству.

Бюджети ремонтних робіт створюються і затверджуються відповідно до існуючої схеми документообігу в межах управлінського обліку. Створення системи управлінського обліку, що дозволяє контролювати витрати на проведені ремонти, і чітке планування ремонтних робіт дають можливість значно знизити витрати в цілому по підприємству.

Отже, застосування методу бюджетування витрат на ремонт об'єктів основних засобів має передбачати систему мотивацій як одного із напрямків удосконалення контролю. Рекомендовано впроваджувати його на рівні структурних підрозділів підприємства. Впровадження системи ремонтів сприяє підвищенню продуктивності праці при виробництві ремонтних робіт, зниженню їх собівартості.

Бюджет амортизаційних відрахувань на планований період (квартал, рік) розробляє головний бухгалтер. Для визначення суми цих відрахувань можна скористатись методом прямого розрахунку й аналітичним. При використанні прямого методу розрахунку суму амортизаційних відрахувань визначають шляхом множення первісної вартості об'єктів основних засобів за групами на відповідні норми (у відсотках) по кожному з них. Отримані результати складають і одержують загальну суму амортизаційних відрахувань по підприємству в цілому. При використанні аналітичного методу спочатку обчислюють середню вартість амортизаційних основних засобів ($B_{оз}$) на майбутній рік за формулою 2.1:

$$B_{оз} = B_{нн} + \frac{Y \times K}{12} - \frac{Y_1(12-K)}{12}, (2.1)$$

де: B_{np} – первісна вартість основних засобів на початок розрахункового періоду;

$У$ – вартість основних засобів, що вводяться в експлуатацію в розрахунковому періоді;

$У_1$ – вартість основних засобів, що вибувають з експлуатації в розрахунковому періоді;

$К$ – число повних місяців функціонування основних засобів у розрахунковому періоді (у I кв. його приймають рівним 10,5 міс.; у II кв. – 7,5; у III кв. – 4,5; у IV кв. – 1,5 міс.);

$(12-K)$ – число місяців, що залишаються до кінця року після вибуття основних засобів.

Середню вартість основних засобів, що амортизується у плановому періоді, множать на середню фактичну норму амортизації H_{ϕ} , що склалася за звітним підприємства за базовий рік наведено у формулі 2.2:

$$A_n = \frac{B_{оз} \times H_{\phi}}{100}, (2.2)$$

де: A_n – планова сума амортизаційних відрахувань на майбутній рік по підприємству в цілому.

Суму амортизації визначають розрахунковим шляхом. Розраховану суму амортизації включають у плановий бюджет на майбутній період. Формат планового бюджету представлений у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Бюджет амортизаційних відрахувань на плановий квартал

Найменування статті	Сума амортизаційних відрахувань, тис. грн
Нематеріальні активи	963
Основні засоби	18321
Разом	19284

Оскільки є різні види відтворення основних засобів, нами запропоновано здійснювати формування Зведеного бюджету витрат по підприємству за видами відтворення (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Зведений бюджет витрат по підприємству за видами відтворення

Вид відтворення	Капітальний ремонт	Нове будівництво (придбання)	зброєння Технічне	ного Модернізація	ого Реконструкція	Разом
Статті витрат						
Витрати на оплату праці	1700,00	2300,00	1650,00	1650,00	2000,00	9300,00
Паливо та мастильні матеріали	1200,00	2500,00	1000,00	1000,00	1200,00	6900,00
Сировина та матеріали	1000,00	5000,00	2000,00	2000,00	1000,00	11000,00
Роботи та послуги	1500,00	2500,00	1000,00	1000,00	1500,00	7500,00.
Розрахунки з постачальниками	5000,00	150000,00	50000,00	50000,00	50000,00	305000,00
Інші витрати	1000,00	1200,00	1200,00	1200,00	1250,00	5850,00
Разом	11400,00	163500,00	56850,00	56850,00	56950,00	345550,00

Зведений бюджет витрат на відтворення основних засобів представляє собою план, який координує блоки окремих бюджетів. У такому бюджеті за відповідними статтями витрат та видами відтворення здійснюється відображення відповідних сум витрат. Даний вид бюджету доцільно формувати за кожним підрозділом підприємства.

Отже, роль бюджетування у системі відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств насамперед полягає у тому, що воно сприяє росту ефективності використання основних засобів та оптимізації структури витрат на їх відтворення, що може забезпечити зростання ефективності діяльності підприємства.

Запровадження системи бюджетування витрат на відтворення основних засобів стає об'єктивною необхідністю для ТОВ «Національний колорит», яка має забезпечити підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу та відтворення виробничої потужності. У подальшому мають бути проведенні

грунтовні дослідження щодо визначення практичності використання бюджету відтворення основних засобів на підприємстві.

2.4. Організація обліку основних засобів в умовах застосування сучасних інформаційних систем

Раціональне управління основними засобами потребує своєчасного оперативного обліку за їх надходженням і використанням, а це неможливо без застосування в обліку комп'ютерних технологій. Останнім часом в системі бухгалтерського обліку відбувається якісно новий етап, який характеризується прагненням до створення інтегрованих автоматизованих систем, що поєднують усі завдання управління. Цьому сприяють розподілені обчислювальні системи й мережі, засоби ведення баз даних, засоби проектування й впровадження функціональних підсистем. Впровадження інтегрованої автоматизованої системи для будь-якого підприємства є однією з найбільш трудомістких і дорогих програм розвитку. Застосування комп'ютерних технологій в бухгалтерському обліку значно підвищує продуктивність праці бухгалтерів і суттєво покращує його організацію на підприємстві, а також вносить позитивні зміни до технології роботи бухгалтерії.

Кожна програма бухгалтерського обліку містить певний набір інструментів, вбудовані сервісні механізми, необхідні для роботи користувача з комп'ютером. Огляд існуючих програм бухгалтерського обліку, що містять відповідний модуль для обліку основних засобів («1С: Бухгалтерія», «Парус-Підприємство», «Дебет+», та ін.) показав, що в них передбачені такі можливості:

- створення інвентарної картотеки основних засобів;
- ведення первинної документації, нарахування зносу, переоцінка об'єктів основних засобів;
- облік витрат на утримання і поліпшення даного об'єкту обліку;
- формування окремих звітних форм з обліку основних засобів.

Водночас, вищевказані програми в своєму базовому варіанті не пристосовані до обліку оренди основних засобів, цьому випадку автоматизація облікового

процесу повинна враховувати специфіку орендних операцій і охоплювати, крім вищевказаних, і такі елементи, як оформлення договорів оренди, розрахунок орендних платежів, контроль за станом розрахунків з контрагентами. [86]

Найбільш оптимальною з точки зору можливості її модифікації є програма «1С: Підприємство», в якій можна автоматизувати всі необхідні ділянки обліку операцій за допомогою конфігуратора. На сьогоднішній день найбільш актуальною версією платформи «1С: Підприємство» є версія 8.3.

ТОВ «Національний колорит» використовує «1С: Підприємство 8.1» тому доцільно проаналізувати дану версію програмного забезпечення. Дана версія призначена для автоматизації бухгалтерського і податкового обліку, включаючи підготовку обов'язкової звітності, в організаціях, що здійснюють будь-які види комерційної діяльності: оптову і роздрібну торгівлю, комісійну торгівлю, надання послуг, виробництво тощо.

Облік основних засобів на підприємствах ведеться у відповідності з П(С)БО 7 «Основні засоби», тому можна виділити наступні задачі автоматизації обліку основних засобів:

- облік об'єктів основних засобів за місцями зберігання та класифікаційними групами;
- облік і контроль за правильністю та своєчасністю відображення руху основних засобів (надходження, вибуття, переміщення);
- нарахування й відображення амортизації основних засобів, облік витрат на ремонт, модернізацію та реконструкцію основних засобів;
- здійснення переоцінки основних засобів (дооцінка, уцінка);
- виявлення морально застарілих об'єктів основних засобів на підприємстві.

Програма «1С: Підприємство 8.1» має у своєму розпорядженні необхідний набір спеціалізованих засобів (довідників, документів, звітів) для обліку й аналізу результатів більшості операцій з основними засобами. Вміле і раціональне використання яких дозволяє: істотно скоротити час і витрати праці на відображення в обліку поточних операцій із основними засобами підприємства; оперативно одержувати інформацію про наявність і рух основних засобів як у

цілому по підприємству, так і в розрізі місць зберігання та класифікаційними групами.

Основним засобом у типовій конфігурації «1С: Бухгалтерія 8.1» вважається об'єкт, введений в експлуатацію. Саме при оформленні операції введення в експлуатацію визначаються всі параметри обліку основних засобів. Перелік об'єктів основних засобів та інших необоротних активів зберігається в довіднику «Основні засоби», а всі облікові параметри фіксуються в реєстрах відомостей системою автоматично. Основним принципом ведення обліку основних засобів в підсистемі є їх пооб'єктний облік, тобто кожен об'єкт основних засобів повинен враховуватися окремо, як самостійний елемент довідника «Основні засоби». Для ведення пооб'єктного обліку основних засобів використовуються рахунки плану рахунків бухгалтерського обліку: всі субрахунки рахунку 10 «Основні засоби». Необхідно враховувати, що аналітичний облік в програмі ведеться за допомогою спеціального механізму «субконто». Під видом субконто розуміють сукупність однотипних об'єктів аналітичного обліку. Наприклад, рахунок 10 «Основні засоби» має два субконто – «Необоротні активи» та «Місця зберігання». [87]

Основна інформація про об'єкти основних засобів (параметри їх обліку) зберігається не в довіднику, а в реєстрах відомостей (рис.2.3). Ця інформація вноситься користувачем у формі документів введення в експлуатацію або введення залишків, а реєстри відомостей заповнюються автоматично при проведенні документів. Дані про рахунки обліку необоротних активів і приналежності до податкової групи визначається тільки при введенні в експлуатацію основного засобу. Аналітичний облік необоротних активів ведеться за матеріально-відповідальним особам і підрозділам, за якими основні засоби закріплені.

Для створення набору даних руху основних засобів заповнюються різноманітні документи в залежності від змісту господарської операції.

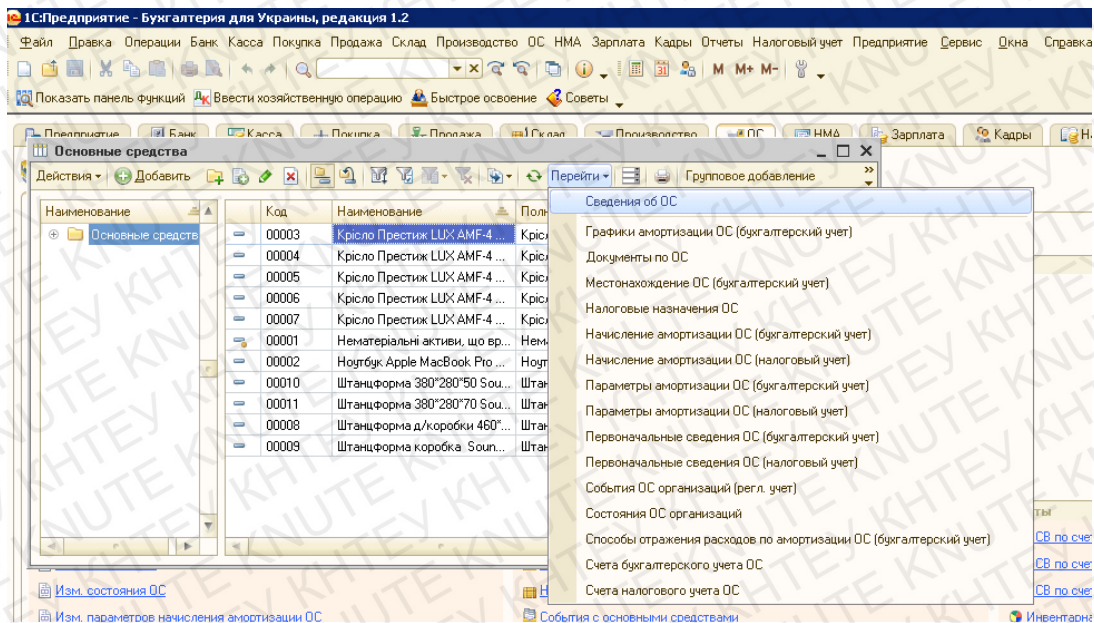

Рис. 2.3. Дані по основних засобах

При прийнятті до обліку об'єкта основного засобу вказуються рахунок бухгалтерського обліку основних засобів і рахунок амортизації, матеріально відповідальна особа, спосіб амортизації та строк корисного використання основного засобу. Для нарахування амортизації основних засобів використовується документ «Нарахування амортизації». Необхідно пам'ятати, що для цієї операції існує рахунок 13 «Знос (амортизація) необоротних активів», який ведеться в розрізі субконто «Необоротні активи». Вибір рахунка обліку об'єкта та зносу здійснюється при оформленні операції введення в експлуатацію і фіксується системою в довідковому реєстрі відомостей. Метод нарахування амортизації задається для кожного основного засобу і залежно від обраного рахунки бухгалтерського обліку змінюється набір можливих методів нарахування амортизації. При цьому можна використовувати складні способи амортизації, розподіляти суми нарахованої амортизації між декількома рахунками або об'єктами аналітичного обліку. Для основних засобів, що використовуються сезонно, можна вказати графік нарахування амортизації. Нарахування амортизації по всім основним засобам виконується в кінці кожного місяця автоматизованою регламентною операцією.

Не менш актуальною є проблема автоматизації обліку витрат на ремонт основних засобів. Для цієї мети необхідно використовувати електронний документ «Модернізація необоротних активів» (рис.2.4).

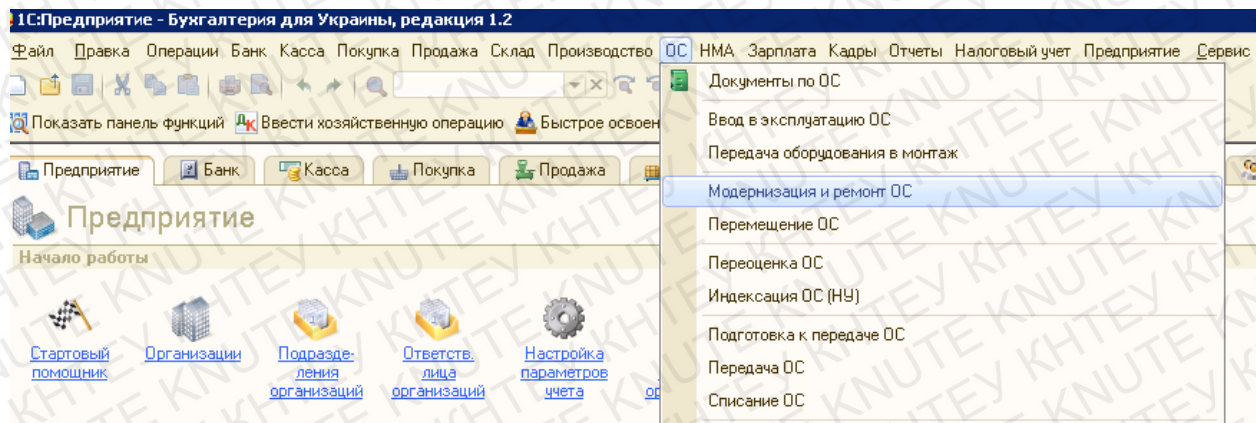

Рис.2.4 Фрагмент «1С: Бухгалтерія 8.1»

З метою вирішення проблеми дефіциту коштів на проведення ремонтних робіт доцільно в бухгалтерському обліку формувати ремонтний фонд на основі забезпечень майбутніх витрат і платежів, використовуючи для цих цілей субрахунок 474 «Забезпечення інших виплат і платежів». Варто відзначити, що в жодному нормативно правовому акті України не надано типові форми для розрахунку забезпечень майбутніх витрат і платежів, тому виникає необхідність не тільки в автоматизації розрахунку відрахувань у резерв, але і в розробці типових форм.

З метою застосування вищевказаної методики в конфігураторі системи «1С: Підприємство 8.1», пропонуємо створювати електронний документ «Розрахунок місячних сум відрахувань на формування (поповнення) забезпечення майбутніх витрат на ремонт власних основних засобів». У цьому документі повинні вказуватися первісна вартість основних засобів і сума накопиченого зносу за базисний період, кошторисна вартість запланованих робіт з капітального ремонту, на підставі цих даних програма автоматично повинна розрахувати суму відрахувань у резерв.

Отже, при застосуванні комп'ютерних програм вдосконалення обліку може відобразитися в наступному:

- ✓ збільшенні кількості інформації, одержуваної з бухгалтерського обліку;
- ✓ зниженні числа бухгалтерських помилок;
- ✓ підвищенні оперативності та економічності бухгалтерського обліку основних засобів.

Застосування бухгалтерських програм дає можливість отримувати оперативну і якісну інформацію з обліку господарських операцій основних засобів. Це позитивно впливає на роботу всього підприємства, яке працює в ринкових умовах, що значно підвищує рівень управління фінансово-господарською діяльністю підприємства. Поліпшується організація і знижується трудомісткість ведення обліку, підвищується продуктивність праці облікового персоналу, знижуються витрати на ведення обліку. Це дасть змогу прискорити обліковий процес, заповнення первинних документів автоматизовано зменшить ризик втрати того чи іншого документу.

На сучасному етапі розвитку та постійних змін нормативно-правового забезпечення обліку об'єктів основних засобів виникає суперечність між технічними можливостями програмного продукту «1С: Підприємство», управлінськими й обліковими процесами та явищами на підприємствах.

В сучасних умовах господарювання підприємство вдало обрало для використання обліку основних засобів програму «1С: Підприємство 8.1». В запропонованій інформаційній базі можна вести не тільки фінансовий облік, а й податковий та управлінський. У даній версії виконуються всі вимоги стандарту, автоматизовано всі операції, підтримуються всі методи нарахування амортизації: прямолінійний, зменшення залишку, прискореного зменшення залишку, кумулятивний, виробничий. Амортизація одного засобу може розподілятися за різними напрямками діяльності. Тому використання «1С: Підприємство 8.1» є вдалим вибором для забезпечення достовірного обліку основних засобів на підприємстві.

Висновки до розділу 2

Дослідження обліку використання основних засобів та шляхів його вдосконалення дозволило зробити такі висновки:

1. Організація первинного обліку використання об'єктів основних засобів полягає у своєчасному та повному оформленні первинних документів. Фінансовий облік витрат на ремонти та поліпшення основних засобів регулює П(С)БО 7. І він залежить від того, на що спрямовано ремонтні заходи: на підтримку об'єкта в робочому стані чи поліпшення (тобто збільшення майбутніх економічних вигод від використання об'єкта).
2. ТОВ «Національний колорит» обрало метод прямолінійного списання вартості основних засобів. За цим методом вартість об'єкта, що амортизується, рівномірно списується протягом строку його служби.
3. Фінансовий облік, щодо використання основних засобів ведеться згідно Методичних рекомендацій № 561. [50] ТОВ «Національний колорит» використовує в своєму обліку витрат рахунки 8 і 9 класу Плану рахунків. Операції з ремонтів чи поліпшень основних засобів відображаються в податковому обліку за правилами бухгалтерського обліку.
4. Розкриття інформації про використання основних засобів у звітності за Н(П)СБО 1 більш розгорнуто, ніж за П(С)БО 25. Баланс ф. № 1-м, містить інформацію про активи, зобов'язання та власний капітал, відрізняється від Балансу ф. № 1 скороченням окремих рядків. Це обумовлено тим, що малі підприємства мають меншу кількість господарських операцій ніж великі, тому баланс пристосовано під Спрощений План рахунків, а тому він має менше реквізитів, дані в яких більш узагальнені. Звіт про фінансові результати за простою формою ф. № 2-м, на відміну від Звіту про фінансові результати ф. № 2, представлена тільки одним розділом. Обидві форми заповнюються на підставі даних залишків на рахунках обліку за методикою, що представлена в другому розділі П(С)БО 25.
5. На підприємстві не ведеться управлінський облік. Ми пропонуємо запровадити бюджетування. Роль бюджетування у системі відтворення

основних засобів сільськогосподарських підприємств полягає у тому, що воно сприяє росту ефективності використання основних засобів та оптимізації структури витрат на їх відтворення, що може забезпечити зростання ефективності діяльності підприємства.

6. В запропонованій інформаційній базі «1С: Підприємство 8.1» можна вести не тільки фінансовий облік, а й податковий та управлінський. У даній версії виконуються всі вимоги стандарту, автоматизовано всі операції, підтримуються всі методи нарахування амортизації.

РОЗДІЛ 3

КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

3.1. Методика контролю використання основних засобів

Будь-який економічний суб'єкт має свою цільову функцію, яка реалізується та досягається за допомогою ефективного управління.

Однією з функцій управління окремим суб'єктом є внутрішній контроль, суб'єкти якого здійснюють порівняння планових і фактичних значень параметрів, проводять аналогію із зовнішнім економіко-правовим середовищем, виявляють відхилення в параметрах, роблять оцінку небезпечності розміру відхилень для суб'єкта господарювання, виявляють фактори, що викликали відхилення, а також визначають ступінь їх впливу, проводять підготовку інформаційної бази для прийняття управлінських рішень.

Внутрішній контроль – це процес, спрямований на досягнення стратегічних довгострокових цілей підприємства, що і є результатом дій керівництва з планування, організації, моніторингу діяльності підприємства в цілому, та його окремих підрозділів.

Система внутрішнього контролю є своєрідним джерелом інформаційного забезпечення управління підприємством, що у свою чергу дозволяє не допустити порушення законності, нераціонального використання та перевитрат виробничих ресурсів, невиконання передбачених виробничо-господарських планів діяльності підприємства.

Внутрішній контроль спрямований на збереження грошових та матеріальних цінностей, підвищення ефективності господарювання, відповідність системи внутрішнього контролю вимогам законодавчих та нормативно-правових актів і норм, зменшення витрат на проведення зовнішнього аудиту.

Здійснення внутрішньогосподарського контролю є прерогативою керівника підприємства. Такий важіль управління, як внутрішній контроль на підприємстві, добре відомий уже давно, проте керівництво фірм, як правило, не використовує його можливості й не приділяє належної уваги його якості, в той час як

внутрішній контроль є інформаційним підґрунтям для прийняття управлінських рішень або їх коригування для досягнення поставлених цілей найбільш ефективним способом.

Однією з головних умов забезпечення підвищення продуктивності праці та зниження витрат виробництва є раціональність та ефективність використання об'єктів основних засобів, що також призводить до зменшення потреби введення нових виробничих потужностей при заданому обсязі виробництва і, як наслідок, до економії капітальних вкладень.

Основні засоби є одним із найважливіших об'єктів фінансового обліку, вони займають значну частку в загальній сумі активів підприємства, тому існує необхідність в контролі за їхнім рухом, організацією синтетичного й аналітичного обліку, визначенням зносу (амортизації), проведенням ремонту, модернізацією, оновленням застарілих і технічно недосконалих об'єктів. [88]

Основними елементами контролю операцій із використання основних засобів, що забезпечують його ефективне функціонування, є: об'єкти контролю; суб'єкти контролю; інформаційні джерела контролю; прийоми та методи контролю.

Метою внутрішньогосподарського контролю операцій з основними засобами є встановлення достовірності бухгалтерських даних і звітності щодо наявності, стану й руху основних засобів, забезпечення їх збереження та ефективного використання. [89, с. 158] Мета контролю реалізується завдяки вирішенню завдань, визначених на рис. 3.1.

До об'єктів внутрішньогосподарського контролю основних засобів належать: збереження власних і орендованих основних засобів; стан техніко-експлуатаційної дисципліни за операціями з основними засобами; стан бухгалтерського обліку та звітності за операціями з придбання, руху, використання основних засобів. [90]

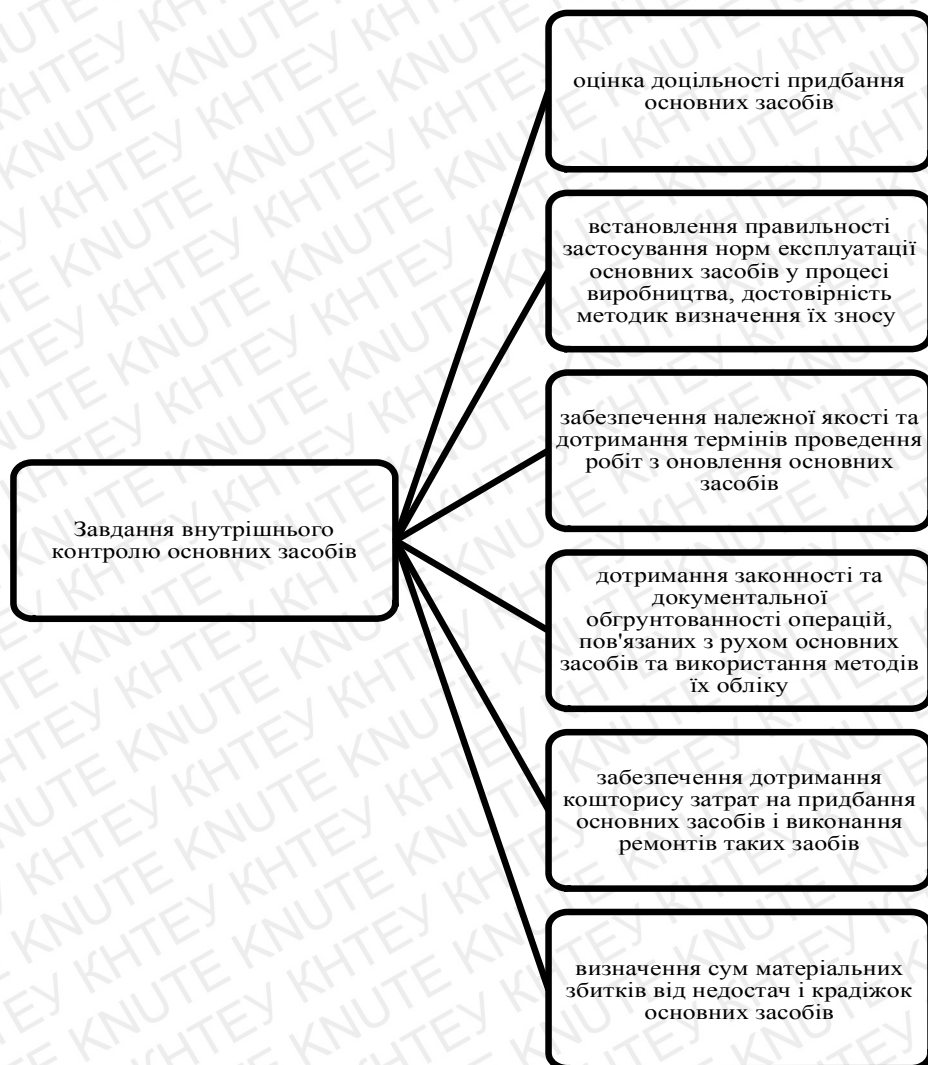

Рис. 3.1. Завдання внутрішнього контролю основних засобів

Основними джерелами інформації для проведення контролю основних засобів є:

- інформація за договорами купівлі-продажу об'єктів, договорами на капітальне будівництво, архітектурно-технічними паспортами, розрахунками кошторисами, актами прийому-передачі, актами на списання, картками (книгами, відомостями) інвентарного обліку, розрахунками нарахування амортизації;
- записи в облікових регістрах за рахунками 10 «Основні засоби», 13 «Знос (амортизація) необоротних активів», 15 «Капітальні інвестиції»;
- Баланс (Звіт про фінансовий стан) (ф. № 1-м);
- Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (ф. № 2-м).

Внутрішньогосподарський контроль проводиться працівниками підприємства, тому при визначенні суб'єкта внутрішньогосподарського контролю необхідно враховувати наступне: суб'єкт повинен мати право на проведення контрольних заходів; суб'єкт контролю повинен володіти відповідними кваліфікаційними характеристиками, що дозволяють компетентно здійснити контроль; обов'язки суб'єкта з проведення контрольних заходів повинні бути закріплені документально, що встановлює відповідальність за результатами контролю; якщо суб'єкт контролю виконує поряд з контрольними інші функції, то в якості підконтрольних об'єктів йому повинні бути доручені об'єкти, що перебувають у сфері діяльності даного суб'єкта. [89, с. 158]

Здійснення контролю основних засобів забезпечується поєднанням різноманітних методів, прийомів та способів його здійснення. Таким чином, виділяють три основні групи методів і прийомів контролю:

- 1) прийоми документального контролю;
- 2) прийоми фактичного контролю;
- 3) розрахунково-аналітичні методи контролю.

На підставі досліджень та узагальнень нами визначено, що у процесі контролю основних засобів підприємства можна виділити шість основних етапів, що наведено на рис.3.2.

Організаційно-правовий. Даний етап передбачає ознайомлення контролера із специфікою діяльності підприємства, досконале вивчення нормативно-правової бази щодо бухгалтерського обліку, аудиту та регулювання діяльності підприємства. Детальному розгляду підлягає також наказ про облікову політику, в т. ч. у частині організації обліку основних засобів, здійснюється оцінка надійності систем внутрішнього контролю основних засобів. Таку оцінку можна зробити проведенням вибіркового тестування. Основними напрямками можуть бути: належне ведення первинної документації щодо операцій, пов'язаних з основними засобами, відповідне ведення пооб'єктного обліку основних засобів, належний рівень планування та проведення контрольних дій внутрішнього контролю. [88]

Рис.3.2. Етапи контролю основних засобів

Документально-аналітична перевірка надходження основних засобів. На цьому етапі контролер перевіряє правильність віднесення активів суб'єкта господарювання до основних засобів, розподіл їх за видами, встановлення критеріїв інвестиційної нерухомості. При цьому слід враховувати вимоги П(С)БО 27 «Необоротні активи».

Далі перевіряють класифікацію основних засобів відповідно до вимог податкового законодавства, а також їх визнання. Перевіряють документи, що підтверджують право власності на об'єкти основних засобів, відповідність технічної та первинної документації цих засобів праці залежно від способів їх надходження. Контролер повинен також перевірити відповідність даних

аналітичного обліку даним синтетичного обліку щодо достовірності та повноти відображення операцій, пов'язаних із надходженням основних засобів. [89]

Документально-аналітична перевірка використання (руху) основних засобів та їх відтворення. Розбіжності в документальному оформленні наявності та руху основних засобів виявляють зіставленням сум, що наведені в інвентарних картках, і тих, які зазначені в описі інвентарних карток. У разі існування розбіжностей, з'ясовують причини та встановлюють винних осіб, а також дають конкретні рекомендації щодо поліпшення існуючого становища.

Значну увагу слід приділити зміні характеру використання основних засобів, зокрема, правомірності операцій переведення їх до складу інвестиційної нерухомості, переведення останньої до операційної нерухомості.

Документально-аналітична перевірка операцій реалізації основних засобів. На даному етапі перевіряють правомірність вибуття основних засобів, ознайомлюються з відповідними рішеннями керівництва на здійснення таких операцій, досліджують акти приймання-передачі, ліквідації, а також факт фіксування відповідних відміток бухгалтерією в інвентарних картках. [88]

Перевірка достовірності даних про основні засоби, що відображені у звітності передбачає перевірку дотримання принципів та якісних характеристик фінансової звітності при її складанні, значну увагу приділяють визначенню достовірності даних.

Під час проведення внутрішньогосподарського контролю операцій з основними засобами найчастіше виявляють такі порушення:

- несвоєчасне оприбуткування основних засобів;
- невірне визначення первісної вартості об'єкта основних засобів;
- реконструкція (модернізація) основних засобів відображена як ремонт;
- неправильне визначення методу нарахування амортизації об'єкта основних засобів, помилкові розрахунки амортизаційних відрахувань;
- некоректна кореспонденція рахунків при відображенні операцій з основними засобами;
- порушення процедури проведення інвентаризації об'єктів основних засобів;

- недотримання порядку документального оформлення господарських операцій з основними засобами;
- не оприбуткування матеріальних ресурсів за наслідками ліквідації основних засобів. [91]

Ефективна система внутрішнього контролю основних засобів включає: аналіз основних засобів підприємства за минулий період; аналіз структури та стану основних засобів; контроль за формуванням амортизаційної політики підприємства; контроль за своєчасним оновленням основних засобів підприємства; контроль за використанням основних засобів підприємства; внутрішній контроль використання основних засобів. [92]

Варто також звернути увагу на зміни, насамперед, у частині підвищення оперативності й ефективності контролю основних засобів підприємств, що вимагає вирішення таких завдань: дослідження сутності основних засобів, їх складу, класифікації в різних галузях економічної науки; узагальнення та систематизації класифікації основних засобів; дослідження діючої методики нарахування амортизації, обліку та контролю зносу основних засобів; аналіз діючої організації та методики обліку основних засобів, впливу на них змін податкової політики та виявлення шляхів її удосконалення; розроблення рекомендацій з удосконалення методики контролю ефективності використання основних засобів із застосуванням інформаційних систем і технологій.

Вирішення поставлених завдань забезпечується:

- удосконаленням методики обліку надходження основних засобів у системі аналітичних рахунків, що дозволить спростити систему бухгалтерських записів та контролю;
- розробкою бухгалтерської моделі економічного механізму амортизації, що сприятиме вирішенню проблем фінансового, внутрішньогосподарського контролю амортизаційних процесів та їх податкового аспекту;
- удосконаленням методики обліку витрат на ремонти основних засобів, що підвищить ефективність управління витратами;

- побудовою моделі залежності експлуатаційних витрат від терміну експлуатації, що дозволить визначити доцільність проведення ремонту основних засобів. [89]

На підприємствах України стан внутрішнього контролю характеризується недостатньою ефективністю внаслідок неправильної його організації та незадовільного дотримання вимог.

До недоліків належать: зловживання службовим становищем, невиконання або неякісне виконання службових обов'язків, неправильна оцінка операцій із використання основних засобів з точки зору доцільності та економічності.

Значною проблемою є те, що власники підприємств, не розуміючи сутності, мети і завдань внутрішнього контролю, не приділяють належної уваги побудові ефективної системи його здійснення.

До того ж, сукупність даних порушень повинна виявлятися на рівні внутрішнього контролю, а не на рівні державного контролю, як вона виявляється на сучасному етапі в Україні. Це зумовлено не тільки недостатньою організацією внутрішнього контролю на підприємствах, а й наявністю певних проблем на державному рівні, які створюють тенденції щодо зростання кількості та обсягів основних фінансових порушень. [93]

Таким чином, можливості контролю як функції управління використовуються сьогодні недостатньо.

Серед методів підвищення ефективності системи внутрішнього контролю з використання основних засобів на сучасних підприємствах найбільш доцільними та дієвими є методи розподілу повноважень і відповідальності між працівниками з обов'язковим зазначенням повноважень у посадових інструкціях, перегляд облікової політики підприємства у частині обліку основних засобів, дотримання основних етапів здійснення контролю основних засобів, діагностика і прогнозування проблем.

На нашу думку, на суб'єкти внутрішньогосподарського контролю мають бути покладені функції прогнозування діяльності, розробка нових стратегій

безкризового господарювання, робота над створенням моделей підвищення ефективності виробництва.

Пропонуємо тест системи внутрішнього контролю основних засобів, за якою можна здійснювати внутрішній контроль на підприємстві (Додаток С).

Для посилення боротьби з нестачами і розкраданнями, неправильним оформлення первинної документації, помилковим нарахуванням амортизації основних засобів, проведенням переоцінки тощо необхідно здійснювати внутрішньогосподарський контроль об'єднаними зусиллями всіх спеціалістів, керівників господарських підрозділів та бухгалтерських служб.

Підвищення ефективності контролю полягає не лише в його своєчасності, але й повноті операцій і процесів, розробці внутрішніх стандартів контролю.

Особливе значення має розробка методики організації внутрішнього контролю для підвищення рівня ефективності системи управління, забезпечення її гнучкості; розробка оптимальної моделі внутрішнього контрольного процесу; формування управлінської моделі та розподіл функцій посадових осіб.

На ТОВ «Національний колорит» збори учасників утворюють ревізійну комісію на яку покладено контроль за діяльністю підприємства. Ревізійна комісія обирається з числа учасників ТОВ у кількості не менше 3 (трьох) осіб терміном на 3 (три) роки.

Ревізійна комісія має повноваження на перевірку фінансової та господарської діяльності підприємства на підставі вимог статуту, за дорученням Зборів учасників, з власної ініціативи або на вимогу будь-кого з учасників ТОВ. Посадові особи ТОВ зобов'язані надавати ревізійній комісії всі необхідні їй матеріали, бухгалтерські та інші документи й особисті пояснення.

Отже, основні засоби суттєво впливають на діяльність підприємства в цілому, тому контроль за станом їх збереження, наявності й ефективності використання повинен бути ретельним, повним, достовірним, обґрунтованим та відповідати чинному законодавству. Однак на практиці керівництво вітчизняних підприємств не завжди приділяє належну увагу ролі внутрішнього контролю за станом, рухом і використанням основних засобів, що має негативні наслідки для

фінансово-господарської діяльності. Ефективна політика внутрішнього контролю та низка заходів, спрямованих на покращення процесу контролю дасть змогу вдосконалити організацію та методику контролю основних засобів, підвищити їх інформативність і прогнозувати ефективність їх використання на підприємстві.

Правильне та чітко організоване застосування внутрішнього контролю на вітчизняних підприємствах дасть власникам можливість вчасно приймати управлінські рішення, здійснювати аналіз і пошук шляхів удосконалення виробництва, що забезпечить ефективне функціонування підприємств у майбутньому.

3.2. Система показників, інформаційна база і основні методи аналізу основних засобів

Місце і роль аналізу якісного стану та ефективності використання основних засобів в системі управління характеризують його як необхідну умову ефективної діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання. Забезпечення ефективної діяльності підприємства в умовах ринкової економіки ґрунтується на побудові сучасної інформаційної системи управління, важливою складовою якої є економічний аналіз, а будь-яка цілеспрямована діяльність потребує певних обмежень і передбачає визначення суб'єктів діяльності, її об'єктів, мети та завдань, вирішення яких є умовою досягнення мети діяльності, формування інформаційної бази, методів і прийомів, за допомогою яких передбачається вирішити поставлені завдання.

Одним із засобів формалізації аналізу є розробка організаційно-інформаційної моделі, яка поєднує обидві основні складові аналізу: організаційну та інформаційну.

Організаційно-інформаційна модель аналізу діяльності підприємства є стислою характеристикою його суб'єктів та об'єктів, мети і завдань, системи показників, що визначають параметри об'єктів, інформаційної бази, методів і прийомів перетворення економічної інформації, узагальнення результатів аналізу.

Організаційно – інформаційна модель аналізу основних засобів підприємства складається з шести взаємопов'язаних блоків, які висвітлені на рис.3.3.

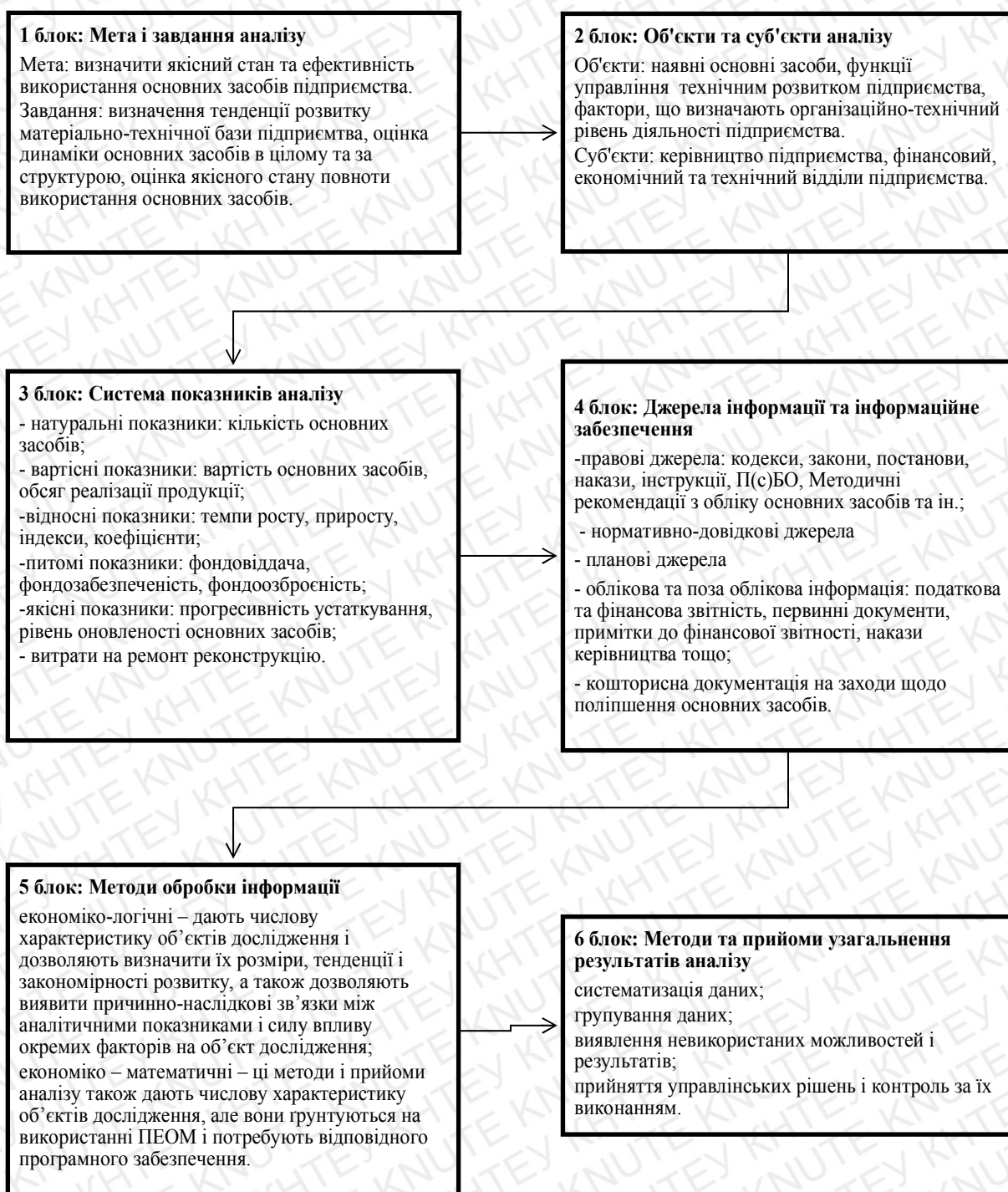

Рис.3.3. Організаційно-інформаційна модель аналізу використання основних засобів

Отже, аналітична оцінка рівня використання основних засобів на підприємстві ґрунтується на поетапному розкритті економічної інформації

відповідно до його мети і завдань, характеристики яких наведено в організаційно-інформаційній моделі.

У процесі виробничої і фінансової діяльності керівники підприємства ТОВ «Національний колорит» зацікавлені в збереженні й ефективному використанні основних засобів. Для оцінки та аналізу цих процесів використовують систему показників, яка включає в свій склад:

- показники забезпечення підприємства основними засобами;
- показники стану основних засобів;
- показники ефективності використання.

Мета економічного аналізу використання основних засобів ТОВ «Національний колорит» полягає у визначенні забезпечення підприємства основними засобами за умови інтенсивного їх використання та пошук резервів підвищення ефективності їх використання за рівнем фондівдачі.

Завдання аналізу вирішуються за такими напрямками дослідження:

- визначення забезпечення підприємства і його структурних підрозділів основними засобами й оцінка рівня їх використання за узагальненими і часовими показниками та встановлення причин їх зміни;
- розрахунок впливу факторів, які впливають на рівень використання основними засобами, і, відповідно, на обсяг виробництва продукції;
- оцінка ступеня використання виробничої потужності підприємства, площ та обладнання;
- виявлення резервів підвищення ефективності використання основними засобами та впливу зміни рівня їх віддачі на виробничо-господарські результати. [94]

У процесі дослідження використовують такі джерела інформації: бізнес-плани базового підприємства та додатки до них, форму 11-ОЗ «Звіт про наявність та рух основних засобів», форму «1-Підприємство», дані аналітичного обліку ТОВ «Національний колорит», «Розрахунок амортизації і зносу основних засобів», первинні дані обліку: («Акт (накладна) приймання - передачі основних засобів», «Акт (накладна) відремонтованих, реконструйованих, модернізованих

об'єктів», «Акт на списання основних засобів», «Інвентарна картка обліку основних засобів», «Картка обліку руху основних засобів», інвентарний список основних засобів підприємства за місцем їх знаходження та експлуатації, проектно-кошторисна документація) тощо.

Основні напрями аналізу використання основних засобів та модель його проведення показано на рис.3.4.

Рис.3.4. Модель аналізу наявності та руху основних засобів

З метою глибшого аналізу ефективності використання основних засобів показник фондовіддачі визначається за всіма основними засобами, виробничого призначення, активної їх частини (машини і обладнання).

При розрахунку показників фондівддачі вихідні дані на приводять у порівняльний вигляд. Так, обсяг продукції необхідно скоректувати на зміну оптових цін структурних зрушень, а вартість основних засобів - на їх переоцінку/індексацію. На зміну рівня фондівддачі впливає низка факторів, які можна згрупувати наступним чином (рис. 3.5).

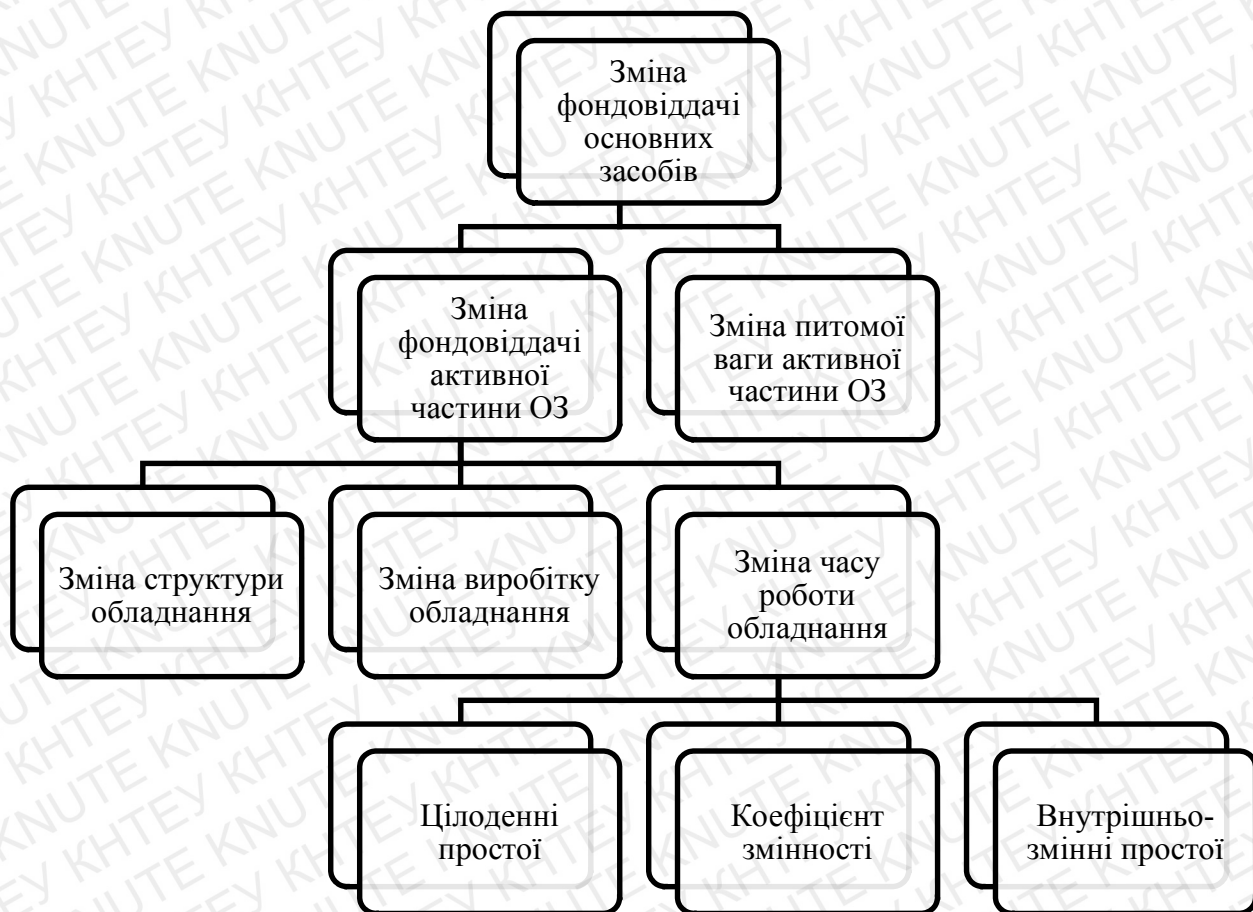

Рис. 3.5. Схема факторної моделі аналізу фондівддачі основних засобів

Рівень забезпечення підприємства основними засобами характеризується:

а) показником фондомісткості виробництва продукції (робіт, послуг), який розраховують як відношення середньої балансової вартості основних засобів до обсягу виготовленої за цей же період (рік, квартал) продукції;

б) показником фондоозброєності праці, що визначають як відношення вартості основних засобів до чисельності працівників;

в) коефіцієнтом реальної вартості основних виробничих засобів у вартості майна, який обчислюють як відношення балансової (залишкової) вартості основних виробничих засобів до вартості всього майна підприємства.

Для оцінки стану основних засобів використовують такі показники:

а) коефіцієнт зносу основних засобів характеризує частку вартості засобів, що перенесена на новостворений продукт. Обчислюють як відношення суми нарахованої зношеності основних засобів до їх початкової вартості;

б) коефіцієнт придатності основних засобів, який визначають діленням залишкової вартості основних засобів на їх початкову вартість;

в) коефіцієнт оновлення основних засобів, який розраховують як частку від ділення вартості придбаних у звітному періоді основних засобів до вартості основних засобів на кінець звітного періоду;

г) коефіцієнт вибуття основних засобів - обчислюють діленням вартості вибулих у звітному періоді основних засобів на вартість основних засобів на початок звітного періоду.

д) коефіцієнт приросту основних засобів визначає частку фондів, що надійшли і вибули за аналізований період до їх вартості на початок періоду. [95]

Показники використання основних виробничих активів переважно поділяються на дві великі групи - натуральні та вартісні. Іноді додатково виокремлюють ще одну групу показників - умовно-натуральні. До натуральних показників належить продуктивність на одиницю часу роботи устаткування, машини чи механізму. Така продуктивність називається технологічною і вимірюється в натуральних одиницях (шт./рік; км/рік; т/рік). Вона заноситься в технічний паспорт основного фонду.

Натуральні показники використання основних виробничих фондів є найбільш вірогідними, але вони не дають змоги реально оцінити ступінь використання основних фондів різних видів. Так, неможливо порівняти продуктивність доменної печі та металорізального верстата. З метою усунення таких незручностей на деяких підприємствах застосовують умовно-натуральні показники. Їх сутність полягає в тому, що продуктивність устаткування, яке має

на підприємстві найбільшу питому вагу, беруть за базову. На її основі спочатку розраховують індекси зведення, а потім, з урахуванням цих індексів - продуктивність іншого устаткування. У результаті отримують продуктивність в умовно-натуральних одиницях.

Натуральні та умовно-натуральні показники використання основних засобів застосовують для активної їх частини. Проте визначити в натуральних одиницях продуктивність будинків, споруд тощо практично неможливо. З огляду на вказане для визначення ефективності використання всіх основних засобів застосовують вартісні показники. [96]

Оцінку ефективності використання основних засобів здійснюють за такими основними показниками:

а) фондovіддача основних засобів, яку розраховують як відношення обсягу виготовленої продукції за звітний період до середньої вартості основних засобів за цей же період;

б) рентабельність основних засобів, що обчислюється (у відсотках) діленням прибутку підприємства за звітний період на середню вартість основних засобів за цей же період.

Ефективність функціонування підприємства забезпечується при високому рівні оновлення основних засобів, підвищенні коефіцієнта їх придатності, зростанні показників фондovіддачі та рентабельності основних засобів і зниженні показника фондомісткості виробництва.

Характеризуючи якісний стан основних засобів, визначають також показниками фондозабезпеченості, фондоозброєності та механізації праці. Так, для вивчення динаміки кількісного і якісного стану основних засобів використовують абсолютні показники первісної та залишкової вартості основних засобів, зносу, надходження та вибуття основних засобів, а також коефіцієнти здатності, зносу, оновлення, вибуття та приросту основних засобів, фондозабезпеченості, фондоозброєності та механізації праці працівників підприємства.

Важливою складовою аналізу якісного стану основних засобів виступає оцінка їх технічного стану. Для характеристики вікової структури всього парку устаткування проводиться групування машин і устаткування за терміном експлуатації. Технічний стан у непрямій формі визначається його віковим складом, який характеризує питому вагу вікової групи у загальній кількості одиниць даного виду устаткування.

Підвищення частки прогресивного устаткування, в свою чергу, сприяє впровадженню сучасних прогресивних технологій. Оцінюючи технічний рівень основних засобів, доцільно розглянути організацію ремонту, модернізації засобів праці і виконання ремонтних робіт, звертаючи увагу на виконання ремонтних робіт у строк, високу якість ремонту, його економність.

Для аналізу ступеня задоволення технічних потреб за основу розрахунку беруть величину виробничої потужності, яка визначається за продуктивністю активної частини основних засобів господарюючого суб'єкту. При цьому, здійснюючи економічний аналіз, необхідно враховувати виділення технологічної, виробничої та загальногосподарської системи засобів.

Структура основних засобів, що забезпечує технологічний процес поточного виробництва, визначає технологічну систему основних засобів. Виробнича система охоплює як технологічну систему, так й необхідну інфраструктуру основних засобів для функціонування технологічної системи. А загальногосподарська система засобів містить виробничу систему, інфраструктуру основних засобів, які забезпечують повноцінну життєдіяльність суб'єкту господарювання і створюють умови для її постійного прогресу. Для перелічених систем необхідна збалансованість. Як нестача, так і надлишок необоротних активів за будь-якою системою або обмежують ділову активність підприємства, або формують непродуктивні витрати. [97]

Одним із узагальнюючих показників ефективності використання основних засобів є фондвіддача, зростання якої є одним з факторів інтенсивного зростання обсягу виробленої продукції (формула 3.1):

$$\Phi = \text{ЧД} / \text{СрВоз} , (3.1)$$

де ЧД - чистий дохід;

СрВоз- середньорічна вартість основних засобів.

Зростання фондівддачі - це головний фактор економії коштів, що були вкладені в основні засоби. З метою виявлення ефективності використання різних груп основних засобів показник фондівддачі обчислюється за групами основних засобів, тобто за мінусом вартості основних засобів соціального призначення, за активною часткою промислово-виробничих запасів (машинам і обладнанню). Зіставлення таких темпів зміни фондівддачі за різними групами, що виділені, надає можливість визначити основні напрями вдосконалення їх структури.

Іншим показником ефективності використання основних засобів є фондомісткість, яка визначається як відношення середньої вартості основних засобів до обсягу виробленої продукції тобто це обернений показник до фондівддачі. Особливого змісту набувають обчислення та оцінка фондомісткості в динаміці. Зміна фондомісткості вказує на приріст або зменшення вартості основних засобів на 1 грн виробленої продукції і застосовується при визначенні суми відносної економії чи перевитрат коштів у основних засобах за формулою 3.2.

$$Фс = СрВоз / ЧД, (3.2)$$

де ЧД-чистий дохід;

СрВоз- середньорічна вартість основних засобів.

Співвідношення темпів приросту вартості основних засобів і темпів приросту обсягу випущеної продукції надає змогу визначити граничний показник фондомісткості, тобто приріст основних засобів на 1% приросту продукції. Якщо граничний показник фондомісткості менший одиниці, це свідчить про підвищення ефективності використання основних засобів і зростання коефіцієнта використання виробничої потужності.

Рентабельність основних засобів характеризує величину чистого прибутку, яку приносить кожна гривня основних засобів підприємства (формула 3.3).

$$P = ЧД / Оз, (3.3)$$

де, ЧД - чистий дохід; Оз - основні засоби.

Показник оборотності основних засобів характеризує час, необхідний для здійснення повного обороту, в процесі якого основні засоби повністю перенесуть свою вартість на вироблену продукцію за формулою 3.4:

$$K_{об} = \frac{ЧД}{СрВоз}, \quad (3.4)$$

де, ЧД-чистий дохід;

СрВоз - середньорічна вартість основних засобів.

Крім загальних показників ефективності використання основних засобів, застосовують і часткові показники, зокрема, такі, як величина виробничих запасів па 1 кв. км виробничої площі, чистий прибуток на 1 кв. км виробничої площі. З метою розробки технологічної політики необхідно провести поглиблений факторний аналіз показників ефективності використання основних засобів і насамперед фондівддачі.

Рівень цілозмінного використання обладнання характеризує коефіцієнт змінності, який обчислюється як співвідношення фактично відпрацьованої кількості верстато-змін за період і максимально можливої кількості верстато-змін, відпрацьованих встановленим обладнанням за одну зміну того ж періоду за формулою 3.5:

$$K_{зм} = \frac{В_{зм}}{D_p * T_{зм} * C} \quad (3.5)$$

де ВП - випущена продукція (грн.);

$V_{зм}$ - кількість відпрацьованих машинозмін;

C - кількість встановленого обладнання;

D_p - кількість робочих днів за місяць (рік);

$T_{зм}$ - тривалість зміни (год.).

Ступінь внутрішньозмінного використання обладнання характеризує коефіцієнт завантаження обладнання, який визначається відношенням часу його фактичної роботи в годинах до ефективного фонду часу в годинах чи номінального фонду (формула 3.6):

$$K_{заг} = \frac{\Phi_{ф}}{\Phi_{н}} \quad (3.6)$$

де Фд, Фн - відповідно дійсний і номінальний фонд часу роботи обладнання за певний період, (год.).

Цей показник надає змогу оцінити втрати часу з причин браку, холостої роботи обладнання, планово-попереджувальних ремонтів.

Ступінь використання номінального часу визначається відношенням ефективного фонду до номінального. На основі даного коефіцієнта оцінюється вплив часу простоювань за технологічними причинами на результативні показники роботи обладнання. Підвищити завантаження обладнання можливо лише за умови автоматизації виробництва, в основу якої закладено потенційні можливості випереджуючого зростання продуктивності праці над її фондоозброєністю.

3.3. Методика аналізу використання основних засобів

Проведемо аналіз використання основних засобів у ТОВ «Національний колорит» за 2013-2017 роки.

Абсолютним показником ефективності використання основних засобів ТОВ «Національний колорит» є сума прибутку на одну гривню їх вартості. Результати розрахунку коефіцієнтів і показників ефективності використання основних засобів приведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Показники ефективності використання основних засобів ТОВ «Національний колорит» за 2013-2017 рр.

Показники	2013р.	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.	Абсолютне відхилення			
						2014 від 2013	2015 від 2014	2016 від 2015	2017 від 2016
Показник фондovіддачі	2,03	2,24	4,52	2,97	5,99	0,21	2,28	-1,55	3,02
Показник фондомісткості	0,49	0,45	0,22	0,34	0,17	-0,04	-0,23	0,12	-0,17
Показник рентабельності	1,17	2,27	4,53	2,54	4,84	1,1	2,26	-1,99	2,3

Розкриємо більш детально кожен з аналізованих показників. Фондовіддача виражає ефективність використання засобів праці, тобто показує, скільки виробляється готової продукції на одиницю основних виробничих фондів. Розглянемо, показник фондовіддачі за 2013 – 2017 рр., значення в основному, були на одному рівні, окрім 2015 року, показник збільшився майже в 2 рази, що свідчить про підвищення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

На рис. 3.6 наведемо графічно динаміку показника фондовіддачі ТОВ «Національний колорит» за 2013-2017 роки.

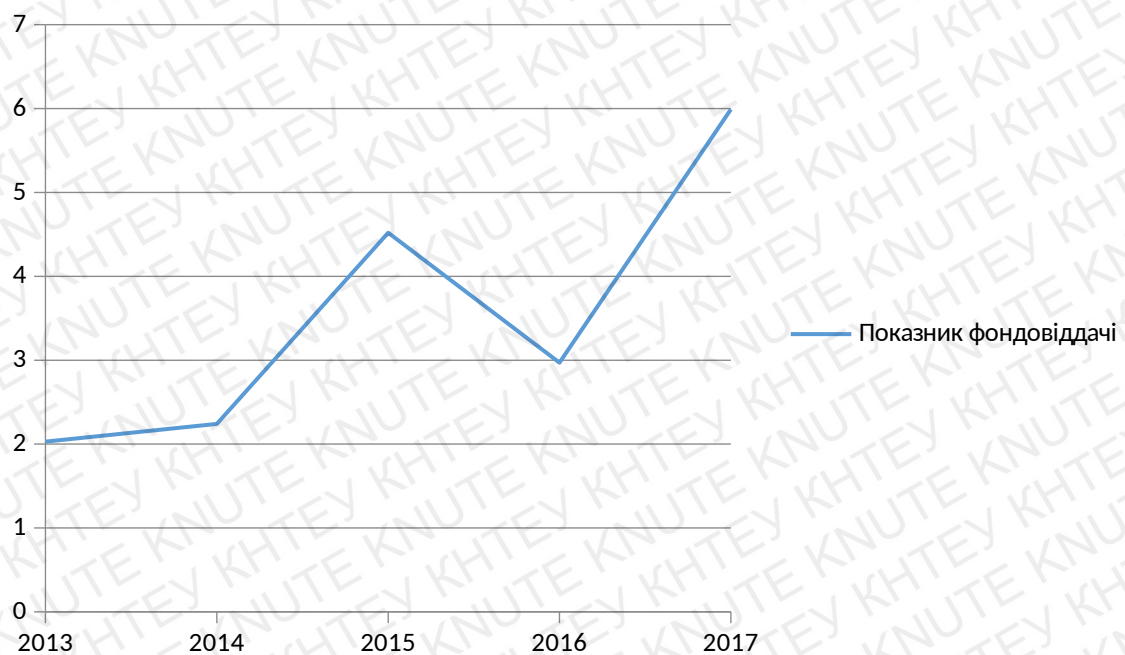

Рис.3.6. Динаміка показника фондовіддачі ТОВ «Національний колорит» за 2013-2017 рр.

Як бачимо з рис. 3.6, показник фондовіддачі зростав до 2015 року включно, але зменшення чистого доходу призвело до зниження його значення у 2016 р., і це свідчить, про те, що ефективність використання основних засобів теж зменшилась. У 2017 році показник фондовіддачі знову зріс на 3,02, завдяки збільшенню доходу від реалізації.

Фондомісткість показує, скільки потрібно витратити основних засобів на виготовлення одиниці продукції. Показник фондомісткості на ТОВ

«Національний колорит» за 2013-2017 рр. Як бачимо, з табл. 3.2, рівень показника знижувався до 2015 року, і склав 0,22. Це свідчить про те, що за 2013-2015 рр. на підприємстві було збільшення вартості товарної продукції й збільшення вартості основних засобів.

На рис. 3.7 наведемо графічно динаміку показника фондомісткості ТОВ «Національний колорит» за 2013-2017 роки.

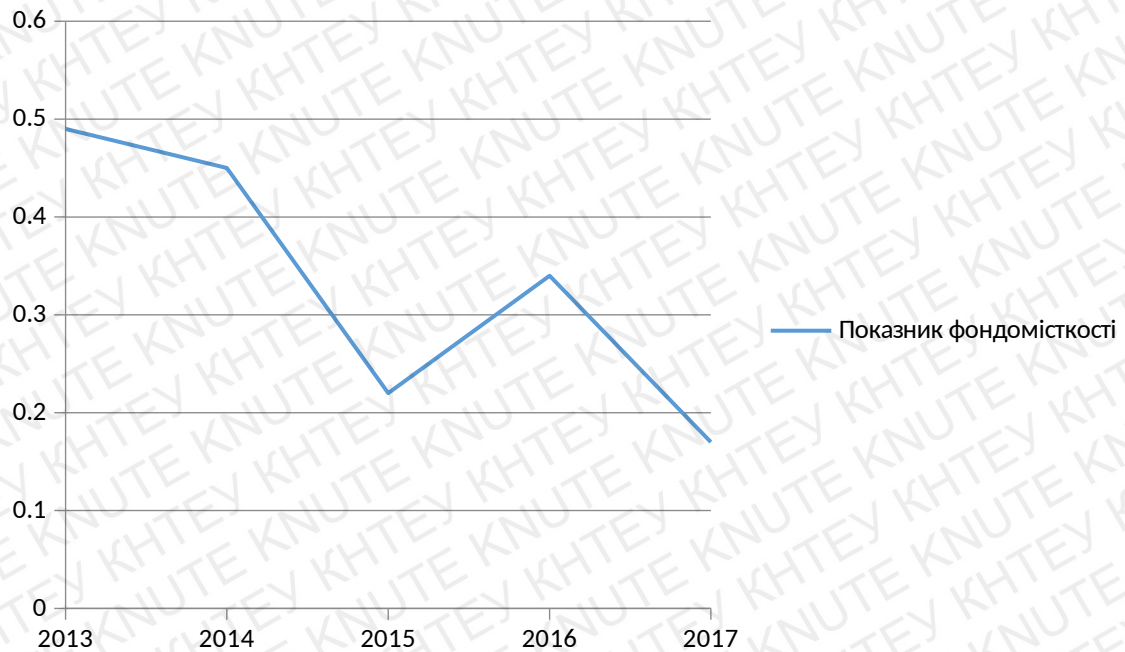

Рис.3.7. Динаміка показника фондомісткості ТОВ «Національний колорит» за 2013-2017 рр.

Як бачимо з рис. 3.7, показник фондомісткості мав тенденцію до спаду протягом трьох років, а саме з 2013-2015 роки. За 2016 рік у підприємства зросли витрати на виготовлення одиниці продукції. Поліпшення використання основних виробничих засобів означає, що за тієї самої їх величини збільшується виробництво продукції, зростає маса чистого прибутку або коли темпи збільшення цих видів ефекту випереджають подальше підвищення фондооснащеності виробництва. За 2017 рік показник склав 0,17, що має найменше значення серед досліджуваних років.

Рентабельність основних засобів вказує на частку прибутку підприємства, отриманого за рік, від вартості основних засобів. На даному підприємстві рівень

рентабельності теж мав позитивну тенденцію, але в 2016 році впав в 2 рази (табл. 3.1.).

На рис. 3.8. наведемо графічно динаміку показника рентабельності ТОВ «Національний колорит» за 2013-2017 роки.

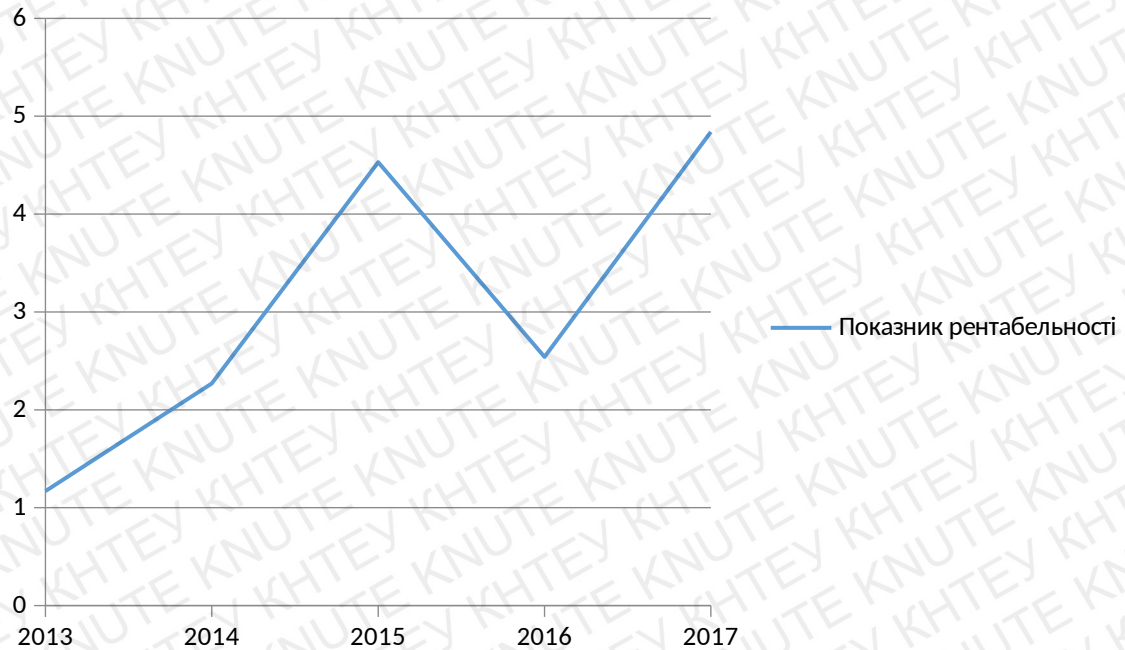

Рис.3.8. Динаміка показника рентабельності ТОВ «Національний колорит» за 2013-2017 рр.

Як бачимо з рис. 3.8, показники рентабельності та фондovіддачі протягом 2013-2017 рр. мають однакову тенденцію змін: підвищення значення до 2015 року, різкий спад в 2016 та зростання в 2017 році.

В 2013 році одна гривня основних засобів приносила 2,03 грн. виручки від реалізації, в 2014 році цей показник виріс до 2,24 грн, в 2015 році він склав 4,52 грн, що в два рази більше за попередні 2 роки. В 2016 році одна гривня основних засобів вже приносила 2,97 грн виручки від реалізації, а в 2017 відповідно 5,99. У той час як в 2013 році одиниця вартості основних засобів принесла 1,17 грн. прибутку, то в 2014 році одна гривня основних засобів принесла вже 2,27 грн. прибутку, а в 2015 взагалі 4,53 грн. Однак в 2016 році одиниця вартості принесла 2,54 грн. прибутку, а в 2017 зросла до 4,84.

Таким чином, підприємство досить ефективно використовує основні засоби,

що підтверджують розраховані показники.

У результаті проведеного аналізу використання основних засобів ТОВ «Національний колорит» ми дійшли до висновку що на підприємстві недостатньо основних виробничих засобів, які б склали активну частину, тобто на підприємстві немає власних виробничих потужностей, які б дозволили підприємству бути більш стійким у фінансовому плані й успішно вести конкурентну боротьбу.

Виходячи з цього, підприємству потрібно покращити стан основних засобів підприємства, які приведуть до покращення фінансового стану та діяльності підприємства. Таким чином, результати аналізу сформували два основні напрямки здійснення заходів, щодо покращення використання основних засобів та покращення фінансового стану взагалі. Перший напрямок управління безпосередньо основними засобами підприємства з метою їх раціонального використання. Другий напрямок – формування заходів щодо покращення структури балансу та фінансового стану взагалі.

Висновки до 3 розділу:

Дослідження контролю та аналізу використання основних засобів дозволило зробити такі висновки.

1. Удосконалення складових організації внутрішнього контролю основних засобів сприятиме ефективному управлінню основними засобами підприємства, що дозволить підвищити контрольні функції та оперативність інформації про стан, рух, утримання та використання основних засобів, необхідної для своєчасного та якісного реагування на господарські процеси (зокрема, виробництво), в яких беруть участь основні засоби, забезпечуючи їх безперервність.
2. В роботі було розроблено організаційно-інформаційну модель аналізу використання основних засобів, в якій висвітлено мету, завдання, об'єкти та

суб'єкти аналізу, основні системи показників, методики, які використовуються при аналізі використання основних засобів.

3. Проаналізувавши показники використання основних засобів ТОВ «Національний колорит» за 2013-2017 роки, можна зробити такі висновки:

- показник фондівдачі за досліджувані роки мав нестабільну динаміку, за 2013-2014 рр. він складав 2,03 та 2,24 відповідно. В 2015 році показник зріс в 2 рази, і мав значення 4,52. За 2016-2017 рр. фондівдача змінювалась пропорційно зі зміною вартості основних засобів;
- показник фондомісткості, прямо пропорційний фондівдачі, за 2013-2017 роки мав негативну тенденцію і зменшувався протягом всіх років;
- на показник рентабельності великий вплив мав чистий дохід від реалізації, тому за роки значення даного показника змінювалось відповідно зміні чистого доходу. В загалом рентабельність зростала протягом 2013-2017 років і була в діапазоні 1,17-4,84.

ВИСНОВКИ

Дослідження обліку, контролю та аналізу використання основних засобів дозволило зробити такі висновки:

1. Основні засоби – це матеріальні активи, які зберігають свою натуральну форму протягом всього корисного терміну експлуатації, що становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік), використовуються як під час здійснення господарської діяльності, так і під час виконання підприємством адміністративних чи соціально-культурних функцій та по частинах переносять свою вартість на результат власної діяльності – виготовлений продукт, надані послуги або товар.
2. Чинні нині класифікації дозволяють групувати основні засоби за різноманітними ознаками, що сприяє проведенню їх обліку, нарахуванню і розподілу амортизації.
3. У ході дослідження нормативно – правової бази з питань обліку основних засобів ми виявили, що найбільш повно специфіку їх обліку розкриває П(С)БО 7 «Основні засоби». У сфері податкових аспектів ці питання висвітлює Податковий кодекс України. А щодо питання внутрішнього контролю використання основних засобів, то кожне підприємство вирішує самостійно.
7. Належно організований апарат бухгалтерії, обрана ним облікова політика, система бухгалтерського обліку та контролю відіграють важливе місце у забезпеченні ефективності діяльності будь – якого підприємства, у тому числі і ТОВ «Національний колорит». Було виявлено ряд недоліків в організації бухгалтерського обліку, тому було запропоновано:
 - змінити Наказ про облікову політику (в контексті обліку основних засобів та додати ведення управлінського обліку);
 - посадову інструкція головного бухгалтера;
 - графік документообігу основних засобів.
8. Проаналізувавши показники динаміки, ми спостерігаємо, що 2016 рік був не сприятливим для ТОВ «Національний колорит». Аналізуючи власний

капітал, ми бачимо, що ріст його у абсолютному вираженні обумовлено зростанням розміру резервного капіталу та нерозподіленого прибутку. Ми рекомендуємо підприємству і на далі збільшувати величину нерозподіленого прибутку. Це можливо за рахунок збільшення обсягів реалізації продукції та за рахунок зменшення постійних витрат.

9. Організація первинного обліку використання об'єктів основних засобів полягає у своєчасному та повному оформленні первинних документів. Фінансовий облік витрат на ремонти та поліпшення основних засобів регулює П(С)БО 7. І він залежить від того, на що спрямовано ремонтні заходи: на підтримку об'єкта в робочому стані чи поліпшення (тобто збільшення майбутніх економічних вигод від використання об'єкта).
10. Фінансовий облік, щодо використання основних засобів ведеться згідно Методичних рекомендацій № 561. ТОВ «Національний колорит» використовує в своєму обліку витрат рахунки 8 і 9 класу Плану рахунків. Операції з ремонтів чи поліпшень основних засобів відображаються в податковому обліку за правилами бухгалтерського обліку.
11. Розкриття інформації про використання основних засобів у звітності за Н(П)СБО 1 більш розгорнуто, ніж за П(С)БО 25. Баланс ф. № 1-м, містить інформацію про активи, зобов'язання та власний капітал, відрізняється від Балансу ф. № 1 скороченням окремих рядків. Це обумовлено тим, що малі підприємства мають меншу кількість господарських операцій ніж великі, тому баланс пристосовано під Спрощений План рахунків, а тому він має менше реквізитів, дані в яких більш узагальнені. Звіт про фінансові результати за простою формою ф. № 2-м, на відміну від Звіту про фінансові результати ф. № 2, представлена тільки одним розділом. Обидві форми заповнюються на підставі даних залишків на рахунках обліку за методикою, що представлена в другому розділі П(С)БО 25.
12. Організація первинного обліку використання об'єктів основних засобів полягає у своєчасному та повному оформленні первинних документів.

13. ТОВ «Національний колорит» обрало метод прямолінійного списання вартості основних засобів. За цим методом вартість об'єкта, що амортизується, рівномірно списується протягом строку його служби.
14. На досліджуваному підприємстві не ведеться управлінський облік. Ми пропонуємо запровадити бюджетування, зокрема бюджетування витрат на ремонт основних засобів та амортизаційних відрахувань на планований період. Роль бюджетування у системі відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств полягає у тому, що воно сприяє росту ефективності використання основних засобів та оптимізації структури витрат на їх відтворення, що може забезпечити зростання ефективності діяльності підприємства.
15. Розвиток інформаційних технологій та наявність різноманітних програмних продуктів вимагає від бухгалтера високого професіоналізму при проведенні розрахунків амортизації. Хоча інформаційні продукти з одного боку полегшують роботу бухгалтерів зменшуючи навантаження при розрахунках необхідних сум, які відтепер здійснює програма, проте такі технології не знімають відповідальності з бухгалтера за правильність розрахунків. В запропонованій інформаційній базі можна вести не тільки фінансовий облік, а й податковий та управлінський. В запропонованій інформаційній базі «1С: Підприємство 8.1» виконуються всі вимоги стандарту, автоматизовано всі операції, підтримуються всі методи нарахування амортизації.
16. Удосконалення складових організації внутрішнього контролю основних засобів сприятиме ефективному управлінню основними засобами підприємства, що дозволить підвищити контрольні функції та оперативність інформації про стан, рух, утримання та використання основних засобів, необхідної для своєчасного та якісного реагування на господарські процеси (зокрема, виробництво), в яких беруть участь основні засоби, забезпечуючи їх безперебійність.

17. В роботі було розроблено організаційно-інформаційну модель аналізу використання основних засобів, в якій висвітлено мету, завдання, об'єкти та суб'єкти аналізу, основні системи показників, методики, які використовуються при аналізі використання основних засобів.

18. Нами було проаналізовано показники використання основних засобів ТОВ «Національний колорит» за 2013-2017 роки. Аналіз показав наступне:

- ✓ показник фондівдачі за досліджувані роки мав нестабільну динаміку, за 2013-2014 рр. він складав 2,03 та 2,24 відповідно. В 2015 році показник зріс в 2 рази, і мав значення 4,52. За 2016-2017 рр. фондівдача змінювалась пропорційно зі зміною вартості основних засобів;
- ✓ показник фондомісткості, прямо пропорційний фондівдачі, за 2013-2017 роки мав негативну тенденцію і зменшувався протягом всіх років;
- ✓ на показник рентабельності великий вплив мав чистий дохід від реалізації, тому за роки значення даного показника змінювалось відповідно зміні чистого доходу. В загалом рентабельність зростала протягом 2013-2017 років і була в діапазоні 1,17-4,84.

Надані в роботі пропозиції щодо удосконалення обліку, контролю та аналізу використання основних засобів дозволять, на нашу думку, підвищити якість управління підприємством в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Бутинець Т. А. Внутрішній аудит основних засобів: виявлення типових порушень в обліку / Т. А. Бутинець // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер. : Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. - 2014. - Вип. 3. - С. 3-12.
3. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський та фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» у вищих навчальних закладах. - 8-ме вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП "Рута", 2009. - 912 с.
4. Фінансовий облік: підручник для студ. вищ. навч. закл./ Л.В. Нападовська, А.В. Алексєєва , О.А. Бакурова та ін.; за ред. Л.В. Нападовської. – Київ: КНТЕУ, 2013. – 700 с.
5. Самбурська Н. І. Обліково-аналітичне забезпечення управління основними засобами: теорія і практика (на прикладі підприємств водопровідно-каналізаційного господарства): монографія / Н. І. Самбурська. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2015. – 289 с.
6. Іващенко І. М. Визначення справедливої вартості при перевірці необоротних активів на зменшення корисності / І. М. Іващенко // Науковий вісник ХДУ. – 2015. – № 13. – С. 142-145.
7. Гарна С. О. Аналіз підходів до трактування економічної сутності та класифікації основних засобів / С. О. Гарна // Наукові праці Південного філіалу 113 НУБПУ «Кримський агротехнологічний Університет». Економічні науки. – 2013. – Вип. 152. – С. 288-292.
8. Аудит: навч. посіб. / М. О. Виноградова, Л. І. Жидєєва – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 654 с.
9. Жадан А. О. Проблемні питання обліку основних засобів / А. О. Жадан // Збірник матеріалів II Міжвузівської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених «Конкурентоспроможність

- підприємств в умовах трансформаційних процесів в економіці України» (16 листопада 2017 року). – Харків: ХТЕІ КНТЕУ, 2017. – с. 395-397
10. Жадан А. О. Порівняльний аналіз амортизації основних засобів за П(С)БО та МСБО / А. О. Жадан // Облік і оподаткування у господарській діяльності: Зб. наук. ст. студ. денної форми навч. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018.
 11. Політична економія: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / За ред. Рибалкіна В.О., Бодрова В.Г. – К.: Академвидав, 2004. – 672с.
 12. Проскурін П.В. Історія економіки та економічних учень. Нариси економічної історії індустріальної цивілізації: навчальний посібник / П.В. Проскурін. – К.: КНЕУ, 2005. – 372 с.
 13. Базилевич В. Д. Історія економічних вчень: підручник / В.Д. Базилевич. – К.: Знання, 2005. – 567 с.
 14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 №92. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
 15. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби»// IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_014
 16. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
 17. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. // - К. : Знання, 2007. - 1072 с.
 18. Бондар О. Проблеми визнання основних засобів у бухгалтерському і податковому обліку / О. Бондар // Бухгалтерський облік і аудит. - 2013. - № 4. - С. 23-27.
 19. Довгалюк Н. В. Ефективність використання та відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств Центрального Полісся : автореф. дис. канд. екон. наук : спец. 08.00.04 / Н.В. Довгалюк. - Житомир, 2010. - 20 с.

20. Бабич В. Витрати на ремонт та поліпшення основних засобів: обліковий і податковий аспекти / В. Бабич // Бухгалтерський облік і аудит. - 2013. - № 8. - С. 10-13.
21. Сопко В. В. Деякі питання термінології та класифікації засобів праці / В. Сопко, В. Карєв // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – №3. – С. 11– 15.
22. Сердюк В. Н. Бухгалтерський учет : [учеб. посіб.] / В.Н. Сердюк ; 9-е изд., доп. - Д. : ДонНУ, 2009. - 595 с.
23. Бабаєв Ю. А. Бухгалтерський финансовий учет / Ю.А. Бабаєв. - М. : РИОР, 2013. - 312 с.
24. Бухгалтерський облік: навчальний посібник /Н. С. Акімова, О.В. Топоркова, Т.А. Наумова, Н.С. Ковалевська, І.В. Янчева, В.В. Янчев – Х. : «Видавництво «Форт» , 2016. – 447 с
25. Іващенко І. М. Визначення справедливої вартості при перевірці необоротних активів на зменшення корисності / І. М. Іващенко // Науковий вісник ХДУ. – 2015. – № 13. – С. 142-145
26. Конституція України від 30.09.2016. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
27. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80732-10>
28. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
29. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996 – XIV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
30. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. - [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/851-15>

31. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22.05.2003 № 852-IV. - [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>
32. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 року № 2258-VIII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
33. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку - 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України №73 від 07.02.2013. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
34. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.05.1999 р. № 137. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99>
35. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: Наказ Міністерства фінансів України від 18.10.1999 № 242. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>
36. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.07.2000 № 181. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00>
37. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
38. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»: Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 р. №39. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>
39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» Наказ Міністерства фінансів України від 07.11.2003 № 617. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03>

40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів»: Наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2004 № 817. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05>
41. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість»: Наказ Міністерства фінансів України від 02.07.2007 № 779. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0823-07>
42. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>
43. Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>
44. Про затвердження типових форм первинного обліку: Наказ Міністерства статистики України від 29 грудня 1995 року № 352. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.help/law/352>
45. Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання: Наказ Міністерства фінансів України від 13.09.2016 № 818. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1336-16>
46. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>
47. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 року № 291. –

- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
48. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 №635. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=382876&cat_id
49. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 №433. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=382859&cat_id=293536
50. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: Наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2003 р. №561. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.help/law/561/>
51. Танчин А. І. Ефективність використання основних засобів на підприємстві : система показників оцінки та напрямки їх підвищення / А. І. Танчин // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. – Острог : Вид-во НУ«ОА», березень 2017. – № 4(32). – с. 77–80.
52. Основні засоби: спецвипуск // Податки та бухгалтерський облік. – Харків, 2017. - № 94. – с. 3-100
53. Кафка С. М. Облік витрат на ремонт та інше поліпшення основних засобів / С. М. Кафка // Економіка, фінанси, право. – Київ: «Ессе», 2017. - № 5. – с. 40-51
54. Граковський Ю. Переоцінка основних засобів / Ю. Граковський // Вісник. Право знати все про податки та збори. – Київ, 2017. - № 29. – с. 16-20
55. Амортизація основних засобів / Тема номера // Вісник. Право знати все про податки та збори. – Київ, 2017. - № 41. – с. 6-18
56. Адатових Н. Види ремонтів: як не помилитися? / Н. Адатових // Податки та бухгалтерський облік. – Харків, 2017. - № 35-36. – с. 8-11

- 57.Дзюба Н. Класифікація основних засобів / Н. Дзюба // Податки та бухгалтерський облік. – Харків, 2015. - № 75. – с. 7-13
- 58.Альошкіна Н. Ліквідуємо основні засоби: бухгалтерський облік / Н. Альошкіна // Податки та бухгалтерський облік. - Харків, 2017. - № 29. – с. 13-17
- 59.Максименко І. Я. Особливості визначення основних засобів у процесі управління підприємством: бухгалтерський та податковий аспекти / І. Я. Максименко, О. П. Зоря, Є. О. Березін // Науково-практичний журнал "Агросвіт" – Київ. – 2017. – № 19–20.– С. 47–50.
- 60.Ковальчук Н. О. Аналіз стану основних засобів на підприємствах України / Н. О. Ковальчук, Т. А. Побіжан // «Молодий вчений». – 2017. - № 10 (50). – с. 910-914
- 61.Єлісеєва О. К. Методи оцінки основних засобів в умовах законодавчих змін: вітчизняний та зарубіжний досвід / О. К. Єлісеєва, А. М. Ярьсько // Економічний форум. – 2017. - № 1. – с. 223-229
- 62.Гайдаєнко О. М. Факторний аналіз ефективності використання основних засобів на прикладі ПАТ «Одескабель» / О. М. Гайдаєнко, О. О. Швець // Облік, економіка, менеджмент: наукові нотатки: міжнародний збірник наукових праць / за ред. І. Б. Садовська. – Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2016. – Вип. 1(9). – Ч. 1. – С. 114-119.
- 63.Грибкова С. М. Аналіз стану основних засобів промислових підприємств України / С. М. Грибкова, І. О. Цинько // Вісник економічної науки України. — 2016. — № 2 (31). — С. 48–52.
- 64.Левченко О. П. Проблеми організації обліку основних засобів та шляхи вирішення / О. П. Левченко // «Молодий вчений». – 2017. – № 1.1 (41.1). – с.64-67
- 65.Касич А. О. Проблеми обліку основних засобів в сільському господарстві / А. О. Касич, А. А. Телешун // Фінансовий простір. – 2016. - №3 (23). – с. 89-93

66. Гуцаленко Л.В. Організація обліку та аудиту основних засобів / Л. В. Гуцаленко, А. С. Гловнюк, І. В. Ковальчук // Економіка і суспільство. Мукачівський державний університет. – 2017. - № 8. – с. 741-747
67. Блах А. Л. Теоретичні і методичні основи обліку, аудиту та аналізу витрат на ремонт, модернізацію і реконструкцію основних засобів / А. Л. Блах // Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. – Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2017. – Вип.44. – с. 59-67
68. Передереєва О. А. Економічна сутність та основні засади аудиту операцій з основними засобами / О. А. Парадаєєва // Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. – Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2017. – Вип.44. – с. 384-391
69. Кафка С. М. Зміст і призначення амортизації основних засобів / Софія Михайлівна Кафка // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2017. – Том 27. – № 1. – С. 270-279.
70. Гнатенко Є. П. Алгоритм аналізу основних виробничих засобів на підприємстві / Є.П. Гнатенко // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2016. – Том 26. – № 1. – С. 99-105
71. Кудлаєва Н. В. Проблеми обліку основних засобів / Н. В. Кудлаєва, В. С. Кравчук // Бухгалтерський облік, аналіз, аудит. – 2016. - № II (58). – с. 179-188
72. Чорненька О. Обліково-аналітичне забезпечення управління основними засобами підприємства / О. Чорненька, М. Васирина // Мат. IV Всеукраїн.

- наук.-практ.конф. (18–20 травня 2017 р., м. Львів) – Львів: Укр. акад. друкарства, 2017. – с. 197-199
73. Безверхий К. Особливості переоцінки основних засобів: міжнародний та український досвід / К. Безверхий // Бухгалтерський облік і аудит. – 2016. – № 1. – С. 11–15.
74. Ляшенко В. О. Науково-методичний підхід до визначення справедливої вартості основних засобів / В. О. Ляшенко, О. Л. Пластун // Молодий вчений. – 2016. – № 1(1). – С. 105-109.
75. Бондаренко Н. М. Організація внутрішньогосподарського контролю використання основних засобів на вітчизняних підприємствах та шляхи його вдосконалення / Н. М. Бондаренко, Ю. К. Шачаніна // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2017. - № 23. – с. 119-122
76. Зінченко О. В. Аудит основних засобів на підприємстві / О. В. Зінченко, С. В. Поліш // Інформаційно-аналітичне забезпечення ефективності діяльності підприємств у контексті економічної безпеки в умовах інтеграції з ЄС : матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 27 травня 2016 р., м. Київ. — К. : КНУТД, 2016. — С. 106-107.
77. Бурова Т. О. Експрес – аудит необоротних активів підприємства / Тетяна Бурова // Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. Економічні науки. – 2016, м. Миколаїв, с. 33-38
78. Бенько М. М. Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку: монографія. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 336 с.
79. Шарманська В. М. Аналіз забезпеченості підприємства основними засобами та ефективність їх використання / В.М. Шарманська, В. В. Вітюк // Молодий вчений. – 2018. – № 1(53). – С. 554-556
80. Бурлакова І. М. Амортизація як метод стимулювання економічного розвитку / І.М. Бурлакова, Т.С. Толок // Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-технічної конференції студентів, аспірантів і молодих, присвяченої 80-річчю від дня народження професора

- Олега Балацького, м. Суми, 21-25 квітня 2017 р. / за заг. ред.: Т.А. Васильєвої, Г.О. Швіндіної. – Суми: СумДУ, 2017. – С. 26-27
81. Любар О. О. Амортизація: економічна сутність, особливості нарахування та відображення в бухгалтерському обліку / О.О. Любар // Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання і практики. – 2017. – № 4. – с. 117-131
82. Костюнік О. В. Автоматизація основних засобів / О.В. Костюнік, А. А. Малажук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки. – 2017. - № 26. – с. 128-130
83. Граковський Ю. Амортизація основних засобів: порядок розрахунку і відображення в бухгалтерському та податковому обліку / Ю.Граковський // Інформаційно-аналітичний журнал «Вісник. Право знати все про податки і збори». – 2015. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/8203>
84. Сергій Рогозний. Основні засоби підприємства за МСФЗ. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.rogozny.com.ua/>
85. Фоміна О.В. Управлінський облік у торгівлі : монографія / О.В. Фоміна. – Київ. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 468 с.
86. Береза А.М. Основи створення інформаційних систем : [навчальний посібник] / А.М. Береза ; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. – [2-е вид., перероб. і доп.]. – К. : КНЕУ, 2010. – 214 с.
87. Шипунова О.В. Основні аспекти організації обліку необоротних активів у середовищі комп'ютерних інформаційних систем / О.В. Шипунова // Збірник наукових праць. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2010. – Вип. 28. – С. 187–195.
88. Даценко Г.В. Контроль основних засобів та шляхи його вдосконалення / Г.В. Даценко, Т.В. Андрієць // Економічні науки. – 2012. – № 7. – С. 27-29.
89. Бондаренко Н.М. Організація внутрішньогосподарського контролю використання основних засобів на підприємстві / Н.М. Бондаренко, К.І. Бідняк // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. – 2015. – Т. 20. Вип. 1/1. – С. 157-160.

90. Гуцаленко Л.В. Внутрішньогосподарський контроль: навч. посіб. / Л.В. Гуцаленко, М.М. Коцупатрий, У.О. Марчук – К: «Центр учбової літератури». – 2014. – 496 с.
91. Чабанюк О.М. Економічний зміст основних засобів як об'єкта обліку і контролю / О.М. Чабанюк// Науковий вісник НЛТУ України. Збірник науково-технічних праць. – 2013. – Вип.23. 4. – С. 292-296.
92. Кузнецова О.М. Методика аудиту основних засобів / О.М. Кузнецова // Управління розвитком. – 2012. – № 7 (128). – С.111-113.
93. Єгарміна В. Внутрішній контроль: сучасність та перспективи / В. Єгарміна // Вісник податкової служби України. – 2015. – № 21. – С. 62-65.
94. Івахненко В.М. Економічний аналіз: навчально-методичний посібник/В.М. Івахненко. – К.: КНЕУ, 2012. – 176с.
95. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: навчальний посібник/ М.Я. Коробов. – К.: Знання, КОО, 2011. – 378с.
96. Сіменко І.В. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. / І.В. Сіменко. – К.: Патерик, 2013. – 384 с.
97. Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2014. — 488 с.

INTERNET – ресурси

1. www.buhgalteria.com.ua – веб-сайт газети української бухгалтерії «Бухгалтерія»
2. www.dtkr.com.ua – веб-сайт газети «Дебет-Кредит»
3. www.minfin.gov.ua – офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України
4. <http://sfs.gov.ua> – офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України
5. www.zakon.rada.gov.ua – офіційний веб-сайт Верховної Ради України

ДОДАТКИ

Додаток А

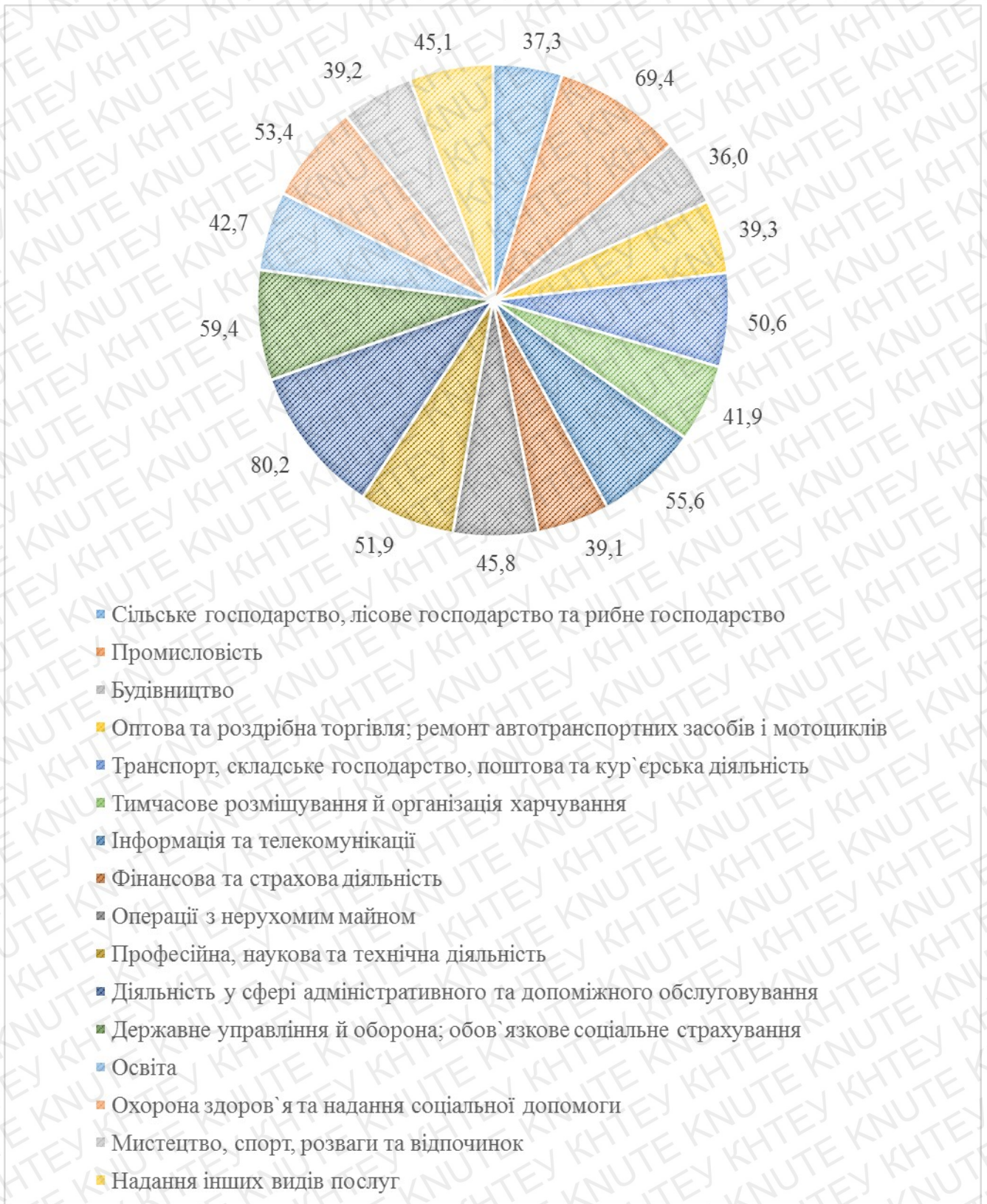
Вартість основних засобів у 2008–2016 роках [1]

	У фактичних цінах на кінець року, млн.грн.		Ступінь зносу, у %
	первісна (переоцінена) вартість	залишкова вартість	
2008	3149627	1251178	61,2
2009	3903714	1597416	60,0
2010	6648861	1731296	74,9
2011¹	7396952	1780059	75,9
2012¹	9148017	2135987	76,7
2013¹	10401324	2356962	77,3
2014¹	13752117	2274922	83,5
2015^{1,2}	7641357	3047839	60,1
2016¹	8177408	3428908	58,1

¹ Не включено вартість основних засобів місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

² Враховано зміни, що відбулись у зв'язку із прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 25.06.2014 № 200 "Про утворення публічного акціонерного товариства "Українська залізниця" у частині передачі/надходження та оцінки основних засобів.

**Стан основних засобів за видами економічної діяльності (КВЕД-2010)
за 2016 рік [1]**

Додаток В

Визначення терміну «основні засоби» в літературних джерелах

№ з/п	Автор, джерело	Визначення
І підхід - основні засоби як матеріальні активи		

1.	Ф.Ф. Бутинець [3, с. 125]	Основні засоби - це матеріальні активи, які підприємство утримує для використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання яких більше одного року (чи операційного циклу, якщо він більший за рік)
2.	А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк [17, с. 495]	Основні засоби - це сукупність матеріальних активів, які тривалий час у незмінній натурально-речовій формі використовуються у виробничому процесі
3.	О. Бондар [18, с. 24]	Основні засоби - це сукупність матеріальних активів у формі засобів праці, які багаторазово приймають участь у процесі виробничо- комерційної діяльності і переносять на продукцію свою вартість частинами
4.	Н.В. Довгалюк [19, с. 20]	Основні засоби - це матеріальні активи підприємства будь-якої форми власності, Що неодноразово задіюються у виробничих циклах, зберігають свою натуральну форму, переносячи свою вартість на вироблену продукцію частинами, строк використання яких перевищує один рік (або операційний цикл), призначені для експлуатації самим підприємством, для надання в оренду іншим фізичним чи юридичним особам, що в сукупності дає змогу одержувати економічну вигоду для підприємства
II підхід - основні засоби як засоби праці		
5.	В. Бабич [20, с. 11]	Основні засоби - це сукупність засобів праці, які функціонують у сфері матеріального виробництва в незмінній натуральній формі протягом тривалого часу та переносять свою вартість на заново створений продукт частинами в міру їх зношення
6.	В.В. Сопко, В. Карев [21]	Основні засоби – засоби праці, що експлуатуються довше ніж один рік і мають вартість понад встановлений ліміт; виняток становить лабораторне обладнання, повністю і багаторазово беруть участь у процесі виробництва; переносять свою вартість на готову продукцію частинами, по мірі зносу.
7.	В.Н. Сердюк [22, с. 125]	Основні засоби - це засоби праці, ціна яких перевищує встановлений підприємством вартісний ценз і термін експлуатації яких перевищує один рік (чи операційний цикл, якщо він більший за рік) у первісній натуральній формі як засоби праці (машини, обладнання) чи як матеріальні умови праці (будівлі, споруди, інвентар)
8.	Ю.А. Бабаєв [23]	Основні засоби - це частина майна, використовувана як засоби праці під час виробництва продукції, виконанні робіт або наданні послуг або для управління організацією протягом періоду, що перевищує 12 місяців, або звичайний операційний цикл, якщо він перевищує 12 місяців

Додаток Г

Оцінка основних засобів

Первісна вартість – історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів справедливої вартості активів, сплачених(переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних

Застосовується для оцінки основних засобів при їх надходженні на підприємство

Залишкова (балансова) вартість – первісна вартість за вирахування зносу (нарахованої амортизації)

Застосовується при відображенні статті «Основні засоби» у балансі

Справедлива вартість – сума, за якою може бути здійснено обмін активу або оплату зобов'язання в результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами

Застосовується при визначенні первісної вартості основних засобів, що отримані безоплатно та внесені до статутного капіталу

Переоцінена вартість – вартість необоротних активів після їх переоцінки

Відображається на рахунках та у звітності як первісна вартість після проведення переоцінки

Амортизаційна вартість – це первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної

Застосовується при розрахунку амортизації

Ліквідаційна вартість – сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних із продажем (ліквідацією)

Використовується при розрахунку річної та місячної амортизації

Рис. Оцінка основних засобів в бухгалтерському обліку [24]

Додаток Д

Характеристика діючої нормативно-правової бази з обліку, оподаткування та контролю

№	Нормативний документ	Основні положення	При розкритті яких питань в роботі використовується нормативний документ
1	Конституція України; Закон від 28.06.1996 № 254к /96-ВР [26]	Визначає права і обов'язки держави, суспільства, громадян.	Необхідний для контролюючого процесу, оскільки є основним Законом України.
2	Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X [27]	Регулює суспільні відносини по притягненню до адміністративної відповідальності.	При визнанні штрафних санкцій за внесення неправдивих даних до фінансової звітності, неподання фінансової звітності до контролюючих органів у встановлені законодавством терміни.
3	Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [16]	Визначає норми амортизації основних засобів, порядок розрахунку амортизації основних засобів для визначення об'єкта оподаткування, мінімально допустимі строки амортизації визначаються за групами основних засобів, методи нарахування амортизації.	Необхідний для розкриття сутності основних засобів та вибору методу розрахунку амортизації.
4	Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [28]	Встановлює правові основи господарської діяльності, яка базується на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності.	Для визначення чи вірно діє підприємство та чи відповідає правовим основам.
5	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996 – XIV [29]	Закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.	Для відображення в обліку використання основних засобів.
6	Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 № 851-IV [30]	Встановлює основні організаційно-правові засади електронного документообігу та використання електронних документів.	Для формування документів з обліку використання основних засобів.

Продовження додатку Д

7	Закон України «Про електронний цифровий підпис»	Визначає правовий статус електронного цифрового підпису та регулює відносини, що виникають	Для дотримання правил використання цифрового підпису в документах, які
---	---	--	--

	від 22.05.2003 № 852-IV [31]	при використанні електронного цифрового підпису.	передаються засобами електронного зв'язку.
8	Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 року № 2258-VIII [32]	Визначає правові засади аудиту фінансової звітності, провадження аудиторської діяльності в Україні та регулює відносини, що виникають при її провадженні.	Необхідний для вирішення чи потрібно проводити аудит на підприємстві.
9	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.13 №73 [33]	Визначаються мета, склад та принципи підготовки фінансової звітності і вимоги до визначення і розкриття її елементів.	Для розкриття елементів обліку у фінансовій звітності. Для правильної підготовки фінансової звітності.
10	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» від 28.05.1999 р. № 137 [34]	Визначається порядок виправлення помилок, внесення та розкриття інших змін у фінансовій звітності.	Необхідний для коректного виправлення помилок і змін у фінансових звітах.
11	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» від 18.05.2000 №92 [14]	Регламентує правила ведення бухгалтерського обліку основних засобів з метою відображення їх економічного стану, а саме їх надходження та вибуття, формування вартості, методи нарахування амортизації, відображення витрат на капітальний ремонт.	Використовується для визначення сутності основних засобів, критеріїв визнання об'єкта основних засобів активом. Для амортизації та переоцінки основних засобів.
12	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» від 18.10.1999 № 242 [35]	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про нематеріальні активи і незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи та розкриття інформації про них у фінансовій звітності.	Необхідний для класифікації інших нематеріальних активів.

Продовження додатку Д

13	Положення (стандарт)	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському	Необхідний для визначення фінансової та
----	----------------------	--	---

	бухгалтерського обліку 14 «Оренда» від 28.07.2000 № 181 [36]	обліку інформації про оренду необоротних активів та її розкриття у фінансовій звітності.	операційної оренди, і відповідним чином надає інформацію про ведення обліку оренди як в орендаря, так і в орендодавця.
14	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 31.12.1999 № 318 [37]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності.	Для відображення витрат при використанні основних засобів.
15	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» від 25.02.2000 р. №39 [38]	Установлює зміст і форму Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва в складі Балансу (форма N 1-м) і Звіту про фінансові результати (форма N 2-м) та порядок заповнення його статей.	Для розкриття елементів обліку у фінансовій звітності. Для правильної підготовки фінансової звітності.
16	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» від 07.11.2003 № 617 [39]	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про необоротні активи, утримувані для продажу, та групу активів, що належить до вибуття в результаті операції продажу, а також припинену діяльність та розкриття такої інформації у фінансовій звітності.	Для визначення критеріїв визнання та оцінки необоротних активів, утримуваних для продажу, визнання та оцінку припиненої діяльності.
17	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів» від 24.12.2004 № 817 [40]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зменшення корисності активів та її розкриття у фінансовій звітності.	Для визначення критеріїв та оцінки зменшення корисності активів, надання інформації про облік відновлення корисності активу, зменшення та відновлення корисності групи активів.

Продовження додатку Д

18	Положення	Визначає методологічні засади	Для критеріїв визнання та
----	-----------	-------------------------------	---------------------------

	(стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість» від 02.07.2007 № 779 [41]	формування в бухгалтерському обліку інформації про інвестиційну нерухомість та її розкриття у фінансовій звітності.	оцінки інвестиційної нерухомості, умови переведення нерухомості до інвестиційної нерухомості та виведення зі складу інвестиційної нерухомості.
19	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» від 01.01.2012 [15]	Визначає обліковий підхід до основних засобів, щоб користувачі фінансової звітності могли розуміти інформацію про інвестиції суб'єкта господарювання в його основні засоби та зміни в таких інвестиціях. Основні питання обліку основних засобів – це визнання активів, визначення їхньої балансової вартості та амортизаційних відрахувань, а також збитків від зменшення корисності, які слід визнавати у зв'язку з ними.	Необхідний для порівняння з П(С)БО 7 «Основні засоби».
20	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку від 24.05.1995 р. № 88 [42]	Встановлює порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових реєстрів, бухгалтерської та іншої звітності, що ґрунтується на даних бухгалтерського обліку, підприємствами.	Використовується для перевірки, чи правильно відображено у бухгалтерському обліку та чи правильно зберігаються первинні документи.
21	Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань від 02.09.2014 р. № 879 [43]	Визначає порядок проведення інвентаризації активів і зобов'язань та оформлення її результатів для відображення у фінансовій звітності.	Необхідний для правильного проведення інвентаризації на підприємстві, та для правильного оформлення даної процедури.

Продовження додатку Д

22	Наказ Міністерства	Застосовується для оформлення	Використовується для
----	--------------------	-------------------------------	----------------------

	статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку» від 29 грудня 1995 року № 352 [44]	зарахування до складу основних засобів окремих об'єктів, для обліку вводу їх в експлуатацію, для оформлення внутрішнього переміщення основних засобів із одного цеху (відділу, дільниці) в інший, для оформлення передачі основних засобів зі складу (із запасу) в експлуатацію.	заповнення документів з обліку та використання основних засобів на підприємстві.
23	Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» від 13.09.2016 № 818 [45]	Застосовується при складанні типових форм з обліку та списання основних засобів на підприємстві. Наведені типові форми та вимоги до їх складання.	Необхідний для правильного заповнення типових форм з обліку та списання основних засобів.
24	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 № 291 [46]	Застосовується підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами (крім банків і бюджетних установ) незалежно від форм власності, організаційно- правових форм і видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філій, відділень та інших відособлених підрозділів юридичних осіб.	При відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій пов'язаних з основними засобами.
25	Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 року № 291 [47]	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення Інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств.	Використовується при узагальненні методу подвійного запису інформації про використання основних засобів.

Продовження додатку Д

26	Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства від 27.06.2013 №635 [48]	Наводяться принципи, методи і процедури, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності та щодо яких нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачено більш ніж один їх варіант.	Для забезпечення єдиних принципів обліку основних засобів, що передбачені в Наказі про облікову політику.
27	Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності від 28.03.2013 №433 [49]	Розглядається питання розкриття інформації за статтями балансу (звіту про фінансовий стан), звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал.	Для відображення у формах фінансової звітності облік використання основних засобів.
28	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів від 30.09.2003 р. №561 [50]	Містять рекомендації щодо відображення операцій з основними засобами в системі рахунків бухгалтерського обліку.	Для правильного відображення основних засобів на рахунках бухгалтерського обліку.

**Огляд спеціальної літератури з питань обліку, контролю та аналізу
використання основних засобів**

№	Джерело	Питання, що розкриваються в статті
1.	Танчин А. І. Ефективність використання основних засобів на підприємстві : система показників оцінки та напрямки їх підвищення / А. І. Танчин // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал. – Острог : Вид-во НУ«ОА», березень 2017. – № 4(32). – с. 77–80.	У статті проаналізовано особливості використання основних засобів на підприємстві. Здійснено аналіз показників ефективності використання основних засобів на прикладі одного із вітчизняних підприємств. На основі проаналізованої тенденції зміни показників стану та ефективності використання основних засобів запропоновано основні напрями їх підвищення, що дає можливість поліпшити якість управлінських рішень не тільки щодо підвищення ефективності використання основних засобів, але господарської діяльності підприємства загалом [51].
2.	Основні засоби: спецвипуск // Податки та бухгалтерський облік. – Харків, 2017. - № 94. – с. 3-100	В даному номері розкрито все про основні засоби, а саме: визначення та класифікація основних засобів як в бухгалтерському обліку так і в податковому обліку, облік надходження основних засобів на підприємство різними способами та спосіб їх відображення в обліку, основні принципи нарахування амортизації, методи амортизації, відображення амортизації в бухгалтерському та податковому обліках, поліпшення і ремонт основних засобів, зміна залишкової вартості об'єктів основних засобів, облік вибуття основних засобів за різних ситуацій [52].
3.	Кафка С. М. Облік витрат на ремонт та інше поліпшення основних засобів / С. М. Кафка // Економіка, фінанси, право. – Київ: «Ессе», 2017. - № 5. – с. 40-51	Розглянуто питання теорії, організації та методики бухгалтерського обліку витрат на ремонт і модернізацію основних засобів, а саме: етапи розвитку бухгалтерського обліку витрат на ремонт та інше поліпшення основних засобів, визначення поняття «ремонт» в економічній літературі, класифікація видів ремонту, принципи бухгалтерського обліку відносно обліку операцій пов'язаних з ремонтом та модернізацією основних засобів, порядок відображення витрат на ремонт та інше поліпшення основних засобів в бухгалтерському обліку [53].

Продовження додатку Е

4.	Граковський Ю. Переоцінка основних засобі / Ю. Граковський // Вісник. Право знати все про податки та збори. – Київ, 2017. - № 29. – с. 16-20	У статті розкрито чи є обов'язковою переоцінка та як вона обчислюється. Як саме відображаються результати даної процедури та хто саме може проводити переоцінку. Якими документами оформлюється та як відображається в бухгалтерському обліку. Та розглянуто деякі аспекти податкового обліку [54].
5.	Амортизація основних засобів / Тема номера // Вісник. Право знати все про податки та збори. – Київ, 2017. - № 41. – с. 6-18	В даній статті проаналізовано сутність основних засобів з двох сторін, а саме з точки зору податкового та бухгалтерського обліків. Також, розкрито сутність амортизації в податковому обліку. Дано характеристику кожному методу амортизації та наведено приклади розрахунків за кожним із методів [55].
6.	Адатових Н. Види ремонтів: як не помилитися? / Н. Адатових // Податки та бухгалтерський облік. – Харків, 2017. - № 35-36. – с. 8-11	Автором статті розглянуто класифікацію ремонтних заходів. Кожен вид ремонту детально охарактеризований. Також розглянуто на прикладі автомобіля та будівлі їх технічне обслуговування, ремонт та поліпшення. Розкрито питання документального оформлення [56].
7.	Дзюба Н. Класифікація основних засобів / Н. Дзюба // Податки та бухгалтерський облік. – Харків, 2015. - № 75. – с. 7-13	У статті аналізується сутність основних засобів. Наведена класифікація основних засобів відповідно до П(С)БО 7 та надано характеристику рахункам та субрахункам відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків [57].
8.	Альошкіна Н. Ліквідуємо основні засоби: бухгалтерський облік / Н. Альошкіна // Податки та бухгалтерський облік.- Харків, 2017. - № 29. – с. 13-17	В даній статті поетапно розкрито ліквідацію основних засобів. Починається все з правильного оформлення, далі вже наведені загальні правила ліквідації основних засобів у бухгалтерському обліку, а саме критерії визнання активу, бухгалтерські проводки та ліквідація переоціненого основного засобу [58].
9.	Максименко І. Я. Особливості визначення основних засобів у процесі управління підприємством: бухгалтерський та податковий аспекти / І. Я. Максименко, О. П. Зоря, Є. О. Березін // Науково-практичний журнал "Агросвіт" – Київ. – 2017. – № 19–20.– С. 47–50.	Досліджено особливості визнання основних засобів у бухгалтерському та податковому обліку. Проведено порівняльний аналіз критеріїв визнання основних засобів у бухгалтерському та податковому обліку. Доведено, що визначення поняття основних засобів у бухгалтерському обліку є набагато ширшим [59].

Продовження додатку Е

10.	Ковальчук Н. О. Аналіз стану основних засобів на підприємствах України / Н. О. Ковальчук, Т. А. Побіжан // «Молодий вчений». – 2017. - № 10 (50). – с. 910-914	Автори статті проаналізувавши наукові праці багатьох учених та нормативно-правові акти дали визначення сутності основних засобів. Також, дана оцінка забезпеченості промислових організацій України основними засобами. Встановлено, що оцінювання технічного стану основних засобів є необхідною умовою для розробки заходів щодо оновлення основних засобів. Виявлено негативні тенденції зростання зносу основних засобів та низку проблем пов'язаних із їх оновленням, спричинену в першу чергу нестачею інвестиції. Запропоновано перелік заходів щодо покращення ефективності використання основних засобів, а саме: щодо їх оновлення, модернізації та виявлення резервів [60].
11.	Єлісеєва О. К. Методи оцінки основних засобів в умовах законодавчих змін: вітчизняний та зарубіжний досвід / О. К. Єлісеєва, А. М. Яресько // Економічний форум. – 2017. - № 1. – с. 223-229	У статті досліджено законодавство та підходи науковців щодо оцінки об'єктів основних засобів на промислових підприємствах. Висвітлено критерії визнання об'єктів основних засобів в різних країнах світу. Узагальнено основні види оцінки основних засобів у вітчизняній та зарубіжній обліковій практиці. Проведено порівняльний аналіз формування первісної вартості згідно до МСБО 16 та П(С)БО 7 [61].
12.	Гайдаєнко О. М. Факторний аналіз ефективності використання основних засобів на прикладі ПАТ «Одескабель» / О. М. Гайдаєнко, О. О. Швець // Облік, економіка, менеджмент: наукові нотатки: міжнародний збірник наукових праць / за ред. І. Б. Садовська. – Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2016. – Вип. 1(9). – Ч. 1. – С. 114-119.	У статті дано огляд результатів факторного та кореляційного-регресійного аналізу, виробленого по ряду показників Надано рекомендації підвищення ефективності використання основних засобів [62].
13.	Грибкова С. М. Аналіз стану основних засобів промислових підприємств України / С. М. Грибкова, І. О. Цинько // Вісник економічної науки України. — 2016. — № 2 (31). — С. 48–52.	В статті проведено аналіз динаміки первісної вартості та зносу основних засобів промислових підприємств України в 2000-2014 роках на основі державної статистики. Запропоновано шлях пришвидшення процесу оновлення основних засобів промисловості. Це є лізинг, як найменш витратний серед сучасних способів кредитування [63].

Продовження додатку Е

14.	Левченко О. П. Проблеми організації обліку основних засобів та шляхи вирішення / О. П. Левченко // «Молодий вчений». – 2017. – № 1.1 (41.1). – с.64-67	Досліджено теоретичні питання облікової політики підприємства, проаналізовано нормативну базу обліку основних засобів, розглянуто методи визначення залишкової вартості основних засобів, висвітлено проблеми організації бухгалтерського обліку основних засобів, визначено шляхи їх вирішення [64].
15.	Касич А. О. Проблеми обліку основних засобів в сільському господарстві / А. О. Касич, А. А. Телешун // Фінансовий простір. – 2016. - №3 (23). – с. 89-93	У статті розглянуто невирішені питання, які стосуються нарахування амортизації, обліку переоцінки та новостворених основних засобів в сільському господарстві. Запропоновані рекомендації та шляхи щодо удосконалення та гармонізації системи бухгалтерського обліку в сільському господарстві [65].
16.	Гуцаленко Л.В. Організація обліку та аудиту основних засобів / Л. В. Гуцаленко, А. С. Гловнюк, І. В. Ковальчук // Економіка і суспільство. Мукачівський державний університет . – 2017. - № 8. – с. 741-747	Ця стаття присвячена особливостям організації обліку та аудиту основних засобів на підприємствах з врахуванням сучасних умов господарювання. Наведено визначення категорії «основні засоби». Розглянуто способи визначення первісної вартості залежно від джерела надходження основних засобів. Досліджено особливості організації аудиту основних засобів, сформовано завдання й узагальнено джерела аудиту основних засобів, наведено методичні прийоми та етапи, виокремлено типові помилки, що виявляють при аудиті основних засобів [66].
17.	Блах А. Л. Теоретичні і методичні основи обліку, аудиту та аналізу витрат на ремонт, модернізацію і реконструкцію основних засобів / А. Л. Блах // Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. – Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2017. – Вип.44. – с. 59-67	Визначено особливості процесу аудиту витрат на ремонт і поліпшення основних засобів. Розкриваються окремі проблеми обліку витрат на ремонт і поліпшення основних засобів та їх вплив на аудиторський процес [67].

Продовження додатку Е

18.	<p>Передереева О. А. Економічна сутність та основні засади аудиту операцій з основними засобами / О. А. Парадаєєва // Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. – Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2017. – Вип.44. – с. 384-391</p>	<p>В статті досліджено основні трактування поняття «основні засоби», які відображені в нормативно-правовій базі та економічній літературі. Розглянуто критерії визнання об'єктів основними засобами та їх роль у діяльності підприємства. Визначено мету, завдання, об'єкти, методи та етапи проведення аудиту основних засобів [68].</p>
19.	<p>Кафка, С. М. Зміст і призначення амортизації основних засобів / Софія Михайлівна Кафка // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2017. – Том 27. – № 1. – С. 270-279.</p>	<p>В статті обґрунтовано авторське визначення терміну «амортизація». Висловлено незгоду з трактуванням амортизації як способу накопичення коштів на відтворення основних засобів. Розглянуто проблему амортизації основних засобів, які отримані підприємством безкоштовно [69].</p>
20.	<p>Гнатенко Є. П. Алгоритм аналізу основних виробничих засобів на підприємстві / Є.П. Гнатенко // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2016. – Том 26. – № 1. – С. 99-105</p>	<p>У статті наведено схему алгоритму аналізу основних засобів на підприємстві. Здійснено апробацію запропонованого алгоритму аналізу основних виробничих засобів на прикладі конкретного підприємства. Аналіз проведено у декілька етапів, які в комплексі допомагають упорядковано здійснити оцінку структури, динаміки та ефективності використання основних засобів на підприємстві; зробити висновки щодо формування і використання основних засобів та потужності підприємства; прийняти управлінські рішення стосовно підвищення їх ефективності [70].</p>

Продовження додатку Е

21.	Кудлаєва Н. В. Проблеми обліку основних засобів / Н. В. Кудлаєва, В. С. Кравчук // Бухгалтерський облік, аналіз, аудит. – 2016. - № II (58). – с. 179-188	У статті розглянуто проблематику існування різних підходів до існуючої термінології та визначення економічної сутності основних засобів в умовах гармонізації їх обліку основних засобів із міжнародними стандартами. Окреслено основні проблеми визначення термінів корисного використання основних засобів, порядок оцінки основних засобів при їх придбанні, переоцінці, списанні, реалізації та подальшому використанні, проблеми визначення ліквідаційної вартості окремих об'єктів основних засобів. Обґрунтовано необхідність подальшої розробки детальних інструктивних матеріалів з метою удосконалення обліку операцій з основними засобами [71].
22.	Чорненька О. Обліково-аналітичне забезпечення управління основними засобами підприємства / О. Чорненька, М. Васирина // Мат. IV Всеукраїн. наук.-практ. конф. (18–20 травня 2017 р., м. Львів) – Львів: Укр. акад. друкарства, 2017. – с. 197-199	У статті вказано, що формування та надання обґрунтованої, якісної, достовірної й комплексної обліково-аналітичної інформації дасть змогу прийняти ефективні рішення менеджментом підприємства у процесі управління основними засобами. Крім того, така інформація є підґрунтям для прийняття рішень щодо вибору альтернативних варіантів: придбати чи орендувати основні засоби, споруджувати їх підрядним чи господарським способом, брати в кредит чи в лізинг, модернізувати чи ремонтувати, продавати чи консервувати тощо [72].
23.	Безверхий К. Особливості переоцінки основних засобів: міжнародний та український досвід / К. Безверхий // Бухгалтерський облік і аудит. – 2016. – № 1. – С. 11–15.	Досліджено питання переоцінки основних засобів згідно з П(С)БО та МСФЗ. Охарактеризовано нормативно-правові документи з бухгалтерського обліку переоцінки основних засобів за П(С)БО та МСФЗ. Методи аналізу і синтезу використані для структурування предметної області дослідження на основі ідентифікації та формалізації питання переоцінки основних засобів за національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Виокремлено недоліки моделі переоцінки основних засобів підприємства [73].
24.	Ляшенко В. О. Науково-методичний підхід до визначення справедливої вартості основних засобів / В. О. Ляшенко, О. Л. Пластун // Молодий вчений. – 2016. – № 1(1). – С. 105-109.	У статті досліджено методи оцінки основних засобів. Розглянуто поняття «справедлива вартість». Виділено основні переваги та недоліки її застосування. Визначено методи оцінювання справедливої вартості. Розроблено алгоритм оцінки справедливої вартості основних засобів [74].

Продовження додатку Е

25.	Бондаренко Н. М. Організація внутрішньогосподарського контролю використання основних засобів на вітчизняних підприємствах та шляхи його вдосконалення / Н. М. Бондаренко, Ю. К. Шачаніна // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2017. - № 23. – с. 119-122	У статті викладено актуальні питання внутрішньогосподарського контролю використання основних засобів на підприємствах. Наведені цілі, методи, джерела інформації, методика та етапи контролю основних засобів, визначено перелік типових помилок, що виявляються контролером під час перевірки. Обґрунтовано рекомендації щодо підвищення оперативності й ефективності контролю основних засобів на вітчизняних підприємствах [75].
26.	Зінченко О. В. Аудит основних засобів на підприємстві / О. В. Зінченко, С. В. Поліш // Інформаційно-аналітичне забезпечення ефективності діяльності підприємств у контексті економічної безпеки в умовах інтеграції з ЄС : матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 27 травня 2016 р., м. Київ. — К. : КНУТД, 2016. — С. 106-107.	В статті розповідається про те, що одним із засобів досягнення ефективності і раціональності експлуатації об'єктів основних засобів є впровадження внутрішнього аудиту на підприємствах, завданням якого є сприяння мінімізації ризику підприємств стосовно неефективного використання об'єктів основних засобів, розробки дієвого механізму щодо їх збереження, доцільності використання обраного методу нарахування амортизації, уникнення можливості нарахування штрафних санкцій за порушення податкового законодавства щодо обліку основних засобів [76].
27.	Бурова Т.О. Експрес – аудит необоротних активів підприємства / Тетяна Бурова // Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. Економічні науки. – 2016, м. Миколаїв, с. 33-38	У статті проведено експрес – аудит та розроблені етапи науково обґрунтованої послідовності аудиту необоротних активів за видами діяльності підприємства. Пропонується поділити проведення аудиту необоротних активів підприємства на три групи [77].
28.	Бенько М. М. Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку : монографія. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 336 с.	У монографії висвітлено актуальні теоретико-прикладні питання автоматизації бухгалтерського обліку на основі інформаційних технологій і систем як елементів організаційно-управлінських інновацій. Визначено теоретико-методологічні основи й практичний інструментарій застосування сучасних інформаційних технологій та систем у бухгалтерському обліку та зміни в ньому зумовлені застосуванням цих технологій. Уточнено понятійний апарат. Описано мету, завдання, принципи та методологію створення автоматизованих систем бухгалтерського обліку, організації облікового процесу, автоматизації

	технологічних операцій, структуризації та постановки облікових задач [78].
--	--

Продовження додатку Е

29.	Шарманська В. М. Аналіз забезпеченості підприємства основними засобами та ефективність їх використання / В.М. Шарманська, В. В. Вітюк // Молодий вчений. – 2018. – № 1(53). – С. 554-556	Досліджено теоретичні основи аналізу основних засобів на підприємстві. Було зазначено основні показники руху основних засобів, зокрема, коефіцієнти надходження, вибуття, придатності та зносу. Також здійснено факторний аналіз віддачі основних засобів сільськогосподарського підприємства на основі питомої ваги вартості машин та обладнання у загальній вартості основних засобів та віддачі машин та обладнання. В результаті проведеного аналізу зроблено висновки щодо шляхів підвищення ефективності використання основних засобів на підприємстві [79].
30.	Бурлакова, І. М. Амортизація як метод стимулювання економічного розвитку / І.М. Бурлакова, Т.С. Толок // Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-технічної конференції студентів, аспірантів і молодих, присвяченої 80-річчю від дня народження професора Олега Балацького, м. Суми, 21-25 квітня 2017 р. / за заг. ред.: Т.А. Васильєвої, Г.О. Швіндіної. – Суми: СумДУ, 2017. – С. 26-27	Амортизація – процес поступового перенесення вартості основних засобів на готову продукцію. Амортизаційні відрахування дозволяють підприємцям накопичувати кошти для модернізації, ремонту чи повної заміни основних фондів. Частина прибутку, яку фірма витрачає на дані відрахування не оподатковується, що позитивно впливає на ведення бізнесу [80].
31.	Любар О.О. Амортизація: економічна сутність, особливості нарахування та відображення в бухгалтерському обліку / О.О. Любар // Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання і практики. – 2017. – № 4. – с. 117-131	У статті розкрито природу та економічну сутність амортизації. Проаналізовано методи нарахування амортизації основних засобів та інших необоротних активів, виявлено їх переваги та недоліки. Необхідним також є розробка на законодавчому рівні Положення щодо вибору методу амортизації, в якому були б наведені чіткі критерії, на яких має ґрунтуватися вибір, та чітко б визначалися можливі варіанти методу амортизації для відповідної групи основних засобів. Досліджено порядок відображення інформації про необоротні активи, їх знос у бухгалтерській звітності. Вказано на необхідність вдосконалення існуючого порядку обліку амортизації в напрямку розкриття у фінансовій звітності інформації як про нараховану

амортизацію, так і про її використання [81].
--

Продовження додатку Е

<p>Костюнік О. В. Автоматизація основних засобів / О.В. Костюнік, А. А. Малажук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки. – 2017. - № 26. – с. 128-130</p>	<p>У статті розглянуто аспекти організації бухгалтерського обліку основних засобів із застосуванням комп'ютерних технологій для прискорення обробки даних первинних і зведених документів. Розглянуто основні завдання автоматизації та етапи ведення обліку основних засобів на підприємстві. Досліджено систему методів і способів пошуку, збору, накопичення, зберігання та обробки інформації з обліку основних засобів. Приділено увагу проблемним питанням автоматизації обліку основних засобів із використанням інформаційних систем [82].</p>
---	--

Додаток Ж

Витяг із статуту

1.2.. Засновниками/Учасниками Товариства (далі по тексту - учасниками) є громадяни України:

- Власенко Олексій Олександрович – ідентифікаційний код – 2953873963.

Паспорт КО 596267 виданий 27.01.2005 р. Лубенським МРВ УМВС України в Полтавській області.

Проживає за адресою:37500; Полтавська область; м.Лубни, вулиця Осовська,б.19, кв.15.

Стаття 4. Предмет, напрямки діяльності Товариства.

4.1.Головною метою створення та діяльності Товариства є збереження та розвиток економічної бази України, розвиток виробничого підприємництва, створення нових робочих місць, ведення товарного сільськогосподарського виробництва, впровадження досягнень науково-технічного прогресу, ресурсозберігаючих та екологічно чистих технологій, а також задоволення потреб населення, інших юридичних та/або фізичних осіб в товарах та/або послугах, і отримання прибутку від підприємницької діяльності.

4.2. Предметом діяльності Товариства є :

- виробництво, закупівля, переробка, зберігання, транспортування та/або реалізація сільськогосподарської продукції;
- виготовлення продукції виробничо-технічного призначення та товарів народного споживання;
- закупівля сільськогосподарської продукції у населення ;
- ведення товарного сільськогосподарського виробництва ;
- ведення рослинництва у поєднанні з тваринництвом;
- розведення свиней;
- створення та розвиток сільськогосподарського виробництва на основі довгострокової оренди земельних, водних та/або лісових наділів ;
- виготовлення, закупівля та/або реалізація товарів народного споживання та/або товарів широкого вжитку ;
- роздрібна торгівля;
- оптова торгівля ;
- виробництво, закупівля, оптова та/або роздрібна реалізація продукції виробничо-технічного призначення, в т.ч. з використанням вітчизняних і іноземних технологій ;
- участь у створенні банківських та/або інших фінансово-промислових, аграрних, фермерських та/або інших підприємницьких структур ;
- виготовлення харчових добавок;
- ремонт, будівництво житла, будівель, споруд, знесення будівель, звільнення будівельних ділянок;
- вулканізація камер, балансування коліс та шиномонтаж;
- рихтування та фарбування автомобілів, технічне обслуговування автомобілів, сільськогосподарської техніки та її ремонт;

- ремонт побутових машин та приладів, радіо та телевізійної апаратури;
- ремонт комп'ютерної техніки, ксероксів, факсів;

Продовження додатку Ж

- ремонт промислового обладнання, верстатів, сервісне обслуговування;
- ремонт та регулювання вузлів та агрегатів автомобілів;
- ремонт, регулювання, реалізація паливної апаратури, електродвигунів, редукторів, насосів, вентиляторів;
- перевезення вантажів автомобільним транспортом;
- пасажирські перевезення автомобільним транспортом;
- ремонт сантехнічного обладнання та трубопроводів;
- оформлення документів, продаж мобільних телефонів, підключення до системи мобільного зв'язку, сервісне обслуговування та ремонт;
- виготовлення реклами;
- оренда та/або надання в оренду та/або користування рухомого та/або нерухомого майна;
- організація і комплексна експлуатація автозаправних станцій, готелів, станцій технічного обслуговування, гаражів, авторинків, підприємств і пунктів громадського харчування (в т.ч. ресторанів, кафе, барів, кафетеріїв, літніх майданчиків, кіосків та ін.);
- виробництво та/або реалізація засобів малої механізації для КСП, орендарів, фермерських господарств, інших виробників сільськогосподарської продукції, а також для населення ;
- виробництво, закупівля, переробка, зберігання, транспортування та/або реалізація сільськогосподарської продукції;
- виготовлення продукції виробничо-технічного призначення та товарів народного споживання;
- закупівля сільськогосподарської продукції у населення;
- створення та розвиток сільськогосподарського виробництва на основі довгострокової оренди земельних, водних та/або лісових наділів;
- виготовлення, закупівля та/або реалізація товарів народного споживання та/або товарів широкого вжитку;
- проведення оптової та/або роздрібною закупівлі, транспортування, зберігання і подальшої оптової і роздрібною реалізації алкогольних напоїв і тютюнових виробів, предметів гігієни та санітарії, парфумів;
- косметичних виробів, а також товарів побутової хімії;
- виробництво будівельних виробів з пластмас;
- виробництво будівельних металевих виробів;
- організація та/або комплексна експлуатація підприємств і пунктів оптової, комісійної, роздрібною торгівлі;
- торгівельно-постачальна та постачально-збутова діяльність ;
- виконання посередницьких, комерційних, дилерських і дистриб'юторських послуг виробничого і невиробничого характеру, здійснення широкого кола угод по експорту - імпорту всіх видів продукції, сировини, техніки, товарів народного споживання, послуг ;
- створення оптово-роздрібних підприємств торгівлі і послуг населенню;
- проведення оптової та/або роздрібною закупки, транспортування, зберігання і подальшої реалізації нафтопродуктів ;
- проведення оптової та/або роздрібною закупки, збирання, транспортування, зберігання і реалізація лому та/або відходів чорних та/або кольорових металів ;

- проведення оптової та/або роздрібної закупки, збирання, транспортування, зберігання і реалізація вторинної сировини ;

Продовження додатку Ж

- надання послуг населенню і підприємствам на підставі договорів прокату;
- продаж продукції і інших товарів через власну, державну, кооперативну і комерційну торговельні мережі, а також шляхом організації виїзної торгівлі і торгівлі з лотків, згідно чинного законодавства України ;
- створення, закупка, технічне і гарантійне обслуговування, експлуатація та/або реалізація комплексів по виробництву харчової продукції;
- підвищення кваліфікації, підготовка і перепідготовка спеціалістів в учбових закладах України та/або за кордоном ;
- благодійна та/або спонсорська діяльність по відношенню до юридичних осіб та/або громадян ;
- отримання і подальше використання банківських кредитів (в т.ч. під заставу належного Товариству рухомого та нерухомого майна) для більш ефективного та швидкого розвитку матеріально-технічної бази Товариства.;
- виготовлення скло пакетів.

Наказ № 1-ОП
від 02 січня 2017 року

**Про облікову політику підприємства
та організацію бухгалтерського обліку**

Основні відомості про підприємство:

Найменування підприємства	ТОВ «Національний колорит»
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Відношення до системи оподаткування	Платник єдиного податку 4 групи
Юридична адреса і місцезнаходження	Україна, 37520, Полтавська область, Лубенський район, с.Духове
Код ЄДРПОУ	36268250
Основні види діяльності	01.46 Розведення свиней

На виконання вимог Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16 липня 1999 року № 996-ХІІ зі змінами та доповненнями, затверджених Положень (стандартів) бухгалтерського обліку з метою складання достовірної фінансової звітності

НАКАЗУЮ:

I. Загальні положення

1.1. Застосовувати в бухгалтерському обліку господарських операцій та подій норми відповідних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, затверджених Міністерством фінансів України на виконання Програми реформування бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України №1706 від 28.10.98р.

1.2. При веденні бухгалтерського обліку та складанні фінансової звітності застосовувати ті професійні знання та положення системи обліку, які дозволяють однозначно тлумачити інформацію фінансової звітності.

1.3. Установити межу суттєвості для:

- з метою проведення переоцінки або зменшення корисності об'єктів основних засобів застосовувати відхилення залишкової вартості від їх справедливої вартості, у розмірі 10% такого відхилення;
- визначення подібних активів – різниця між справедливою вартістю об'єктів обміну не повинна перевищувати 10%;
- статей фінансової звітності - 1000 грн.

1.4. Установити тривалість операційного циклу 1 календарний рік – з 1 січня по 31 грудня.

Продовження Додатку 3

1.5. Звітна дата для річної звітності встановлюється 31 грудня. Фінансовий рік починається з 01 січня та закінчується 31 грудня.

1.6. Строки закриття звітних періодів – 15 календарний день, наступний за останнім календарним днем звітного періоду. Якщо день закриття припадає на вихідний день, то період закривається в наступний за ним робочий день.

1.7. Відповідальність за дотримання строків закриття звітних періодів покладається на керівника підприємства.

1.8. Зміни, доповнення, коригування даних в облікових базах підприємства після дати закриття періоду вносити заборонено. Зміни вносяться першим числом наступного звітного періоду.

1.9. Відповідальність за достовірність даних в представленій звітності покладається на керівника підприємства.

1.10. Податковий облік здійснювати у відповідності до вимог податкового законодавства України. Облік доходів і витрат, а також облік ПДВ по всіх контрагентах проводити у розрізі договорів.

II. Принципи, оцінки і методи обліку активів, зобов'язань, капіталу, доходів та витрат

2.1. Основні засоби:

2.1.1. Основним засобом визнається актив зі строком служби більше одного року та справедливою вартістю не менше 6 500 (шість тисяч п'ятсот) гривень. Якщо один об'єкт основних засобів складається з частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації) та/або можуть використовуватися як частини різних об'єктів, то кожна із цих частин визнається в бухгалтерському обліку окремим об'єктом основних засобів, із зазначенням у складі якого об'єкта експлуатується така частина. Одиницею обліку для цілей бухгалтерського та податкового обліку є окремий об'єкт, обов'язковою ідентифікацією основного засобу виступає унікальний інвентарний номер.

2.1.2. Вартість об'єкту основних засобів складається з:

- купівельної вартості з урахуванням сплаченого мита;
- будь-яких прямих витрат на доставку активу і доведення до стану, необхідного для його використання за призначенням;
- сум непрямих податків, сплачених у зв'язку з придбанням (створенням) об'єкту основних засобів (якщо вони не повертаються підприємству);
- первісної оцінки витрат на демонтаж і переміщення активу;
- матеріалів, оплати праці та інших витрат на основні засоби, що створюються власними силами.

2.1.3. Використовувати при нарахуванні амортизації основних засобів прямолінійний метод на протязі строків корисного використання.

Строки корисного використання для груп основних засобів:

Будівлі, споруди та передавальні пристрої	- 20-50 років
Машини та обладнання	- 10-20 років

Сільськогосподарський транспорт та обладнання	- 3 - 10 років
Інструменти, прилади, інвентар	- 5 - 20 років

Продовження Додатку 3

Транспортні засоби	- 4 - 7 років
Тварини	- 3 - 5 років

З метою застосування розрахунку нарахування амортизації основних засобів в бухгалтерському та податковому обліку застосувати прямолінійний метод, ліквідаційну вартість основних засобів вважати рівною нулю.

З 01.01.2017 використовувати в податковому обліку прямолінійний метод нарахування амортизації, строки корисного використання для груп основних засобів застосовувати згідно вимог Податкового кодексу України.

Для визначення та оцінки основних засобів та інших необоротних матеріальних активів, визначення строку корисного використання основних засобів з урахуванням їх фізичного та морального зносу, технічних характеристик, умов використання, правових та інших обмежень, стосовно строків використання, підстав та умов ліквідації об'єктів основних засобів призначається постійно діюча експертно-технічна комісія.

2.1.4. Модернізація об'єкта основних засобів, який обліковується на балансі підприємства (підвищення техніко-економічних можливостей об'єкта, яке призведе в майбутньому до збільшення економічних вигід), і затрати на капітальний ремонт (витрати, які можуть бути ідентифіковані з окремою амортизованою частиною (компонентом) основних засобів або витрати на доведення активу до стану, в якому він придатний для використання) визнаються в обліку капітальними інвестиціями з подальшим збільшенням первісної (балансової) вартості об'єкта. Після проведення капітального ремонту, строк служби основного засобу, може бути переглянутий комісією, створеною на підприємстві, з урахуванням строків служби основного засобу, встановлених Обліковою політикою Підприємства на поточний період. Акт модернізації об'єкта основних засобів затверджується керівником підприємства.

2.1.5. Витрати, понесені на підтримання об'єкта в робочому стані (технічний огляд, технічне обслуговування, поточний ремонт), включаються до витрат періоду. Рахунок обліку витрат на поточний ремонт використовується в залежності від функціонального призначення об'єкта, по якому понесені поточні витрати:

- a) основних засобів виробничого призначення – у складі загальновиробничих витрат з подальшим розподіленням на виробничу собівартість та собівартість реалізації готової продукції;
- b) основних засобів загальногосподарського призначення – у складі адміністративних витрат облікового періоду;
- c) основних засобів, пов'язаних з реалізацією (збутом) готової продукції (товарів) – у складі витрат на збут облікового періоду.

2.1.6. Об'єкт основних засобів виключається з активів (списується з балансу) одночасно з фактичним вибуттям внаслідок продажу, іншого відчуження або в зв'язку з його ліквідацією (невідповідність критеріям визнання основним засобом, в зв'язку з неможливістю його використання за первісним призначенням, економічною недоцільністю використання, фізичного чи морального зносу, знищення).

Факт ліквідації об'єкта основних засобів встановлюється експертно-технічною комісією, призначеною наказом керівника підприємства, про що складається акт відповідної форми. Акт ліквідації об'єкта основних засобів затверджується керівником підприємства.

2.1.7. Витрати по позиках, які безпосередньо відносяться до придбання, будівництва, або виробництва кваліфікаційного активу, повинні капіталізуватися шляхом включення до вартості

Продовження Додатку 3

такого активу. Величина витрат по позиках, дозволена для капіталізації, повинна визначатися у відповідності зі стандартами обліку. Витрати по позиках необхідно капіталізувати до моменту вводу в експлуатацію кваліфікаційного активу.

Витрати на створення кваліфікаційного активу з метою капіталізації зменшуються на суму будь-яких отриманих проміжних виплат та цільового фінансування, безпосередньо пов'язаних зі створенням кваліфікаційного активу.

Витрати по позиках, які відносяться до придбання, будівництва основних засобів, раніше введених в експлуатацію, відносяться до витрат періоду.

2.1.8. Основні засоби, які визначені підприємством для продажу, повинні бути переведені до категорії «Активів, утримуваних для продажу» та переоцінені по справедливій вартості.

Ймовірність продажу має бути високою і відповідати наступним критеріям:

- існує план продажу таких необоротних активів;
- розпочата активна програма визначення потенційного покупця;
- продаж активу очікується впродовж 12 календарних місяців з дати затвердження плану продажу;
- здійснено активну ринкову пропозицію активу за прийнятною ціною.

2.2. Малоцінні необоротні матеріальні активи

2.2.1. Актив зі строком корисного використання більше 1 року та вартістю не більше 6500 грн. (без податку на додану вартість) визнається в обліку малоцінним необоротним матеріальним активом.

2.2.2. Амортизацію по таких активах нараховувати в розмірі 100% їх вартості в першому місяці використання таких об'єктів.

2.2.3. Аналітичний облік малоцінних необоротних матеріальних активів ведеться пооб'єктно, в розрізі підрозділів.

2.3. Нематеріальні активи

2.3.1 Використовувати при нарахуванні амортизації нематеріальних активів прямолінійний метод, ліквідаційну вартість визнати рівною нулю.

2.3.2 Строк корисного використання нематеріальних активів визначати по кожному нематеріальному активу, який надходить до підприємства, застосовуючи наступні строки:

- права користування природними ресурсами – 10 років,
- права користування майном – 5 років,
- права на знаки для товарів і послуг – 5 років,
- права на об'єкти промислової власності – 5 років,
- авторські та суміжні права (на програмне забезпечення) – 5 років,
- інші нематеріальні активи – 3 роки.

Одиницею обліку вважати окремий об'єкт. Ліквідаційну вартість нематеріальних активів для цілей амортизації вважати рівною нулю.

Продовження Додатку 3

2.4. Запаси.

2.4.1. Матеріальні ресурси, визнані активом, призначені для основного та допоміжного виробництва, а також для ведення поточної господарської діяльності, які знаходяться на складах або на зберіганні у матеріально-відповідальних осіб, обліковуються у відповідності з МСФЗ 2 «Запаси», П(С)БО 9 «Запаси».

2.4.2. Оцінка запасів виконується за найменшою з двох величин:

- за собівартістю або за можливою чистою реалізаційною вартістю.

2.4.3. Собівартість запасів включає всі витрати на придбання, переробку та інші витрати необхідні для доставки їх до поточного місцезнаходження та стану.

2.4.4. Оцінку вибуття запасів (матеріалів, сировини, палива, комплектуючих виробів, МШП, товарів, готової продукції) при відпуску у виробництво чи при іншому вибутті визначати за методом середньозваженої собівартості ціни одиниці запасів.

2.4.5. Транспортно-заготівельні витрати, пов'язані з придбанням запасів, узагальнюються на окремому рахунку обліку, окремо для сировини та окремо для товарів на складах. Облік транспортно-заготівельних витрат здійснювати шляхом щомісячного списання по методу середнього відсотка у відповідності до П(С)БО у розрізі товарних груп.

2.4.6. Аналітичний облік руху ТМЦ ведеться:

- в бухгалтерії – в кількісно-сумарному вимірі;
- на складах – в книгах складського обліку в кількісному вимірі.

2.4.7. У виробництві застосовувати метод обліку витрат на виробництво та калькулювання фактичної виробничої собівартості продукції.

2.4.8. Встановити перелік та склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) у рослинництві та у тваринництві.

2.5. Грошові кошти, грошові документи, короткострокові векселі

2.5.1. Аналітичний облік руху грошових коштів (готівкових та безготівкових) ведеться в розрізі підрозділів; рахунків в банках, кас підприємства. Облік грошових коштів в дорозі в іноземній валюті ведеться в розрізі контрагентів.

2.5.2. Організація обліку і документообігу готівкових грошових коштів в національній валюті здійснюється у відповідності з Положеннями про ведення касових операцій в національній валюті в Україні, які діють на дату здійснення операцій.

2.5.3. Аналітичний облік грошових документів та короткострокових векселів ведеться по кожному грошовому документу (векселю) у розрізі підрозділів та матеріально-відповідальних осіб.

2.6. Доходи і витрати

2.6.1. Класифікація доходів здійснюється у відповідності з вимогами П(С)БО 15 «Дохід» та МСФЗ 18 «Виручка». Визнані доходи класифікуються в бухгалтерському обліку по групах:

- а) дохід від реалізації продукції (товарів, послуг, робіт);
- б) інші операційні доходи;

- c) фінансові доходи;
- d) інші доходи.

Продовження Додатку 3

Для визнання доходу, необхідно дотримуватися наступних критеріїв:

- ризики та вигоди від володіння товарами переходять до покупця;
- підприємство більше не здійснює ні управління проданими товарами на правах власника, ні контролю над ними;
- величина виручки може бути достовірно оцінена;
- витрати, пов'язані з операцією продажу можна оцінити.

2.6.2. Класифікацію витрат здійснювати відповідно до вимог П(С)БО 16 «Витрати». Для обліку витрат використовувати рахунки класу 8 і 9.

2.6.3. Витрати визнавати витратами періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. Аналітичний облік витрат ведеться по видах витрат, з метою забезпечення можливості їх класифікації за призначенням та характером витрат.

2.6.4. Закриття рахунку «Фінансові результати» здійснювати щомісячно.

III. Організація бухгалтерського обліку:

3.1. Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій.

3.2. На керівника підприємства покладається відповідальність за організацію документообігу, який повинен забезпечити:

- a) своєчасну фіксацію всіх господарських операцій в первинних документах;
- b) оформлення первинних документів належним чином та їх збереження;
- c) оперативне надходження первинних документів в бухгалтерію для відображення в облікових регістрах.

3.3. Ведення бухгалтерського обліку на підприємстві покласти на бухгалтерську службу на чолі з головним бухгалтером.

3.4. Застосовувати автоматизовану систему обліку з використанням спеціалізованої сільськогосподарської конфігурації програми «1С-Підприємство».

3.5. Головний бухгалтер повинен дотримуватися робочого плану рахунків, приймаючи за основу план рахунків, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 року за №291. З метою узагальнення інформації про витрати підприємства застосовувати рахунки класу 8 і 9.

3.6. Забезпечити схоронність первинних документів та облікових регістрів, на підставі яких складається звітність, а також звітності, їх оформлення та передачу в архів у відповідності до вимог чинного законодавства.

3.8. Податковий облік здійснювати у відповідності до вимог Податкового законодавства України.

3.9. Контроль за виконанням цього наказу покласти на головного бухгалтера.

3.11. Зі змістом наказу ознайомити (під розпис) усіх посадових осіб, причетних до його виконання.

Директор

/Маркарян А.А./

Додаток И

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директором ТОВ «Національний колорит»

від “ ” _____ 20__ року №

ПОСАДОВА ІНСТРУКЦІЯ ГОЛОВНОГО БУХГАЛТЕРА

РОЗДІЛ 1.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Дана посадова інструкція визначає функціональні обов'язки, права і відповідальність головного бухгалтера Підприємства.
- 1.2. Головний бухгалтер відноситься до категорії керівників, приймається на роботу і звільняється з неї наказом директора Підприємства.
- 1.3. Головний бухгалтер безпосередньо підпорядковується директору Підприємства.
- 1.4. Головний бухгалтер здійснює керівництво працівниками бухгалтерії Підприємства.

РОЗДІЛ 2.

ЗАВДАННЯ ТА ОBOB'ЯЗКИ

- 2.1. Забезпечує ведення бухгалтерського обліку, дотримуючись єдиних методологічних засад, встановлених Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», з урахуванням особливостей діяльності Підприємства і технології оброблення облікових даних.
- 2.2. Організує роботу бухгалтерської служби, контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій.
- 2.3. Вимагає від підрозділів, служб та працівників забезпечення неухильного дотримання порядку оформлення та подання до обліку первинних документів.
- 2.4. Вживає всіх необхідних заходів для запобігання несанкціонованому та непомітному виправленню записів у первинних документах і регістрах бухгалтерського обліку та збереження оброблених документів, регістрів і звітності протягом встановленого терміну.
- 2.5. Забезпечує складання на основі даних бухгалтерського обліку фінансової звітності Підприємства, підписання її та подання в установлені строки користувачам.
- 2.6. Здійснює заходи щодо надання повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів Підприємства.
- 2.7. Бере участь у підготовці та поданні інших видів періодичної звітності, які передбачають підпис головного бухгалтера, до органів вищого рівня у відповідності з нормативними актами, затвердженими формами та інструкціями.
- 2.8. За погодженням з власником (директором) Підприємства забезпечує перерахування податків та зборів, передбачених законодавством, проводить розрахунки з іншими кредиторами відповідно до договірних зобов'язань.
- 2.9. Здійснює контроль за веденням касових операцій, раціональним та ефективним використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів.

Продовження додатку И

2.10. Бере участь у проведенні інвентаризаційної роботи на Підприємстві, оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжки і псування активів Підприємства.

2.11. Забезпечує перевірку стану бухгалтерського обліку у філіях, представництвах, відділеннях та інших відокремлених підрозділах.

2.12. Організує роботу з підготовки пропозицій для власника (директора) Підприємства щодо:

2.12.1. визначення облікової політики Підприємства, внесення змін до обраної облікової політики, вибору форми бухгалтерського обліку з урахуванням діяльності підприємства і технології оброблення облікових даних;

2.12.2. розроблення системи і форм внутрішньогосподарського (управлінського) обліку та правил документообігу, додаткової системи рахунків і реєстрів аналітичного обліку, звітності і контролю господарських операцій;

2.12.3. визначення прав працівників на підписання первинних та зведених облікових документів;

2.12.4. вибору оптимальної структури бухгалтерської служби та чисельності її працівників, підвищення професійного рівня бухгалтерів, забезпечення їх довідковими матеріалами;

2.12.5. поліпшення системи інформаційного забезпечення управління та шляхів проходження обробленої інформації до виконавців;

2.12.6. впровадження автоматизованої системи оброблення даних бухгалтерського обліку з урахуванням особливостей діяльності Підприємства чи удосконалення діючої;

2.12.7. забезпечення збереження майна, раціонального та ефективного використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, залучення кредитів та їх погашення;

2.12.8. виділення на окремий баланс філій, представництв, відділень та інших відокремлених підрозділів Підприємства та включення їх показників до фінансової звітності Підприємства.

2.13. Керує працівниками бухгалтерського обліку Підприємства та розподіляє між ними посадові завдання та обов'язки.

2.14. Знайомить цих працівників із нормативно-методичними документами та інформаційними матеріалами, які стосуються їх діяльності, а також із змінами в чинному законодавстві.

РОЗДІЛ 3.

ПРАВА

3.1. Діяти від імені бухгалтерії Підприємства, представляти інтереси Підприємства у взаємовідносинах зі структурними підрозділами та іншими організаціями з господарсько-фінансових та інших питань.

3.2. В межах своєї компетенції підписувати та візувати документи.

3.3. Самостійно вести листування зі структурними підрозділами Підприємства, а також з іншими організаціями з питань, які належать до компетенції бухгалтерії та не вимагають рішення директора Підприємства.

3.4. Вносити на розгляд директора Підприємства пропозиції по вдосконаленню роботи, пов'язаної з обов'язками, що передбачені цією інструкцією.

Продовження додатку И

3.5. Вносити пропозиції директору Підприємства: про притягнення до матеріальної та дисциплінарної відповідальності посадових осіб за результатами перевірок; про заохочення працівників, що відзначилися.

3.6. В межах своєї компетенції повідомляти директору Підприємства про всі виявлені недоліки в діяльності Підприємства та вносити пропозиції щодо їх усунення.

3.7. Вимагати та отримувати у керівників структурних підрозділів та фахівців інформацію та документи, необхідні для виконання його посадових обов'язків.

3.8. Залучати фахівців усіх структурних підрозділів до виконання покладених на нього завдань.

3.9. Вимагати від директора Підприємства (інших керівників) сприяння у виконанні обов'язків і реалізації прав, що передбачені цією посадовою інструкцією.

РОЗДІЛ 4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

4.1. За неналежне виконання або невиконання своїх посадових обов'язків, що передбачені цією посадовою інструкцією, – в межах, визначених чинним законодавством України про працю.

4.2. За правопорушення, скоєні в процесі здійснення своєї діяльності, – в межах, визначених чинним адміністративним, кримінальним та цивільним законодавством України.

4.3. За завдання матеріальної шкоди – в межах, визначених чинним цивільним законодавством та законодавством про працю України.

РОЗДІЛ 5. ГОЛОВНИЙ БУХГАЛТЕР ПОВИНЕН ЗНАТИ

5.1. Закони України, Укази Президента України, постанови, розпорядження, рішення Кабінету Міністрів України, Національного банку України, Міністерства доходів і зборів України з питань правових засад регулювання господарської діяльності Підприємства.

5.2. Положення (стандарты) бухгалтерського обліку та інші нормативно-правові акти Міністерства фінансів України щодо порядку ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, а також методичні документи міністерств та інших центральних органів виконавчої влади щодо галузевих особливостей застосування положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

5.3. Основи технології виробництва продукції (надання послуг), порядок оформлення операцій і організацію документообігу за розділами обліку, форми і порядок розрахунків, порядок приймання, зарахування на баланс, зберігання і витрат коштів, товарно-матеріальних та інших цінностей.

5.4. Правила проведення інвентаризацій активів та зобов'язань.

5.5. Економіку, організацію виробництва, праці і управління.

5.6. Податкову справу, основи цивільного права.

5.7. Трудове, фінансове та господарське законодавство.

5.8. Правила та норми охорони праці.

Директор

Графік документообороту з обліку основних засобів на ТОВ «Національний колорит»

Назва документа	Створення документа					Перевірка документа				Обробка документа		Передача в архів	
	Кількість	Відповідальний за оформлення	Відповідальний за випуск	Відповідальний за виконання	Термін виконання	Відповідальний за перевірку	Хто подає документ	Порядок подання	Термін подання	Хто виконує	Термін виконання	Хто виконує	Термін виконання
ОЗ-1 «Акт приймання передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів»	Внутрішнє переміщення - 2шт. Безкоштовна передача – 2шт. При купівлі – 3шт.	Комісія	Члени комісії	Голова комісії: керівник підприємства	В момент приймання або передачі основних засобів	Головний бухгалтер	Голова комісії: керівник підприємства	Протягом одного робочого дня після складання документа	До 28 числа поточного місяця	Бухгалтерія	До 1 числа наступного місяця	Працівник бухгалтерії з обліку основних засобів	Через 3 роки
ОЗ-2 «Акт приймання передачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих основних засобів»	1 шт.	Виконавець і МВО	Члени комісії	Голова комісії: керівник підприємства	У день фактичного приймання передачі відремонтованих	Головний бухгалтер	Голова комісії: керівник підприємства	Протягом одного робочого дня після складання документа	До 28 числа поточного місяця	Бухгалтерія	До 1 числа наступного місяця	Працівник бухгалтерії з обліку основних засобів	Через 3 роки
ОЗ-3 «Акт списання основних засобів»	2 шт.	Комісія	Члени комісії	Голова комісії: керівник підприємства	Не пізніше наступного робочого дня після огляду об'єкта й прийняття рішення про списання	Головний бухгалтер	Голова комісії: керівник підприємства	Протягом одного робочого дня після складання документа	До 28 числа поточного місяця	Бухгалтерія	До 1 числа наступного місяця	Працівник бухгалтерії з обліку основних засобів	Через 3 роки

ТОВ «Національний колорит»

Оборотно-сальдова відомість

Серпень 2017 року

Рахунок		Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
Код	Найменування	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
10	Основні засоби	18,178,068.95		236,045.57		18,414,114.52	
10.3	Будинки та споруди	5,371,634.31				5,371,634.31	
10.4	Машини та обладнання	4,157,429.79		235,820.57		4,393,250.36	
10.5	Транспортні засоби	8,038,389.76		225.00		8,038,614.76	
10.6	Інструменти, прилади та інвентар	334,624.49				334,624.49	
10.9	Інші основні засоби	275,990.60				275,990.60	
13	Знос необоротних активів		3,576,451.82				3,576,451.82
13.1	Знос основних засобів		3,576,451.82				3,576,451.82
15	Капітальні інвестиції	1,329,412.85		227,770.99		1,557,183.84	
15.2	Придбання (виготовлення) основних засобів	1,329,412.85		227,770.99		1,557,183.84	
20	Виробничі запаси	11,439,144.14		473,458.98	2,138.46	9,774,477.66	
20.3	Паливо	821,386.87		548.71	35,978.71	785,956.87	
20.5	Будівельні матеріали			47,869.18	47,869.18		
20.7	Запасні частини	41,336.68		34,873.35	72,989.51	3,220.52	
20.8	Матеріали сільськогосподарського призначення	10,440,535.33		384,650.00	1,977,390.72	8,847,794.61	
20.9	Інші матеріали	135,885.26		5,517.74	3,897.34	137,505.66	
21	Тварини на відгодівлі	20,837,854.18		1,983,369.05	1,443,168.42	21,378,054.81	
21.2	Тварини на відгодівлі	20,837,854.18		1,983,369.05	1,443,168.42	21,378,054.81	
22	Малоцінні та швидкозношувані предмети	20,910.67				20,910.67	
23	Виробництво			1,983,369.05	1,983,168.05		
30	Готівка			31,905.75	31,905.75		
30.1	Готівка в національній валюті			31,905.75	31,905.75		
31	Рахунки в банках	37,150.47		3,526,822.01	3,560,046.77	3,925.71	
31.1	Поточні рахунки в національній валюті	37,150.47		3,526,822.01	3,560,046.77	3,925.71	
31.2	Поточні рахунки в іноземній валюті						
36	Розрахунки з покупцями та замовниками	466,824.00		1,979,127.00	2,333,919.00	112,032.00	
36.1	Розрахунки з вітчизняними покупцями	466,824.00		1,979,127.00	2,333,919.00	112,032.00	
37	Розрахунки з різними дебіторами		2,595.45		1,272.00		3,867.45
37.2	Розрахунки з підзвітними особами		2,595.45		1,272.00		3,867.45
39	Витрати майбутніх періодів	15,874,390.71		111,778.45		15,986,168.16	
40	Статутний капітал		1,000,000.00				1,000,000.00
43	Резервний капітал		4,569,428.40				4,569,428.40
44	Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)		24,692,272.15				24,692,272.15
44.1	Прибуток нерозподілений		24,692,272.15				24,692,272.15
50	Довгострокові позики		7,907,105.00	2,050,000.00	1,192,900.00		7,050,005.00
50.1	Довгострокові кредити банків у національній валюті		7,907,105.00	2,050,000.00	1,192,900.00		7,050,005.00
60	Короткострокові позики		7,446,653.63		31,905.75		7,478,559.38
60.7	Суди у робітників		7,446,653.63		31,905.75		7,478,559.38
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками		2,680,322.03	1,246,208.42	1,077,380.02		2,511,493.63
63.1	Розрахунки з вітчизняними постачальниками		2,680,322.03	1,246,208.42	1,077,380.02		2,511,493.63
63.2	Розрахунки з іноземними постачальниками						

Продовження додатку Л

64	Розрахунки за податками й платежами	1,067,554.72		198,349.72	449,360.70	816,543.74	
64.2	Розрахунки за обов'язковими платежами	820.61		570.00	606.75	783.86	
64.12	ПДВ	1,111,879.09		101,724.58	329,854.50	883,749.17	
64.13	Прибутковий податок з громадян	556.82		6,600.00	7,281.00		124.18
64.14	Транспортний податок	12,500.00				12,500.00	
64.15	Оренда землі		93,847.70	86,278.34	111,618.45		119,187.81
64.18	Екологічний податок	793.52		2,889.60		3,683.12	
64.19	Податок на воду	2,202.13				2,202.13	
64.21	Податок фіксований	32,650.25				32,650.25	
64.24	Податок на надра			287.20		287.20	
65	Розрахунки за страхуванням	984.22		8,930.00	8,899.00	1,015.22	
65.1	За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування	984.22		8,930.00	8,899.00	1,015.22	
66	Розрахунки за виплатами працівникам		7,905.75	39,793.50	40,450.00		8,562.25
66.1	Розрахунки за заробітною платою		7,905.75	39,793.50	40,450.00		8,562.25
70	Доходи від реалізації готової продукції			1,979,127.00	1,979,127.00		
70.1	Інший операційний дохід			1,979,127.00	1,979,127.00		
71	Інший операційний дохід		4,066,465.10				4,066,465.10
79	Фінансові результати		17,602,040.10	1,845,048.94	1,649,275.51		17,406,266.67
79.1	Результат операційної діяльності		17,602,040.10	1,845,048.94	1,649,275.51		17,406,266.67
83	Амортизація	4,298,944.52				4,298,944.52	
83.1	Амортизація основних засобів	4,298,944.52				4,298,944.52	
90	Собівартість реалізації готової продукції			1,443,168.42	1,443,168.42		
90.1	Загальновиробничі витрати			1,443,168.42	1,443,168.42		
91	Адміністративні витрати			239,095.60	239,095.60		
92	Фінансові витрати			4,308.07	4,308.07		
95	Відсотки за кредит			158,453.45	158,453.45		
95.1	Відсотки за кредит			158,453.45	158,453.45		
		73,551,239.43	73,551,239.43	19,766,129.97	19,766,129.97	72,363,371.85	72,363,371.85

Додаток М.1

Додаток 1
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий
звіт суб'єкта малого підприємництва»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «Національний колорит»	за ЄДРПОУ	10.02.2014 36268250
Територія	Україна	за КОАТУУ	5322881800
Організаційно-правова форма господарювання		за КОПФГ	240
Орган державного управління		за КОДУ	
Вид економічної діяльності	Розведення свиней	за КВЕД	01.46
Середня кількість працівників	13		
Одиниця виміру: тис. грн.			
Адреса	Полтавська обл., Лубенський р-н., с. Духове, вул. Леніна 6, 73А		

Баланс Форма № 1-м Код за ДКУД **1801006**
на 31 грудня 2013 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершене будівництво	020	3653,5	-
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	1101,6	7147,7
первісна вартість	031	1123,0	7169,1
знос	032	(-)	(-)
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	1709,6	2854,5
первісна вартість	036	1709,6	2854,5
накопичена амортизація	037		
Довгострокові фінансові інвестиції	040	-	-
Інші необоротні активи	070	-	-
Усього за розділом I	080	6464,7	10002,2
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	62,6	311,8
Поточні біологічні активи	110	921,4	5541,3
Готова продукція	130	-	2278,8
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	21,0	176,8
первісна вартість	161	21,0	176,8
резерв сумнівних боргів	162	(-)	(-)
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	170	4,3	5,2
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	2419,3	421,1
Поточні фінансові інвестиції	220	-	-

Продовження Додатку М.1

Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	15,9	70,4
у тому числі в касі	231	-	-
в іноземній валюті	240	-	-
Інші оборотні активи	250	-	5,9
Усього за розділом II	260	3444,5	8811,3
III. Витрати майбутніх періодів	270	401,9	192,1
IV. Необоротні активи та групи вибуття	275	-	-
Баланс	280	10311,1	19005,6
Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	812,9	812,9
Додатковий капітал	320	-	-
Резервний капітал	340	2469,4	4569,4
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	2447,2	3837,5
Неоплачений капітал	360	(-)	(-)
Усього за розділом I	380	5729,5	9219,8
II. Забезпечення наступних витрат і цільове фінансування	430	-	-
III. Довгострокові зобов'язання	480	-	-
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	3311,9	6994,0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	1078,3	1707,9
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з бюджетом	550	160,5	30,1
зі страхування	570	3,6	3,7
з оплати праці	580	12,6	8,0
Інші поточні зобов'язання	610	14,7	1042,1
Усього за розділом IV	620	4581,6	9785,8
V. Доходи майбутніх періодів	630	-	-
Баланс	640	10311,1	19005,6

*З рядка 580 графа 4

Прострочені зобов'язання з оплати праці

(665) _____

2. Звіт про фінансові результати за рік 2013 р.

Форма № 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	10052,5	-
Непрямі податки та інші вирахування з доходу	020	(1675,4)	(-)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (010 – 020)	030	8377,1	-
Інші операційні доходи	040	-	-
Інші доходи	050	-	-
Разом чисті доходи (030 + 040 + 050)	070	8377,1	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	080	(6781,7)	(-)

Продовження Додатку М.1

Інші операційні витрати	090	(150,0)	(-)
-------------------------	-----	-----------	-------

у тому числі:	091	-	-
	092	(-)	(-)
Інші витрати	100	(562,3)	(-)
Разом витрати (080 + 090 + 100)	120	(7494,0)	(-)
Фінансовий результат до оподаткування (070 – 120)	130	883,1	-
Податок на прибуток	140	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (130 – 140)	150	883,1	-
Забезпечення матеріального заохочення	160	-	-

Керівник

(підпис)Маркарян А. А.
(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)Маркарян А. А.
(ініціали, прізвище)

Додаток М.2

Додаток 1
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта
малого підприємства»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «Національний колорит»	Дата (рік, місяць, число)	24.10.2016
Територія	Україна	за ЄДРПОУ	36268250
Організаційно-правова форма господарювання		за КОАТУУ	5322881800
Вид економічної діяльності	Розведення свиней	за КОПФГ	240
Середня кількість працівників, осіб	12	за КВЕД	01.46

Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком
Адреса, телефон: Полтавська обл., Лубенський р-н., с. Духове, вул. Леніна 6, 73А

1. Баланс
на 31 грудня 2014 р.
Форма № 1-м

Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	7147,7	6974,3
первісна вартість	1011	7169,1	8590,5
знос	1012	(21,4)	(1616,2)
Довгострокові біологічні активи	1020	2854,5	5775,1
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	438,1
Усього за розділом I	1095	10002,2	13187,5
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	2590,6	4781,4
у тому числі готова продукція	1103	2278,8	3306,5
Поточні біологічні активи	1110	5541,3	7881,3
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	176,8	61,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	5,2	3,6
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	421,1	176,4
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	70,4	9,0
Витрати майбутніх періодів	1170	192,1	76,0
Інші оборотні активи	1190	5,9	-
Усього за розділом II	1195	9003,4	13088,7
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	19005,6	26276,2

Продовження Додатку М.2

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4

I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	812,9	812,9
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	4569,4	8406,8
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3837,5	6389,8
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	9219,8	15609,5
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	6994,0	8000,0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	1707,9	1423,8
розрахунками з бюджетом	1620	30,1	1179,8
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	3,7	-
розрахунками з оплати праці	1630	8,0	7,3
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1042,1	55,8
Усього за розділом III	1695	9785,8	10666,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	-	-
Баланс	1900	19005,6	26276,2

2. Звіт про фінансові результати

за рік 2014 р.

Форма № 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	15811,5	8377,1
Інші операційні доходи	2120	-	-

Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	15811,5	8377,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(9210,1)	(6781,7)
Інші операційні витрати	2180	(380,2)	(150,0)
Інші витрати	2270	(-)	(562,3)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(9590,3)	(7494,0)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	6221,2	883,1
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	6221,2	883,1

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

Маркарян А. А.

(ініціали, прізвище)

Маркарян А. А.

(ініціали, прізвище)

Додаток М.3

Додаток 1

до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ суб'єкта малого підприємства

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю «Національний колорит»
 Територія Україна
 Організаційно-правова форма господарювання _____
 Вид економічної діяльності Розведення свиней
 Середня кількість працівників, осіб 12

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

КОДИ

24.10.2016

36268250

5322881800

240

01.46

Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком

Адреса, телефон Полтавська обл., Лубенський р-н., с.Духове, вул. Леніна 6, 73А

1. Баланс
на 31 грудня 2015 р.
 Форма № 1-м

Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	6974,3	6950,1
первісна вартість	1011	8590,5	9523,4
знос	1012	(1616,2)	(2573,3)
Довгострокові біологічні активи	1020	5775,1	3113,0
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	438,1	2632,3
Усього за розділом I	1095	13187,5	12695,4

II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	4781,4	2809,2
у тому числі готова продукція	1103	3306,5	1674,8
Поточні біологічні активи	1110	7881,3	16783,0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	61,0	1206,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	3,6	285,1
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	176,4	1262,5
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	9,0	6,8
Витрати майбутніх періодів	1170	176,0	265
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	13088,7	22617,9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	26276,2	35313,3

Продовження Додатку М.3

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	812,9	812,9
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	8406,8	12441,4
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	6389,8	19043,9
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	15609,5	32298,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	8000,0	1845,0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	1423,8	1157,6
розрахунками з бюджетом	1620	1179,8	5,0
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	7,3	7,5
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	55,8	-

Усього за розділом III	1695	10666,7	3015,1
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	26276,2	35313,3

2. Звіт про фінансові результати
за рік 2015 р.

Форма № 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	31447,0	-
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	31447,0	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(22476,5)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(1515,6)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(23992,1)	(-)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	7454,9	-
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	7454,9	-

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

Маркарян А. А.

(ініціали, прізвище)

Маркарян А. А.

(ініціали, прізвище)

Додаток М.4

Додаток 1

до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємства

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю «Національний колорит»
Територія Україна

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ
за КОАТУУ

КОДИ

24.10.2016

36268250

5322881800

Організаційно-правова
форма господарювання

Вид економічної діяльності

Розведення свиней

за КОПФГ

240

за КВЕД

01.46

Середня кількість працівників, осіб

12

Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком

Адреса, телефон Полтавська обл., Лубенський р-н., с.Духове, вул. Леніна 6, 73А

1. Баланс
на 31 грудня 2016 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	6950,1	9797,7
первісна вартість	1011	9523,4	13784,6
знос	1012	(2573,3)	(3986,9)
Довгострокові біологічні активи	1020	3113,0	3048,9
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	2632,3	4045,9
Усього за розділом I	1095	12695,4	16892,5
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	2809,2	13721,7
у тому числі готова продукція	1103	1674,8	10276,4
Поточні біологічні активи	1110	16783,0	17715,3
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	1206,3	492,4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	285,1	1844,5
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1262,5	1266,9
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	6,8	43,6
Витрати майбутніх періодів	1170	265,0	2954,0
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	22617,9	38038,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	35313,3	54930,9

Продовження Додатку М.4

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	812,9	1000,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	12441,4	12473,3
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	19043,9	20854,9

Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	32298,2	34328,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	1845,0	15601,7
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	1157,6	4846,8
розрахунками з бюджетом	1620	5,0	59,8
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	7,5	9,2
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	85,2
Усього за розділом III	1695	3015,1	20602,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	35313,3	54930,9

2. Звіт про фінансові результати
за рік 2016 р.

Форма № 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	24879,9	-
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	24879,9	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(22206,7)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)

Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(22206,7)	(-)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	2673,2	(-)
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	2673,2	-

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

Маркарян А. А.

(ініціали, прізвище)

Маркарян А. А.

(ініціали, прізвище)

Додаток М.5

Додаток 1

до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «Національний колорит»	Дата (рік, місяць, число)	24.10.2016
Територія	Україна	за ЄДРПОУ	36268250
Організаційно-правова форма господарювання		за КОАТУУ	5322881800
Вид економічної діяльності	Розведення свиней	за КОПФГ	240
Середня кількість працівників, осіб	12	за КВЕД	01.46
Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон	Полтавська обл., Лубенський р-н., с.Духове, вул. Леніна 6, 73А		

1. Баланс на 31 грудня 2017 р. Форма № 1-м

Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	2612,5
Основні засоби:	1010	9797,7	15885,2
первісна вартість	1011	13784,6	19433,0
знос	1012	(3986,9)	(3547,8)
Довгострокові біологічні активи	1020	3048,9	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	4045,9	5662,1
Усього за розділом I	1095	16892,5	24159,8
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	13721,7	5829,0
у тому числі готова продукція	1103	10276,4	-
Поточні біологічні активи	1110	17715,3	27190,7
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	492,4	13735,4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1844,5	85,9
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1266,9	-

Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	43,6	1037,6
Витрати майбутніх періодів	1170	2954,0	8111,5
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	38038,4	55990,1
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	54930,9	80149,9

Продовження Додатку М.5

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1000,0	1000,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	12473,3	23992,7
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	20854,9	35928,2
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	34328,2	60920,9
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	15601,7	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	4846,8	11128,3
розрахунками з бюджетом	1620	59,8	106,4
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	9,2	8,6
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	85,2	7985,7
Усього за розділом III	1695	20602,7	19229,0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	54930,9	80149,9

2. Звіт про фінансові результати

за рік 2017 р.

Форма № 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	76960,3	-
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	76960,3	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(52137,5)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(1367,2)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(53504,7)	(-)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	23455,6	-
Податок на прибуток	2300	(306,1)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	23149,5	-

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

Маркарян А. А.
(ініціали, прізвище)Маркарян А. А.
(ініціали, прізвище)

Основні показники діяльності підприємства за 2013-2017 рр., тис. грн.

Показник	Роки					Абсолютне відхилення (+,-), тис. грн.					Темпи приросту,%				
	2013р	2014р	2015р	2016р	2017р	2014/ 2013	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2017/ 2013	2014/ 2013	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2017/ 2013
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	10052,5	15811,5	31447,0	24879,9	76960,3	5759,0	15635,5	-6567,1	52080,4	66907,8	57,29	98,89	-20,88	209,33	86,94
Собівартість реалізованої продукції	6781,7	9210,1	22476,5	22206,7	52137,5	2428,4	13266,4	-269,8	29930,8	45355,8	35,81	144,04	-1,20	134,78	86,99
Інші операційні витрати	150,0	380,2	1515,6	-	1367,2	230,2	1135,4	-1515,6	1367,2	1217,2	153,47	298,63	-100,00	-	89,03
Фінансовий результат до оподаткування	883,1	6221,2	7454,9	2673,2	23455,6	5338,1	1233,7	-4781,7	20782,4	22572,5	604,47	19,83	-64,14	777,44	96,24
Чистий прибуток	883,1	6221,2	7454,9	2673,2	23149,5	5338,1	1233,7	-4781,7	20476,3	22266,4	604,47	19,83	-64,14	765,98	96,19

Засоби підприємств а	2013 р.		2014 р.		2015 р.		2016 р.		2017 р.		Приріст за 2014р		Приріс за 2015р.		Приріст за 2016		Приріст за 2017	
	Тис. грн	Част. %	Тис. грн	Част. %	Тис. грн	Част. %	Тис. грн	Част. %	Тис. грн	Част. %	Тис. грн	Част. %	Тис. грн	Част. %	Тис. грн	Част. %	Тис. грн	Част. %
Необоротні активи	10002	52,63	13188	50,19	12695	35,95	16893	30,75	24160	30,14	3185,3	31,85	-492,1	-3,73	4197,1	33,06	7267,3	43,02
Оборотні активи	9003,4	47,37	13089	49,81	22618	64,05	38038	69,25	55990	69,86	4085,3	45,38	9529,2	72,80	15421	68,18	17952	47,19
Баланс	19006	100,00	26276	100,00	35313	100,00	54931	100,00	80150	100,00	7270,6	38,26	9037,1	34,39	19618	55,55	25219	45,91

Структура активів ТОВ «Національний колорит» за 2013-2017 рр.

Структура власного та позичкового капіталу ТОВ «Національний колорит» за 2013-2017 рр.

ХДжерело капіталу	Сума					Приріст за 2014		Приріст за 2015		Приріст за 2016		Приріст за 2017	
	2013	2014	2015	2016	2017	Тис. грн	Частка, %	Тис. грн	Частка, %	Тис. грн	Частка, %	Тис. грн	Частка, %
Власний капітал													
Статутний капітал	812,9	812,9	812,9	1000,0	1000,0	0	0,00	0	0,00	187,1	0,23	0	0,00
Резервний капітал	4569,4	8406,8	12441,4	12473,3	23992,7	3837,4	83,98	4034,6	47,99	31,9	0,00	11519,4	92,35

Нерозподілений прибуток	3837,5	6389,8	19043,9	20854,9	35928,2	2552,3	66,51	12654,1	198,04	1811,0	0,10	15073,3	72,28
Всього	9219,8	15609,5	32298,2	34328,2	60920,9	6389,7	69,30	16688,7	106,91	2030,0	0,06	26592,7	77,47
Поточні зобов'язання та забезпечення													
Короткострокові кредити банків	6994,0	8000,0	1845,0	15601,7	0,0	1006,0	14,38	-6155,0	-76,94	13756,7	745,62	-15601,7	-100,00
Поточна кредиторська заборгованість	1749,7	1423,8	1170,1	4915,8	11243,3	-325,9	-18,63	-253,7	-17,82	3745,7	320,12	6327,5	128,72
Інші поточні зобов'язання	1042,1	55,8	0,0	85,2	7985,7	-986,3	-94,65	-55,8	-100,00	85,2	0,00	7900,5	9272,89
Всього	9785,8	10666,7	3015,1	20602,7	19229,0	880,9	9,00	-7651,6	-71,73	17587,6	583,32	-1373,7	-6,67
Баланс	19005,6	26276,2	35313,3	54930,9	80149,9	7270,6	38,26	9037,1	34,39	19617,6	55,55	25219,0	45,91

Додаток Н.3

168

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор _____ Маркарян А.А.

ЗВІТ

Нарахування амортизації по рахунку
№ 10.7 «Робоча та продуктивна худоба»
по ТОВ "Національний колорит" за 2016 рік

№ п/п	Назва продукції	Од.вим	Сума	Повний термін експлуатації	Сума. грн.	Річна норма амортизації грн.	Кількість місяців експлуатації	Місячна норма експлуатації грн.	Всього нараховано амортизації грн.
1	Гібридна батьківська свинка Ф1	грн	40873,56	6		6812,26	12,00	567,69	6812,26
2	Живі племінні чистопородні	грн	3710415,49	6	3710415,49	51533,55	12,00	4294,46	51533,55
	Всього	X	3751289,05	X	3710415,49	X	24,00	4862,15	58345,81

Нарахування амортизації по ТОВ "Національний колорит"
по р.106 " Інструменти/прилади та інвентар"

						ведення в експлуа- тацію	експлуа- тації	грн.	експлуа- тації	грн.	амортизації
1	Дробарка без ел. двигателя	шт	1	21333,3	21333,33		5	4266,6	12		4266,67
2	Викидач гною	шт	1	10390,0	10390,00		5	2078,0	12		2078,00
3	Насос Педрола JSW 10MX k	шт	1	4948,00	4948,00		5	989,60	12		989,60
4	Дозатор пластмасовий 2л	шт	1	4145,40	4145,40		5	829,08	12		829,08
5	Баня водяна ВБ-20 20л 4-х місна	шт	1	3574,17	3574,17		5	714,83	12		714,83
6	Шліфмашина углова МЕТАВО W	шт	1	1499,00	1499,00		5	299,80	12		299,80
7	Насос циркулярний Оптима	шт	1	2000,00	2000,00		5	400,00	12		400,00
8	Стартер зіл	м	1	2030,00	2030,00		5	406,00	12		406,00
9	Верхня муфта в зборі до насосу НПФ 1/10	шт	1	2500,00	2500,00		5	500,00	12		500,00
10	Сварочний інвертор	шт	1	2790,00	2790,00		5	558,00	12		558,00
11	Стабілізатор напруги	шт	1	21733,0	21733,00		5	4346,0	12		4346,60
12	Камери відеоспостереження	грн	1	11934,0	11934,00		5	2386,8	12		2386,80
13	Кожух шнека (вертикальний)	шт	1	2850,00	2850,00		5	570,00	12		570,00
14	Привід з унів з хомут для кріплення	шт	1	2775,00	2775,00		5	555,00	12		555,00
15	Електричний апарат для зточув	шт	1	1750,00	1750,00		5	350,00	12		350,00
16	Пульти керування	шт	1	2556,67	2556,67		5	511,33	12		511,33
17	Поворот 90*(синій)колесо мет	шт	1	1665,50	1665,50		5	333,10	12		333,10
18	Дозатор	шт	1	3000,00	3000,00		5	600,00	12		600,00
19	Термостат електронний	шт	1	9412,90	9412,90		5	1882,5	12		1882,58
20	Автоматичний регулятор	шт	1	5980,20	5980,20		5	1196,0	12		1196,04
21	Трьохходовий кран у зборі	шт	1	2000,00	2000,00		5	400,00	12		400,00
22	НСО технолог трубопроводу	шт	1	6620,00	6620,00		5	1324,0	12		1324,00
23	Водопостачання	грн	1	33192,34	33192,34		5	6638,4	12		6638,47
24	Верхня муфта в зборі до насосу	шт	1	3000,00	3000,00		5	600,00	12		600,00
25	Вал до насосу НПФ 1/10 в комп	шт	1	1500,00	1500,00		5	300,00	12		300,00
26	Термостат електронний	шт	1	10586,75	10586,75		5	2117,35	12		2117,35
27	Термостат електронний	шт	1	9412,90	9412,90		5	1882,58	12		1882,58
28	Привід заслонки з ун хомутом	шт	1	7267,50	7267,50		5	1453,50	12		1453,50

29	Насос 2 25/6 EM 4047573 в к-ті	шт	1	5591,41	5591,41	02.2017р	5	1118,28	10	931,90
30	К-чі для монтаж, опалювання	грн	1	8085,47	8085,47	02.2017р	5	1617,09	10	1347,58
31	К-чі для монтаж, опалювання	грн	1	14704,78	14704,78	02.2017р	5	2940,96	10	2450,80
32	STAR-RS 25/6 насос циркул.б/сальн .	шт	2	2237,19	4474,37	02.2017р	5	894,87	9	671,16
33	К-чі для монтаж, опалювання	грн	1	2064,00	2064,09	02.2017р	5	412,82	9	309,61
34	Апарат вис.тиску моб.нерж. рама	шт	1	27791,67	27791,67	03.2017р	5	5558,33	9	4168,75
35	Гідроакумулятор 500 л	шт	1	10982,38	10982,38	03.2017р	5	2196,48	9	1647,36
36	Фільтр механічної очистки води ВВ	шт	2	1068,78	2137,56	03.2017р	5	427,51	9	320,63
37	Установка водопідготовки Екософт	шт	1	33436,55	33436,55	03.2017р	5	6687,31	9	5015,48
38	Гідроакумулятор для системи	шт	1	8493,00	8493,00	03.2017р	5	1698,60	9	1273,95
39	Насос JSRm 2A	шт	1	3625,00	3625,00	03.2017р	5	725,00	9	543,75
40	Лапа культиватора 11*	шт	10	352,45	3524,54	05.2017р	5	704,91	7	411,20
41	Пристрій безперебойного живлення	шт	1	1119,71	1119,71	06.2017р	5		6	111,97
42	Ком'ютер HP 22-b001ur(X0W89EA)	шт	1	12101,68	12101,68	06.2017р	5	2420,34	6	1210,17
43	Перфоратор Дніпро-М ПЕ-4020 БМ	шт	1	2544,93	2544,93	07.2017р	5	508,99	5	212,08
44	IP відеореєстратор на 16 камер	шт	1	2666,67	2666,67	10.2017р	5	533,33	2	88,89
45	Купольна IP відеокамера	шт	3	2125,00	6375,00	10.2017р	5	1275,00	2	212,50
46	Вулична IP відеокамера	шт	4	2379,18	9516,72	10.2017р	5	1903,34	2	317,22
47	Накопичувач	шт	1	4066,67	4066,67	10.2017р	5	813,33	2	135,56
48	Вуличний IP відеокамера	шт	1	2125,00	2125,00	10.2017р	5	425,00	2	70,83
49	Купольна IP відеокамера	шт	1	2500,00	2500,00	10.2017р	5	500,00	2	83,33
50	Шліфмашина углова METABO W	шт	1	1454,18	1454,18	10.2017р	5	290,84	2	48,47
51	Прилад захисту насосуз реверсом ПК3-2,2P	шт	1	18319,00	18319,00	11.2017р	5	3663,80	1	305,32
52	Насос MC 30/50	шт	1	15663,60	15663,60	11.2017р	5	3132,72	1	261,06
	Всього нараховано амортизації				395810,64					60638,90

Тест системи внутрішнього контролю основних засобів

№ з/п	Зміст питання	Варіант відповіді			Примітки
		так	ні	інф. відсутня	
1	Чи класифіковані основні засоби за групами, передбаченими п. 5 П(с)БО 7?				
2	Чи перевіряється відповідність даних реєстрів обліку основних засобів із даними Головної книги та ким: — головним бухгалтером; — заступником головного бухгалтера; — іншими особами?				
3	Доступ до записів про облік та рух основних засобів мають лише відповідальні особи?				
4	Чи ведуться реєстри аналітичного обліку для різноманітних об'єктів основних засобів: — картки; — відомості?				
5	Чи укладено договори з матеріально відповідальними особами?				
6	Чи проводиться інвентаризація основних засобів у разі: - зміни матеріально відповідальних осіб; - крадіжок, пограбування, стихійного лиха; - зміни керівника підприємства?				
7	Хто дає дозвіл на списання основних засобів: — керівник; — уповноважений Статутом орган; — керівник із подальшим схваленням уповноваженого органу?				
8	Чи головний бухгалтер підписує а керівник затверджує акти приймання-передачі й ліквідації основних засобів?				
9	Чи перевіряють нарахування амортизації внутрішні аудитори або інші відповідальні особи?				
10	Чи проводяться експертна оцінка, демонтаж та оприбуткування запчастин і матеріалів у разі списання неостаточно амортизованих основних засобів?				
11	Чи розділено функціональні обов'язки посадових осіб: санкціонування і здійснення господарських операцій із необоротними активами?				
12	Чи визначається на звітні дати справжня вартість основних засобів?				

Продовження додатку С

13	Хто встановлює справжню вартість основних засобів: а) комісія, призначена керівником; б) головний інженер; в) головний бухгалтер; г) інвентаризаційна комісія; д) інші?			
14	Чи були випадки переоцінки основних засобів?			
15	Чи були випадки поліпшення основних засобів: а) добудова; б) дообладнання; в) модернізація; г) реконструкція?			

Виконав _____

Перевірив _____

Ознайомився _____

